

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Nép és vezérek.

Irta: Mezei Ernő.

A vezérek megszólalnak, ki szétfolyó általános jelszavakkal, ki helyzetet magyarázó fejtegetésekkel. A nép meg hallgat, egyre csak hallgat. „Intentique ora tenebant” mondhatnók egy darabig a klasszikus költővel, hallgatnak figyelő fülekkel, amíg a beszédek tartanak. De hallgatnak mélyen és makacsul azután is, hogy a beszédek elhangzottak, mintha az eddig elismert vezérek tanácsai után éreznék magukat igazán tanácstalanul. Magyarország ma az elnémulás és kétség országa.

És kérdezni lehetne, nem jobb-e a vezérekre nézve az, ha ez a hallgató nép nem érti meg ma sem és az ő szép szavaikból sem tudja megérteni azt a csodálatosan változott helyzetet, melyet ők ez idő szerint politikai létfeltételöknek elfogadtak és képviselnek, mintha már teljesen tisztában volna az ő államférfiúi helyzetökkel, azaz a dolgoknak ama folytonos és végzetes átalakulásával, amelyben neki, a népakaratnak semmi része sincsen és a közmegebiztatás ereje egészen elveszett. Annak a népnek, amely őket oly nagy hittel követte viharos küzdelmekbe és nehéz megpróbáltatásokba, nem hirdethetik ők maguk a kiábrándulás és az önmegetagadás alkalomszerű bölcseségeit és legkevésbé választhatják

ezt kormányzati tekintélyük alapjául. Mert ennek csak kisebb rendű következtése, hogy a nép ő belőlük ábrándul ki. De hajh, könnyen vesztetheti el hitét mindabban is, amit szent nemzeti igazsággal hirdettek előtte.

Amikor olyan parlamenti vezérek, akiket valóban a nagy nemzeti lelkesedés özöne vitt előre, gyengéknek és ingatagoknak mutatkoznak, az igazi fátum abban mutatkozik, hogy vele a nemzeti közszellem elgyengülése is jár együtt. Hiába minden szépítés, a magyar alkotmányos politika sohasem mutatkozott még oly lemondónak és oly esendőnek, nem még a szabadelvűpárti uralom végletes elfajultsága idején sem, mint e nemzetinek nevezett kormányzat dicsőséges napjaiban. A szabadelvűpárt szolgáltságának is látjuk határát, mert volt parlamenti ellensúlya, amely a nemzeti felelősség nyomása alá helyezte. Ennek az örökké fegyelmezett és engedelmességben tartott gárdának is föl kellett olykor emelkednie, hogy a magyar parlamentarizmus jelentőségét a koronával szemben megvédje. Milyen diadalmas harcztot vívott meg a képviselőház a liberális egyházpolitika ügyéért a királynak és a felsőháznak ellenkező akaratával. Ez a mai koalíciós többség, igaz, hogy első rohamra sikertelenül próbálta ki erejét a koronával szemben és a küzdelem időleges felfüggesztésével vállalta el a kor-

mányzatot. De a legszomorubb látvány az, mennyire megdermeszti ezt a mai parlamentet és a ráfektetett kormányzatot az a félelem, hogy valamely fordulónál ismét a koronával, vagy egyéb bécsi hatalmakkal kerülhet szembe és esetleg ismét az alkotmányos küzdelem komorabb erőfeszítéseire lehet kényszerítve.

Csak semmi kockázat, csak semmi kísérlet, mely a mai uralom rovására menne! Inkább fogadjunk el bármi alkut és hódoljunk meg az erősebb hatalom előtt! Minden lépésnél így hangzik fel a rettegő lelkek kiáltása, a melyből persze könnyen lehet kiérezni azt az önös sugallatot is, a mely a mindenféle kormányzati beneficizumok élvezőit nyugtalanítja. Igyekeznek is őket megnyugtatni olyas szépséges biztosítással, hogy dehogyan is gondolnak a felfüggesztett küzdelem megújítására, ellenkezőleg, a koronával való előzetes megállapodás útján beláthatlan időkre szervezik a mai többségi uralomnak, ha nem koalíciós, hát fuzió fentartását. Közben a nemzetnek szakadatlanul új áldozatokat kell hoznia idegen érdekekért, anélkül, hogy a kilátásba helyezett ellenértékekhez közelebb juthatna. A közszellem ilyen dermedt állapotára teríti azután Apponyi, mint a kormány ünnepi szónoka, az ő színesen lebegő rhetori tógáját. A nemzet sohasem volt egységesebb és meggondoltabb, mint

A vetélytársak.

Irta: Ágh Endre.

(Utánnyomás tílos.)

Vaszilie, a módos gazda, harmadnapja, hogy feléje sem nézett a dülölőnek. Pedig szorgos volt a munka nagyon. Megszökült a kalász ott a hegyek alatt is s a határban immár temérdek volt a tarló.

Ott üldögélt naphosszat a padkán, az öreg almafa alatt és szótalanul, bambán bámult maga elé, mint akit e világon semmi sem érdekel.

Olykor feltekintett s arra nézett a házajtó felé, ahonnan fájó sóhajtás hallatszott ki.

— Már vége, már nem fogja túlélni az estét sem, — dörmögött magában. — Csak legálább előbb halt volna meg, amikor még nem ismertem.

Igy elgondolkozott, miközben többször feljajdult.

— Jaj Istenem, de fáj ez nekem!

Petru, az öreg gazda, az ámbitusról nézte a vergődő Vasziliet. Ő neki is belekönyezett a szeme, de azért erős próbált lenni. Odalépett a fiatal gazdához és felrázta.

— Ne légy gyermek, Vaszilie, majd csak megsegíti az Isten. Ott a földed aratatlanul, a tied is, a miénk is, eredi, nézz utána.

Az erős férfi felemelkedett a biztatásra.

— Hogy én menjek és kelmed mondja azt? Hátha egy szem gabonám sem marad, mennék-e, amikor itt az életem üdvössége van veszendőben?

— Ugy, sem segíthetsz rajta,

— Nem, igaz van kelmednek, már vége, — mondotta és visszaült a padkára.

— Azért mondom, Isten akarátja qllen hiába küzdünk.

A falura ráborult az este. A halovány holdvilág rávilágított a tájékra, az öreg Petru házára és a szerencsétlen Vasziliera. Messze, a távol hegyek alól juhait őrző pakulár tilinkójának a hangja szállott alá a völgybe, belevegyülve a hazafelé jövő aratóleányok egyhangu danájába.

Vaszilie elhallgatta ezeket, önkénytelenül odafigyelt, amerről a hang jött, felegyenesedett, úgy nézett arra a hegyek felé.

Annak a tilinkónak a hangja, a nótája olyan ismerősnek tetszett neki, megjegyezte, hogy mit mondott arra egyizben a szép Floricza.

Hogy ugy szeretne ő olyan emberé lenni, aki olyan szépen tud danolni, nótázni, mint a Juon.

Odabent a szobában a beteg is feleszmélt a távolból jövő furulyaszóra.

— Nyissa ki, édes anyám az ablakot, hadd halljam jobban, mert ugy szeretem, — mondotta halkán s még fel is ült ágyában, úgy figyelt.

Az öreg Petru örömmel sietett Vasziliehez. — Vaszilie, te, gyere csak, gyere. Nézd, mi történt, jobban van a Floricza.

És a legény bement.

— Floricza! joban vagy, ugy-e, joban vagy?

— kérdezte a leánytól és odatértelt az ágyához, — nem hagysz itt, az enyém leszel, ugy-e?

— A tied, — szólt a leány és aláhanyatlott a párnákra.

Az esti szellő bevitte a hűs hegyi levegőt a

szobába, behozta a szunnyadó erdő illatát s vele a tücsök danáját és annak a furulyának a hangjait. És amint közelebb és közelebb jöttek a hangok, Floriczára ráborult a jótékony álom.

Vaszilie élénken leste a leány lélegzetvételét. Odaiült az ágya szélére, úgy nézte és mintha a remény egy csöpp derűt varázsolt volna arczára.

— Joban van, — mondotta, — mégis csak jó az Isten!

Másnapra annyira megnyugodott, hogy elnézett az aratók után is.

Amint még hajnal előtt kifelé igyekezett a faluból, Juont látta a Petruék háza felé tartani.

Ugy tett, mintha észre sem vette volna, tovább ment, megkerülte a falut s ahelyett, hogy a dülöutra tért volna, a kertek alatt visszafelé tartott ő is.

Amikor a Petruék kertje alá ért, Juont már ott találta a nagy almafa alatt.

Nem zavarta meg, csak messziről figyelte.

Az öreg Petru jött Juon felé, szomorú volt az ábrázatja, de azért le lehetett onnan olvasni, hogy nem szívesen látja a Juont.

— Csodálom, hogy van arczod ide tenni a lábadat, ahonnan ki lettél utasítva.

A legény felemelkedett.

— Nem magamért, a leányáért jöttem. Tudom, hogy az tette beteggé, hogy nem lehet az enyém. Különben is csak bucsuzni jöttem tőle.

Kora reggel volt még, csak éppen, hogy pirkadni kezdett. A falu csendjét is alig zavarta meg más mint a legelésző nyáj kolompjainak hangja.

A két ember hangos beszéde behallatszott a szobába is.

mostanában — mondja ő. Ha ez a jellemzés igaz volna, micsoda súlyos elétevelődésnek kellene itélnünk, nemcsak a nemzeti ellentállás évében betöltött hős szerepét, hanem még előbbi több mint három évtizedre terjedő ellenzékvezéri multját is, a melylyel a nemzeti közvéleménynek megoszlására is, föltűzésére is oly lényeges befolyást gyakorolt. Ah, de még micsoda egyéb büvszavak fakadnak a vezéri orakulum ihletéséből. A függetlenségi párt teljesíti a többség kötelességeit, mondják. Nem különös kijelentés-e ez akkor, a mikor az az ugymondott függetlenségi többség egyetlen percig sem merete pusztán külsőleg sem ezt a többségi létét érvényesíteni és ma azon a ponton áll, hogy még formai pártszervezetét is föladjá oly alapon, a mely elveivel a legteljesebb ellentétben áll.

Az ilyen teljesen kétértelmű vagy teljesen értelemnélküli formulákat nevezhetik elvfenntartásnak azok, akik a politikai lelkiismeretet narkotikus szerekkel gondolják elaltathatni. De mit jelentenek ezek azoknak az igaz magyar népelemeknek, amelyek el voltak telve a magyar szabadság hitével és most néma megütdéssel hallják vezéreik ellenkező irányzását. A zászlónak egy-egy rongya, az elvi árbocok egy-egy törött darabja, amelyeket minden szél elragad mocskos örvények felé és elusztat rohanó vizekben, oh bizony, ez a népnek ott kiűn nem az elvfenntartás erőssége. Ez csak a tökéletes hajótörés ijesztő bizonyossága. A nép csak a sok évtizedes erőfeszítéseknek siralmas bukását, legszebb bizalmának és legállhatatosabb reményeinek csufos megghiusultát látja. Micsoda szörnyű tévedés még azt hinni, hogy a nép hitének gyengülése, lelki világának ily elhalványodása azokat a vezéreket erősíti, akik kormányhatalomba jutottak. Ha ezt a népet az események kinzó tanulságával csakugyan arra taníthatnák, hogy a maga

erejében ne bizzék, csak odajutna, hogy megvetne minden ábrándot is, megvetne minden igazságot is, de egész tisztelétét és hódolatát annak a felsőbb erőnek adja, amelynek tulsulya ezt a helyzetet létrehozta és az új kormányzatot is a maga szolgálatára rendelte. Az így előkészített népérületnek nincsen önkéntes és természetes vezére.

Budapest, október 21.

A képviselőház munkarendje. A képviselőház körülbelül a jövő hónap közepén fogja ismét megkezdeni munkáját. A legelső ülésen nyújtja be gróf Andrássy Gyula belügyminiszter az új választói törvényjavaslatot, Wekerle Sándor miniszterelnök pedig az annexióról szóló törvényjavaslatot terjeszti elő. A költségvetés tárgyalása előtt a kormány többhavi indemnitást fog kérni, a napirendre pedig elsősorban a főváros fejlesztéséről szóló javaslat kerül.

A képviselőház elnöke Budapest. Jusztus Gyula, a képviselőház elnöke holnapután, pénteken, október 23-án Budapestre érkezik.

Titkos tanácsosi eskü. Gróf Zichy János hétfőn délelőtt tette le a valóságos belső titkos tanácsosi esküt ő felsége kezéhez. Az ünnepélyes aktusnál báró Aehrenthal közös külügyminiszter és gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagyi segédkeztek. Az eskütétel után gróf Zichy János kihallgatáson jelent meg.

Küldöttség a függetlenségi pártkörben. Kecskemét városának küldöttsége tisztelgett ma este Hock János országgyűlési képviselő vezetésével a függetlenségi pártkörben Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternél Hock János, a küldöttség szóoka a városok helyzetének javítása érdekében memorandumot nyújtott át Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternek. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter átvéve a memorandumot, a legnagyobb jóindulattal biztositotta a küldöttség tagjait. Ez a jóindulat — ugymond — teljes mértékben megvan a kormány többi tagjainál és a belügyminiszternél is, akinek hatáskörébe ez a kérdés tartozik. Ennek a jóindulatnak tulajdonítható, hogy most a költségvetésbe felvették a városok támogatására a két milliót és hogy többet nem vettek fel, ennek oka egyedül és kizárólag abban rejlik, hogy a pénzügyi helyzet nem engedi meg e czélra több költségnek a felvételét.

— Még nem, még alszik. Ahogy tegnap, annak a furulyának a hangjai mellett elaludt, azóta fel sem ébredt.

Vaszilie szive összeszorult.

— Értem, — mondotta. — És úgy érzem, hogy hiába van nékem gazdagságom, nem huz hozzám a leány. Mért tenném hát boldogtalanná, legyen azé, akit nálamnál jobban szeret, legyen a Juoné.

Az öreg Petru elámult ezen a beszéden.

— Mit beszélsz, Vaszilie?

— Azt, hogy lemondok Floriczáról, csak boldognak tudjam őt.

— Jól van, hát legyen meg az ő akaratja. Bemegyünk, eléje álltok, hadd válaszszon ő s akire választása esik, azé lesz. Már én is belnyugsom, csak boldognak és egészségesnek lássam leányomat.

S a három férfi bement a szobába, ahol a leány feküdt. A falu tornyában éppen akkor csendült meg a hajnali harangszó.

Az öreg Petru odalépett a leánya ágyához és hosszasan elnézte. Elnézte a két vetélytárs is és oly szépnek látták most Floriczát, mint még soha. Szép fekete haja ráborult homlokára s ez oly jól állott annak a halovány arcznak.

Azután elkezdte költögetni az apja.

— Ébredj leányom, már belenyugodtam, legyél azé, akit jobban szeretsz, válassz közöttük. Ébredj, már nem szólok ellene, csak boldog légy és ne hallj meg.

De a leány nem ébredt fel.

Örökre elaludt.

Vajjon melyiket szerette jobban, a szegényt-e, vagy a gazdagot...?

Andrássy a királynál. Gróf Andrássy Gyula belügyminisztert a király ma délelőtt 11 órakor különkihallgatáson fogadta. A kihallgatás mintegy másfél óra hosszat tartott. A miniszter hír szerint, a választójog tervezetét mutatta be a királynak.

Már az a körülmény, hogy a kihallgatás másfél óráig tartott, mutatja, hogy a választói reform minden kérdését alapos mérlegelés tárgyává tette király. Tudvalevő dolog, hogy gróf Andrássy nem első ízben jelent meg a király előtt a választói reform ügyében és az uralkodó már az eddigi kihallgatásokon tökéletesen megismerte a reform alapelveit és azok megvalósításának módját, amely kérdésekről gróf Andrássy memorandumot is terjesztett eléje. Az új választói törvény javaslatának véglegesen megállapított szövegét azonban ma mutatta be, hogy megnyerje hozzá a király előzetes szankcióját. A király igen kegyesen fogadta gróf Andrássy Gyula előterjesztéseit és politikai körökben elterjedt hírek szerint semmiféle nehézség sem fog az elé hárulni, hogy a javaslat a gróf Andrássy által tervezett formában kerüljön a képviselőház elé. Döntés a mai audiencián ugyan még nem esett, aminthogy ezt nem is lehetett mára várni. A király csak ma kapta kézhez a reform végző szövegét, tehát természetes, hogy az előleges szankciót írásban csak a javaslat teljes áttanulmányozása után adja meg. Az a mód azonban, ahogyan gróf Andrássy mai előterjesztését fogadta és az a körülmény, hogy az uralkodó Andrássy intenczióit már ismerte, biztositja, hogy az előzetes szankciót néhány nap múlva írásban is megadja.

A mostani törvényjavaslat csak a választójogról szól, míg a választókerületek beosztásáról és a kuriai bíraskodásról szóló javaslatok csak később kerülnek napirendre.

A függetlenségi pártkörben ma este Wekerle Sándor miniszterelnök, amikor gróf Andrássy Gyula mai audienciájára szóba került, kijelentette, hogy a választói reform törvényjavaslatát a képviselőház legközelebbi ülésén beterjesztik. A képviselők nagy megnyugvással fogadták ezt a hírt.

Az alkotmánypárt-körben ma este megjelent gróf Andrássy Gyula belügyminiszter is, akit a párttagok élénk ovációkkal fogadtak. Gróf Andrássy a hozzá intézett kérdésekre csak annyit felelt, hogy ő felsége előterjesztéseit igen kegyesen fogadta.

A szabolesi főispánság. Nyiregyházáról jelentik, hogy gróf Vay Gábor főispán ma hazaérkezett Budapestre, hol kihallgatáson volt a belügyminiszternél és kijelentette, hogy lemondását visszavonja és megmarad állásában.

A képviselőház Ghyeczy síremlékénél. Komárom városa meghívta a képviselőházat Ghyeczy Kálmán egykori képviselőházi elnök komáromi szülőházán elhelyezendő emléktábla leleplezési ünnepélyére, mely e hó 27-én délelőtt fél 12 órakor fog lefolyni. A képviselőház elnöksége felkéri az ünnepen résztvenni szándékozó képviselőket, hogy részvételi szándékukat jelentsék be a képviselőház elnöki irodájában. A képviselőház küldöttségét az ünnepélyre Rakovszky István, a képviselőház alelnöke vezeti.

Wekerle Sándor miniszterelnök e hó 27-én a Ghyeczy-emléktábla leleplezési ünnepélyére Komáromba utazik. A miniszterelnököt útjában elkísér Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Pópvics Sándor pénzügyminiszteri államtitkár, Rakovszky István, a képviselőház alelnöke, Szási József, Komárom városának országgyűlési képviselője, továbbá gróf Zichy Miklós, Kuszka István Thaly Ferencz és Világhy Gyula komáromme gyei képviselők, Hoitsy Pál, a függetlenségi párt ügyvezető alelnöke, Abrányi Kornél sajtófőnök Gyapay Pál főispán, Eitner Zsigmond, Szatmári Mór, Hédervári Lehel és Tolnay Lajos országgyűlési képviselők. Indulás: reggel 7 óri 20 perczkor a keleti pályaudvarról.

Petruné betakarta Floriczát, nehogy meghallja, ő pedig kiszólt, hogy csendesebben legyenek.

Erre a férfiak elhallgattak. Az öreg Petru bejött az udvarra s ott tett valamit, Juon pedig elment messze a kert végébe, lehevert a fübe, ugy várta, hogy Floricza felébredjen. Később elővette a furulyáját s amint ébredt a természet és a madarak elkezdtek reggeli imájukat, a legény is elővette nótázó szerszámját s versenyt nótázott a madarakkal.

Gondolta, majd csak felébred erre a leány. Vaszilieban pedig odakint forrt a méreg. Szeretett volna véget vetni a helyzetnek, de nem tudta elhatározni, hogyan. Végre átlépte a kerítést s megállott Juon előtt.

— Mért háborgatod a beteget? — kérdezte, — jobban tennéd, ha eltakarodnál.

— Van hozzá jussom, mert engem szeret a Floricza s szivesebben lenne az enyém, mint a tiéd, ha még olyan szegény vagyok is.

— De a szülei csak hozzám akarják adni. — Tudom, — mondotta Juon, — hogy rákényszerítették, annak lett a betege is. De nem bánom, szegény pástor ember vagyok, ő meg hozzá van a jó módhoz szokva, legyen hát a tiéd, legyeteg boldogok, én csak azért jöttem, hogy bucsut vegyek tőle.

Vaszilie elgondolkozott.

— Hát ugy szeretted ő téged?

— Ugy.

— És azért lett beteg?

— Azért.

Amint így beszélgettek, az öreg Petru tartott feléjük.

— Felébredt a Floricza? — kérdezték tőle a legények.

Aehrenthal a függetlenségi körben.

Budapest, október 21.

A függetlenségi- és 48-as párt Erzsébet-körti klubhelyiségében a mai este ünnepi est volt. A kapu alatt és a lépcsőházban kopott vörös kókuszpokróczok hirdették, hogy ez a mai est különbözik minden más esttől. Különbözik pedig azért, mert ma este szerencsétlente meg látogatásával a császári Ház és a közös külügyek minisztere, báró Aehrenthal-Lexa Alajos a függetlenségi párt tagjait, hogy megköszönje nekik azt a kiváló előzékenységet, amelylyel baklövészekben bővelkedő politikáját jóváhagyni és költségvetését megszavazni siettek. Előre bejelentett, tehát hivatalos látogatás volt ez a mai, amelyet külön hirdettek is, hogy az ünnepélyes alkalomra minél nagyobb számban gyűjtsék össze a tagokat.

A nagy reklámnak meg is volt a hatása. Este hét órakor, amikor Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter megjelent a pártkörben, az ünnepiesen kivilágított termekben már olyan élénkség uralkodott, aminőt régen láttak a klubban. Kossuth Ferenczcel egyidőben érkezett a körbe gróf Esterházy Pál, a magyarul tudó külügyminiszteri osztályfőnök is. Fél óra mulva aztán megjelent az ajtóban Wekerle Sándor miniszterelnök hatalmas alakja, amint udvariasan betessékeli a monarchia legelső diplomatáját a kuruczok közé. És Aehrenthal mosolyogva lépett a terembe. Elébe sietett Hoitsy Pál, az ügyvezető alelnök és néhány nyájas, német szóval üdvözli az előkelő idegent. Aehrenthal hasonlóképpen felel és egyenesen Kossuth felé tart, aki viszont elébe indul. Francziául üdvözlik egymást és helyet foglalnak a társalgó-terem közepén álló pamlagon. Wekerle Sándor miniszterelnök és gróf Esterházy Pál osztályfőnök diszkréten visszavonulnak a terem sarkába. Báró Aehrenthal és Kossuth, a házigazda maradnak a közepén.

A bemutatások következnek most. Hoitsy Pál vezeti föl azokat, akik vágnak arra, hogy a „kanczellár”-ral kezdet foghassanak. Vannak ilyenek is, bárha akadtak, akik még Aehrenthal kedvéért sem hagyták abba az alsóst és a tarokkot. A külügyminiszter azonban erről nem értesült, hanem igen lekötözött szívéllyel vette tudomásul, hogy ez a magas, szép fekete bajszu ur, aki sántít, mert vasárnap Jászberényben kiesett a kocsiból, Muzsa Gyula, vagy, hogy ez a kerekarcu, szőke oldalszakállu, alacsony ur Burgyán Aladár. Ez utóbbi nevet különben is megjegyezte magának, mert Burgyán egyenesen ezzel a kérdéssel fordult hozzá:

— Hát, kegyelmes uram, mikor vonulunk be Belgrádba?

Németül tette föl a kérdést, de olyan hangsulyozással, hogy Aehrenthal mosolyogva felelte ugyancsak németül:

— Belgrádba? Hát hol van ez a Belgrád?

A többi képviselőkkel már kevésbé nagy jelentőségű kérdésekről beszélgetett. Szóba került gróf Károlyi Sándor szobrának leleplezése és ezen a réven az agrárkérdésekről beszélgetve, Aehrenthal csodálkozásának adott kifejezést, hogy nálunk a csatornázás, bár földművelő állam vagyunk, annyira elmaradt, hogy teljesen ki vagyunk szolgáltatva az időjárás szépségeinek.

Később aztán ismét előkerültek a világpolitika kérdései. Földes Béla kezdett az annektálás várható következményeiről beszélni. El-

mondta Aehrenthalnak, hogy a szerbek egy bizalmi emberétől tudja, hogy ők maguk is tudják, hogy a Bosznia és Herzegovina annektálása ellen való tiltakozásra egyetlen jogczimük az a félelem, hogy a monarchia most már olyan befolyást fog birtani a Balkánon, amely őket egészen elnyomja. Itt tehát élet-halálharczról van szó, amely jogossá teszi azt, hogy a háborus hírek valósága iránt érdeklődjék. Ugy tapasztalja, hogy a pénzügyi világban is észlelhető már bizonyos idegesség, ennek lecsillapítása pedig első rendű állami érdek.

Báró Aehrenthal nagy érdeklődéssel hallgatta a tudós professzor fejtegetéseit, de válaszul csak annyit mondott, hogy most már kedvezőbbnek látja a helyzetet. Az annektálásnak föltétlenül ebben az időben kellett megtörténni, hogy Bosznia és Herzegovina hovatartozásának kérdését föl se lehessen vetni.

A beszélgetésbe most már többen beleszóltak és Aehrenthal ekkor úgy nyilatkozott, hogy a déli határ megerősítése föltétlenül szükséges, s hogy ebből a czélból a leginkább megbízható magyar ezredeket kell odahelyezni.

Földes Béla később gróf Esterházy Pál osztályfőnökkel is folytatott eszmecsereket ebben a tárgyban. Gróf Esterházy kifejezést adott annak a véleményének, hogy szerb bandák betörése még mindig nincs kizárva, de hozzátette azt is, hogy olyan erősek vagyunk, hogy semmitől sincs tartanunk.

Beszélgetés közben Kossuth Ferencz egyszerre csak odahívatta Barabás Bélát.

— Beszélj csak ő exczellenciájával — mondta neki — hallani akarjuk, hogy beszél németül.

Általános derűtség fogadta e szavakat, Barabás pedig dohogva elindult és hazáig meg sem állt.

Közben fél kilencz óra lett és a külügyminiszter Kossuth és gróf Esterházy kíséretében eltávozott. Wekerle Sándor miniszterelnök egy fél óra mulva követte őket.

Budapest, október 21.

Gróf Zichy Tivadar czikke, Gróf Zichy Tivadar, a delegáció elnöke a Berlinben megjelenő Deutsche Rundschau legutóbbi számában nagyon érdekes és nagyon tanulságos fejtegetést irt a Magyarország és Ausztria közötti viszonyról.

— Magyarország a pragmática sanctio után — írja Zichy — épp oly független királyság maradt, mint aminő annakelőtte volt és csak egyetlen kötelék fűzi ma is össze Magyarországot Ausztriával: az uralkodó személye. Az 1848-iki törvények is biztosítják Magyarországot függetlenségét és önállóságát.

Magyarország területileg is teljes egészet képez, amelyet három oldalról természetes határok öveznek. Szükség esetén tehát egymaga is védekezhetne, feltéve, hogy ellenfele nem túlhatalmas. Magyarországra nézve azonban nemcsak az fontos, hogy az esetleges támadást visszaverje; a hazai földön kívül van még egy magasztosabb kincs, amelyet védenie kell és ez a magyar nemzeti állam megvédése.

Mit értünk mi nemzeti állam alatt? Korántsem az országban letelepedett egyéb törzsek elnyomását. Ez sohasem képezte Magyarország törekvését, maga a hédító Árpád, ellentétben a népvándorlás többi vezérével, meghagyta a legyőzöttek szabadságát és egyenjogúknak tekintette őket. És így van ez máig is, a nem magyar állampolgárok ugyanazokat a jogokat élvezik, mint a magyarok. Tudom, hogy egy sajnos, sokat vitatott pontot érintek s ezért ehelyütt csak arra szorítkozom, hogy kijelentsem, miszerint a mi törvényeink és a mi alkotmányunk magyarnak és nem magyarnak egyforma mértékkel mér. Annyi azonban bizonyos, hogy törvényeink úgy magánjogi, mint közjogi téren minden időben az állam magyar jellegének fenntartását és fejlesztését tartották szem előtt. Urak akarunk lenni a saját házuinkban. A nemzetiségek is érezzék jól magukat, élvezzenek minden jogot oly mértékben, mint a magyarok, az államnak azonban magyarnak kell lennie és annak is kell maradnia.

Az abszolút kormányrendszer Magyarország jogainak merev megtagadása volt, amely csak a lejtő szélére vitte a monarchiát.

A t. Delegációból.

— Megszavaztatik, — kezdte Zichy Tivadar gróf, a delegáció elnöke a határozatok kihirdetését ma délben fél tizenkét órakor, amidőn arra került a sor, hogy a haditengerészet költségvetésének részletes tárgyalása során az egyes tételeket nyilvános ülésben ratifikálják.

— Megszavaztatik, — mondta másodsor is az elnök a második tételnél.

De aztán eszébe jutott, hogy ez tulajdonképpen nem helyes definíció. Mert szavazásról szó se volt.

Szó se volt szavazásról, mivelhogy a delegátusok kedélyes otthoniasságban ültek egymás mellett, jól eső érzéssel emésztve az általános vitában elhangzott beszédeket, a horvátok makacs agitációját a tenger tulajdonjogáért, Ugron Gábor fiatalos harczkészséggel történt hadakozását a komor Vinkovics Bózsó ellen, a mélabus Tuskán Gergelylyel szemben és a poétikus Babics Gyalszky Lyuba ábrándozásainak megsemmisítésére... És elmerengtek Lucich sorhajó-hadnagy szereplésén, aki néhány perczig szédületes magasságban érezhette magát, amíg a hatalmas hadiflotta parancsnokát helyettesítette a delegáció színe előtt és a Montecuccoli nevében tette meg a készpénz értékű nyilatkozatokat az elhangzott kívánalmakra... Ki tördök most már a tételekkel? Ki ügyel arra, hogy mi van a rubrikákban és minő hatalmas összegeket jelentenek a számcsoportok. Megszavaztatik? Óh, ez a kifejezés nem tükrözteti vissza a valóságot. Senki sem szavaz. Eszéágában sincs szavazni. Mert szavazás csak úgy lehetne, ha akadna valaki, aki ellenezné a tételek elfogadását. De senki sem ellenzi s így az igaz valóság az, hogy minden tételt — nem törődve azzal, hogy mi van benne — elfogadnak.

Következésképpen Zichy Tivadar gróf elnök pár perc mulva a helyzet magaslatára emelkedett és többé nem azt mondta, hogy megszavaztatik, hanem az egyes tételek felolvasása után így szólott:

— Elfogadtatik!

Hovatovább azonban ez a szó sem fejezte ki elég hiven az állapotokat. A jegyző úgy hadarta a tételeket, mintha a tető égne a feje felett. Harmincz sort olvasott egy szóban és a tételek között igen hosszadalmasnak és időpocsékolónak tetszett a szünet, amíg az elnök azt mondja, hogy „Elfogadtatik”. Zichy Tivadar gróf tehát még rövidebbre fogta s most már csak ennyit mondott:

— Elf.

És vagy öt perczen keresztül folyton hangzott a monoton olvasás közben:

— Elf. . . . elf. . . . elf.

Aztán be is végződött.

A zárszámadási jelentésnél és a közös pénzügyminiszteri jelentésnél már mások nem is beszéltek, mint az előadók, annál stilszerűbb volt tehát a kijelentés, hogy:

— Elf.

Wekerle betekintett a terembe s helyeslőleg bólintott.

Mivelhogy minden a Wekerle taktikája szerint történik. Ugy határozta Wekerle, hogy mindent a leggyorsabban végezzenek el és hogy csütörtökön befejezzék a hadügyi költségvetés tárgyalását is és ezzel az akadékoskodó osztrákokat fajt accomplit elé állítsák.

Ez pedig csak úgy történhetik meg, ha ma minden egyéb előterjesztést gondolkodás nélkül elfogadnak.

. . . És elf. . . .

pen nem dicsekedhetett az államok rokonszenvével. Az idézett lap magas diplomáciai körökből vette értesülését s az illető diplomata így mondja el az esetet:

— 1900. elején egy udvari bálon tanuja voltam a történelmi jelenetnek. Javában dult a bur háború, amikor tudvalevőleg majdnem kivétel nélkül minden állam közvéleménye a leghevesebben fordult Anglia ellen. A brit fegyvereket akkor nem kísérte hadiszerecsé és minden kudarcot leplezetlen kárörömmel fogadott a világ. Nagybritánia morálisan is el volt szigetelve. Az udvari bálon Ferenc József király cercle-t tartott a diplomatákkal. Legelőször a brit nagykövethöz lépett és így szólította meg:

— Meg akarom önnek mondani, hogy szimpátiám ebben a háborúban teljesen az önök oldalán van és felhatalmazom önt, hogy ezt Londonban megmondhassa.

A cercle befejezése után az akkori francia nagykövet, marquis de Raverseaux angol kollégájához lépett és gratulált neki Ferenc József királynak valóságos feltűnést keltő nyilatkozatához, mely akkoriban Angliára nézve megbecsülhetetlen értékű volt.

Eddig a diplomata.

Megjegyzni az idézett lap, hogy Ferenc József király ugyanaz időtájt Lueger polgármestert, aki akkoriban valóságos hajszát rendezett Angolország ellen és izgató beszédekkel favorizálta az angolelleses mozgalmat, kihallgatásra rendelte és felszólította, hogy hagyja abba az agitációt, amely a monarchia külpolitikájára nézve káros. Így fogta fel akkoriban Ferenc József király Anglia irányában a barátság kötelezettségét, mikor az angol birodalom súlyos napokat élt át és izolálva volt.

Török-bolgár tárgyalások.

Az Ikdam szerint Dimitrov és Sztojanovics delegátusok azért jöttek Konstantinápolyba, hogy a portának a jelenlegi konfliktusról elfoglalt álláspontjáról illetőleg tájékoztassanak és lehetőleg a konferencia elkerülésével létrehozandó közvetlen megállapodásnak egyengessék útját.

A Köln. Ztg. londoni távirata rosszakaratu rágalmaszának minősíti a Matin londoni jelentését, amely szerint Marsall báró német nagykövet akként nyilatkozott, hogy Törökország szempontjából jobb megoldás volna háborút üzenni Bulgáriának. Ez nyílt ellentétben áll a német kormány szándékaival és báró Marsall nézeteivel Németország két célt követ: Ausztriának, Magyarországnak esetleges nehézségeit megkönnyíteni és Törökországot mint életképes, erős államot, valamint a békét fenntartani. A Matin híre gyanúsítja Németországot oly pillanatban, amidőn a bolgár szövetségi komité és a török komité Szófiában megértették egymást. Ez annál inkább visszautasítandó, miután Németország az érdekelt államok közvetlen egyesítésének eszméjét pártolta. Goltz tábornok a Tag-ban cikket tesz közzé, amelyben azt mondja, hogy egészen bizonyos, hogy Törökország nem akarja a háborút. A török birodalom regenerálásának munkája oly óriási, hogy ezidő szerint a lakosság összes erőit és minden gondolkodását megköveteli s ezért éppen most nagyon alkalmatlan volna a háború, amely oly rendkívüli áldozatokat követelne, hogy az államnak újra való föl-építését évtizedekre elhalasztaná.

A porta kijelenti, hogy eddigi katonai intézkedései egyáltalán nem abnormálisak. Az összes eddig tett intézkedések abban állanak, hogy a tüzéséget a már évek előtt hozott határozat értelmében gyorstüzelő ágyúkkal szerelik fel és a redukált municzió-készleteket és egyéb katonai anyagkészleteket kiegészítik. A Nizam-legénység behívása a sorhadi csapatok létszámának felemelése okából történik, a redif-legénységet pedig hadgyakorlatra hívták. Mindezt egyáltalán nem lehet mozgósításnak nevezni.

Grey a Dardanellákról.

Grey külügyi államtitkár az alsóházban arra az interpellációra, vajjon, ha a török és az orosz kormány megegyezik az orosz hajóknak a Dardanellákon való szabad átvonulása dolgában, az angol kormány csak akkor adná-e bele-

egyezését ily megállapodáshoz, ha az angol hajóknak ugyanazon jog adatnék meg, — azt válaszolta, hogy a Dardanellák kérdése nem tartozik azon programmpontok közé, amelyek a konferencia szempontjából számba jöhetnének. Véleménye szerint növelné a helyzet nehézségeit, ha ragaszkodnának oly kérdések tárgyalásához, amelyekkel a jelen pillanatban nem kell foglalkozni. Az interpelláló azonban bizhatik abban, hogy az angol kormány a kérdés mindennemű tárgyalásánál tekintettel lesz arra, hogy az angol érdekek hátrányt ne szenvedjenek. Arra a másik kérdésre, vajjon az angol kormány azt hiszi-e, hogy ez ügy Oroszország és Törökország között rendezendő, azt válaszolta Grey államtitkár, hogy e kérdés megbeszélését a jelen pillanatban nem tartja kívánatosnak. (Helyeslés.) A maczedóniai csendőrséghez kiküldött tisztek dolgában kijelenti a miniszter, hogy a porta a hatalmaknak nem adott még választ e tisztek visszahívása tárgyában hozzá intézett kérdésére. A kormány mindenesetre nem szándékozik visszahívni azokat a tiszteket, akiket Törökország szolgálatban kíván tartani.

A „Daily Mail“ jelenti Konstantinápolyból, hogy öt brit hadihajó a Márványtengerre érkezett és a kisázsiai parton horgonyt vetett.

A horvátok és az annexió.

A horvát delegátusok közül csak egy-kettő fog a delegáció nyilvános ülésében az egyesült négy albizottság jelentésének tárgyalása alkalmával Bosznia és Herzegovina annexiójának kérdéséhez hozzászólni, kétségtelen azonban, hogy a kormány által a képviselőház elé terjesztendő törvényjavaslat tárgyalása alkalmával ugyyszólván valamennyi horvát képviselő fog a vitában résztvenni. Az által, hogy az önálló szerbek csoportja szintén csatlakozott a Horvátországhoz való kapcsolás követeléséhez, egyelőre sikerült a koalíció kebelében a teljes harmóniát helyreállítani. A horvátok felfogása szerint azonban a politikai helyzet ma olyan, hogy a horvát képviselők ismét fontos tényezők lesznek, míhelt arról van szó, hogy a magyar parlament idejekorán intézze el ugy az annexió javaslatot, mint az indemniyt. Az annexió javaslatot ugyanis nézetük szerint nem lehet a szigorított házszabály alkalmazása mellett tárgyalni, amiből azt következtetik, hogy a magyar kormány ismét fontolóra fogja venni, vajjon nem lenne-e politikailag is célszerű, ha a jelenlegi horvát politikai helyzetnek valamiképen vége vettétek. Bosznia és Herzegovina annektálásával Horvátországra nézve is új helyzet állott elő és a horvát képviselők nyilatkozata szerint a konfliktus megszüntetése kölcsönös jóakarattal mellett el volna érhető.

Bolgár és török katonák harca.

Athénből jelentik, hogy oda Szalonikiból távirat érkezett azzal a hírrel, hogy a török-bolgár határon Dioumaya közelében összeütközés volt török és bolgár határőrök között és a harcban hetven bolgár és tíz török katona elesett. Azt is híresztelik, hogy Palanka közelében török katonaság egy bolgár bandát felkoncizolt.

A párisi tőzsdén ma jelentékeny baisse állott be török és orosz értékekben, mert híre terjedt, hogy a török-bolgár határon összeütközés történt.

Legújabb híreink.

A cettinjei osztrák-magyar követ utasítást nyert, hogy Miklós fejedelemnek és a montenegrói fejedelmi kormánynak fejezze ki a külügyminisztérium sajnálkozását azon kellemetlen félreértés miatt, amely Vukotics tábornokot utazásában késleltette.

Magyarellenés tüntetés Romániában. A román kulturliga brailai fiókja most tartotta évi közgyűlést, amelynek befejezése után szabad ég alatt nagy népgyűlés volt, melyen mintegy huszezer ember vett részt. A népgyűlésen, melyet a kiadott program szerint „a magyar államban élő román testvérek érdekében“ hívtak össze, több szenátor és képviselő volt jelen. A népgyűlés szónokai erős kirohanásokat intéztek Magyarország és kormánya ellen, amit a jelen voltak frenetikus tetszéssel fogadtak. A többi között szót emelt Alessiu képviselő is,

aki azt mondotta, hogy Románia nem tűrheti, hogy az Erdélyben élő román testvérek elnyomassanak és prédáivá legyenek egy oligarcha bandának, mely a románokat megmagyarosítani akarja. Alessiu beszédében dicsérettel emlékezett meg Maniu, Vajda és Goldis képviselők férfias magatartásáról, amit a tömeg lelkes éljenzéssel fogadott. Alessiu beszéde után az egész tömeg „Le Magyarországgal! Le a magyar kormánnyal!“ kiáltásokban tört ki. A népgyűlés után a tömeg zárt sorokban felvonult a főbb utcákon és az osztrák-magyar konzulátus előtt, melyet a rendőrség őrzött, ismét hangosan tüntetett a magyarok ellen.

Egyházkerületi közgyűlés. Az erdélyi református egyházi kerület világi elnöke, báró Bánffy Dezső főgondnok az idei rendes őszi közgyűlést november hó 7. és következő napjaira hívta össze. A közgyűlés a nagyfontosságú tárgyakra való tekintettel rendkívül érdekesnek és látogatottnak ígérkezik.

Az új paktum. Egy mai reggeli lap azt írja, hogy új paktum készül a király és a kormány között, amelynek értelmében a választói reform előzetes szentesítéséért az ujonczlétszám felemelése viendő keresztül. Irányadó kormánykörökből a Budapesti Tudósítót felhatalmazták annak a kijelentésére, hogy ez az egész jelentés elejétől végéig nem felel meg a tényeknek, hanem önkényes koholmány. Sem dr. Wekerle Sándor miniszterelnök tegnapi legfelsőbb kihallgatása, sem a megelőző miniszteri értekezletek nem vonatkoztak ilyenmű kérdésekre, mint ahogy új paktum terve és az ujonczlétszám felemelése a kormány tagjai között egyáltalán nem is került szóba. A következő évre a honvédelmi miniszter a rendes ujonczlétszámot fogja a törvényhozástól kérni. Az sem felel meg a valóságnak, hogy az új delegációs ülészek egybehívását már a husvéti időre tervezik. Mindezek szerint az egész közleményt a hozzáfűzött kommentárokkal együtt a tényeknek egyáltalán meg nem felelő téves kombinációnak kell kijelentünk.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Gödöllőn a községi elektromos műnek holnap este a király által történő üzembe helyezésére vonatkozó munkálatok serényen folynak. A munkálatokat a kereskedelmi minisztérium részéről Paskay Lajos kir. főmérnök, a Ganz-gyár részéről pedig Ábel István és Jncsó Vilmos mérnökök végzik. A község képviselőtestülete délután fél öt órakor ünnepes rendkívüli közgyűlést tart, amelyről hódoló táviratot intéz a királyhoz. A közgyűlés végeztével a képviselőtestület kivonul az elektromos telepre, ahol Ádám Ferenc községi bíró jelzi a Ganz-gyár képviselőjének, hogy a mű üzembehelyezését a király fogja eszközölni. A pont hat órakor a király által adandó jelzéssel a telep gépei üzembe mennek és az egész hálózatot a gépekre kapcsolják, úgy, hogy az elektromos mű ebben a pillanatban áramot szolgáltat a közvilágítás és a magánfogyasztás céljaira. A király által teljesített üzembehelyezést ágyulóvések jelzik és az ünnepély befejezésül a gödöllői polgári dalkör a Himnuszt énekli.

EGYHÁZAK.

— (Lelkészbeiktatás és bucsu.) Vasárnap, október 25-én iktatják be állásába a Deák-téri magyar evangélikus egyház új lelkészét, Raffay Sándort, de ugyanekkor vonul nyugalomba Horváth Sándor, aki majd félszázados működés után hagyja ott lelkeszi állását. Az ünnepélyes istentisztelet fél tizenegy órakor kezdődik. Elsőbb Horváth Sándor vesz bucsut a hivatástól. Azután Kacziány János esperes beiktatja Raffay Sándort, aki azonnal megtartja beköszöntő szentbeszédét.

Szavazás gőzerővel.

— A delegáció ülések. —

Budapest, október 21.

A magyar delegáció plenáris ülése ma gőzerővel végzett a haditengerészet és a közös pénzügyminisztérium költségvetésével és tudomásul vették a közösi kiadások zárszámadásáról szóló jelentést. Mindez a Szabó István, Okolicsányi László, Ugron Gábor és három horvát delegátus felszólalása után történt meg. A holnapi ülésen a hadügyi költségvetés kerül tárgyalás alá. Az osztrák delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt és délután folytatta a hadügyi költségvetés tárgyalását. Az albizottság előtt báró Schönauich közös hadügyminiszter tartott hosszabb beszédet, melyben reflektált az egyes felszólalók által mondottakra.

Részletes tudósításunk a következő:

A magyar delegáció.

A haditengerészet, a közös pénzügy és a zárszámadások.

A magyar delegáció ma délelőtt tíz órakor nyilvános ülést tartott, amelyen legelőször is a haditengerészet 1909. évi költségvetését tárgyalta. A magyar kormány részéről Wekerle miniszterelnök volt jelen; a közös miniszterek közül az ülés elején senki sem jelent meg, a hadügyminisztériumot csak gróf Montecuccoli tengeri képviselte, báró Burián közös pénzügyminiszter az ülés második felében jelent meg.

Gróf Zichy Tivadar elnök az ülést negyed tizenegykor nyitja meg.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után napirend szerint a tengerészeti albizottság jelentése következett.

A haditengerészet dolga.

A jelentést gróf Majláth Géza előadó ajánlja elfogadásra. Utal a tengerészeti költségvetés főbb tételeire felhívja a delegáció figyelmét az előirányzott összegek és a tényleges kiadásoknál mutatkozó különbségekre. Az idei kiadások 12 millióval magasabbak a tavalyinál. Az emelkedések főleg az új felszereléseknek s új hajóépítéseknek tulajdonítandók.

Szabó István azt tartja, hogy a flotta magyar jellegét jobban ki kellene domborítani. A régi csatahajókat cizszerűlni való átalakítani s modern felszereléssel ellátni; hajórajunkat a külföldi csak osztrák flottának ismeri, s mint ilyenről vezércikkbezt a multkoriban a Berliner Tagblatt. Ha már annyit áldozunk a költségvetésben e tételre, legalább dombordják ki a flotta magyar jellege is.

A költségvetést elfogadja. (Helyeslés.)

Vinkovics Bozsó és Tuskán Gergely horvátul szólaltak fel.

Okolicsányi László utal a nemzetnek a hadseregére vonatkozó óhajaira s arra, hogy a jövőben talán a haditengerészet keretében is áldozatokat kell hozni, annál is inkább, mert a flotta jelenlegi állapotában nem maradhat meg. A flottának nemcsak partvédelem a hivatása, hanem az is, hogy tengerentúli kereskedelmünket megvédje. Németország a maga tekintélyét nagyrésztben flottájának köszönheti. A mi flottáknak legalább egyenrangúnak kell lenni az Adria nyugati partját bíró államéval. A flottánál a közösi sérelmek még mindig fenállanak s azok orvoslását sürgeti. (Helyeslés.) A flottaépítések-nél a magyar ipart hátrány éri; kérte tavaly, hogy legalább az új torpedóknál részesítsék megrendelésben a magyar ipart. Ez az óhaja azonban nem teljesült. Kéri újból, hogy a megrendeléseknél ne mellőzzék jövőben a magyar ipart. A magyar ipar támogatása a tengerészeti építkezéseknél enyhítené a haditengerészet iránt táplált ellenszenvet. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés.)

Babics-Gyalszky Lyuba horvátul beszélt.

Ugron Gábor: A horvátországi delegátusok, mint szavaikból kiveszi, a magyar szuverenitással ellenkező álláspontot követnek. (Mozgás és zaj a horvátoknál.) Azt mondják, hogy a mi tengerünk horvát tenger. (Helyeslés a horvátoknál. Zaj.) Ez nem igaz...

Felkiáltások a horvátok részéről: Horvátok laknak ott... (Zaj. Felkiáltások: Azok is magyar állampolgárok!)

Ugron Gábor: Hiába laknak ott horvátok, azért az mégis magyar tenger, minthogy a magyar állam határa rug ki oda. (Helyeslés. Zaj a horvátoknál.)

Ha cigányok laknak ott, az azért nem cigány-tenger! (Derűtlenség. Igaz! Ugy van! kiáltások.) Horvát szuverenitás nincs, a horvátországi lakosok magyar állampolgárok! (Zaj, ellenmondások a horvátoknál.) A horvátok, miután meg van engedve, hogy itt nyelvüket is használhassák, az ismeretlen nyelvet arra használják, hogy itt ábrándjuknak megfelelő nyilatkozatokat csempészhessenek be, az népbolondítás. Elismeri, hogy a tengerészet személyzete túlnyomólag horvát, de ez azért van, mert ők tengerparti lakosok

Buzáth Ferenc: De pénz is kell a flottához, azt magyar állam fizeti! (Zaj! Ugy van!)

Ugron Gábor: A horvátok közjogellenes óhajait visszautasítja. Ha a hajók elnevezésénél igényük van, álljanak elő szerényen, de nem nagyzási hóborttal. Hiszen a magyarságnak is vannak óhajai, amelyek még mindig nem teljesedtek. (Élénk helyeslés. Nagy zaj a horvátoknál.)

Lucich Károly sorhajóhadnagy a tengerészeti parancsnokság megbízásából szolgál szakcszerű felvilágosításokkal. A hajóhad fejlesztése szíven fekszik a tengerészeti vezetőségnek; ezt mutatják a jelenlegi építkezések: egy 16 ezer tonnás csatahajó, egy cirkáló és 12 torpedó-naszád vannak készülöben. Szabó felszólalására megjegyzi, hogy a régebbi csatahajókat szükséghez képest átalakítják. Azonban az átalakítások egymagukban nem elégségesek, mert a modern flotta követelményeinek az átalakított hajók nem felelnek meg. Az avult anyagot gazdaságos módon kezelik. Okolicsányinak válaszolva, kijelenti, hogy a magyar iparnak a haditengerészeti építkezéseknél történő mellőzése, főként annak tulajdonítandó, hogy Magyarországon nincs megfelelő hajógyár. Terve van véve Portoróban egy hajógyár felállítására, melyben a magyar ipar a kvótaarány szerint részesülne. Statisztikai adatokkal illusztrálja a magyar iparban történt megrendeléseket, melyek — elismeri — nem felelnek meg a kvótaaránynak. Okolicsányinak a töltényhüvelyek beszerzésére hangoztatott óhaját figyelembeveszik. A horvát delegátusoknak megjegyzi, hogy a horvát nyelvre egy a legénység, mint a tisztikar körében tekintettel vannak. A költségvetés elfogadását kéri. (Helyeslés.)

Ezután az országos bizottság a tengerészeti költségvetést általánosságban és részleteiben megszavazza.

A határozatokat a bizottság továbbra is fenntartja, azokat az osztrák bizottsággal közli.

Öt percznyi szünet után a zárszámadási jelentésre tértek át.

A zárszámadások.

Nagy Emil előadó: A tavalyi viszonyokhoz képest a jelenlegi közösi zárszámadások nyolcz millió többletet mutatnak. Érdekes azonban, hogy a külügyi minisztériumi budget felesleget tüntet fel. A jelentést elfogadásra ajánlja. Az évente folyton mutatózó hiteltülepések eliminálása végett — mint a zárszámadási bizottság álláspontjának tolmácsolója — a budget realisabb összeállítását ajánlja a közös minisztériumoknak. A hiteltülepések folytonos ismétlődése helytelen, bár elismeri, hogy felelőség senkit sem terhel s a hiteltülepések minden esetben indokoltak voltak.

A jelentést az országos bizottság tudomásul vette általánosságban és részleteiben s az erre vonatkozólag hozott határozatokat az osztrák delegációval közli.

(Az elnöklést Barabás Béla veszi át.)

A közös pénzügyek.

A közös pénzügyminisztérium költségvetését báró Rudnyánszky József előadó ajánlotta elfogadásra rövid szavakban.

Az országos bizottság a közös pénzügyminisztérium költségvetését megszavazza általánosságban és részleteiben s az erre vonatkozólag hozott határozatokat továbbra is fenntartja. Elfogadja az országos bizottság a közös számszék jelentését is.

Barabás Béla elnök javasolja, hogy a legközelebbi ülést holnap délelőtt 10 órakor tartsák s annak napirendjén a hadügyi albizottság jelentése szerepeljen. (Helyeslés.)

Ezzel az ülés háromnegyed egykor véget ért.

Az osztrák delegáció.

A hadügyi albizottság ülése.

Az osztrák delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt tíz órakor gróf Merveldt elnöklete alatt folytatta a hadügyi költségvetés tárgyalását.

Gróf Stürgkh megállapította, hogy a jelentésnek a legénység zsoldjára vonatkozó része nem rendelkező, hanem referáló jelleggel bír és konstatálja, hogy ez a rezolúció nem alkotta tavaly a nuncizumváltás tárgyát.

Gróf Merveldt elnök, mint a bizottság jelentésének szerzője, annak tartalmáért felelősséget vállal.

Kutscher delegátus panaszkodik, hogy a legénység zsoldjának felemelésére vonatkozó határozatokat nem hajtották végre s szomorúan kellett tapasztalnia, hogy a legénység érdekeit nem veszik figyelembe.

Petelenz delegátus a hadsereg szükségességének hangoztatása mellett a részletkérdésekre terjeszkedik ki s különösen a katonarvosok helyzetének javítását hangoztatja. Kifogásolja, hogy még mindig nem hozták be a két éves szolgálati időt, bár az nemcsak a hadseregnek, de a lakosságnak is előnyére szolgál. Örömmel veszi tudomásul a tiszti-fizetések felemelését és az élelmezés javítását, de követeli a zsold javítását is. Ma az orvosok a hadseregben elnyomott helyzetben vannak s éppen azért a hadsereg orvosi kara az utóbbi időben nem is valami kiváló. Sajnálja, hogy a Jozefinumot megszüntették, mert ez az intézet kitűnő katonarvosokat nevelt.

Ceglínski delegátus sajnálatát fejezi ki azért, hogy a hadügyminiszter expozéja túlságosan pesszimiztikus hangon van tartva. Azt hiszi, hogy a jelenlegi sok tekintetben hibás állapotokat akként lehetne kiküszöbölni, ha a hadsereget, melyet a néptől vettek el, visszaadják a népnek s vele annak érdekeit védelmezhetik. A katonaság iránt való humánusabb bánásmód szükségességét hangoztatja. Szerinte a legénység bántalmazása azáltal kerülhető el leginkább, ha a kiképzést legalább az első hónapokban nem altítják, hanem tisztek vezetik. A kórházban mutatkozó orvoshiányt ösztöndíjakkal akarja megszüntetni. Végül sajnálatát jelenti ki, hogy a tiszti fizetések és a zsold felemelése, továbbá az élelmezés javítása még most sem lépett életbe. Kéri a kormányt, hogy a delegáció határozatait mielőbb hajtsa végre.

A délutáni ülésen

Axmami delegátus: Teljes mértékben értékei a hadügyminiszter expozéjának okfejtéseit és méltányolja a véderő fejlesztésére való törekvéseket, amelyeket pártja is mindig jóindulattal támogatott. Nincs azonban megelégedve azokkal az ellenszolgáltatásokkal, amelyeket a hadügyi áldozatokkal szemben a jelenlegi osztrák kormány kiltatásba helyez s amelyeket úgy akarnak feltüntetni, mintha valami rendkívüli eset történt volna.

Szólo pártja sohasem támaszt nehézségeket, ha arról van szó, hogy a hadsereg harcoképességét fokozzák. Az ellenkövetelések azonban olyanok, amelyeket a hadügyminiszter szavaival élve, az emberért tesz. Ebben az irányban a mult delegáció ülésein is követelések lettek felállítva. Hivatkozások történnek arra, hogy a mult delegációban elfogadott rezolúció határozatait teljesítették, szólo ennek ellentmond. Kérde, hogy mi történik a legfontosabb követelésekkel: a legénység helyzetének javításával. Ha tényleg akarnak valamit a legénység érdekében tenni, akkor emeljük első sorban a zsoldot.

Szólo kijelenti, hogy pártja nem kapható arra, hogy azért engedjen álláspontjából és mindig szemet hunyjon, ha a magyaroktól van szó. Őket mindig mint a gazdaságilag erősebbeknek állítják oda és folyvást lojalitásokra hivatkoznak. Ha nem volna tekintettel a mostani katonai és külpolitikai helyzetre, akkor pártja már kijelentette volna: eddig és nem tovább!

Beszétek még: Kienzl, Schumeyer, Stanek és Schlegel, majd báró Schönauich közös hadügyminiszter emelkedett szólásra.

Báró Schönauich közös hadügyminiszter legelőször a laibachi tüntetésekről szól és bizonyítja, hogy a katonaság jogosan használta fegyverét és Mayer hadnagy eljárása az előírásnak megfelelt. A miniszter ezután a tiszti fizetések felemelésére tért rá és fejtegette, hogy az alap, amelyre a fizetésfelemelést helyezték, megfelel az állami tisztviselők fizetési alapjának. Kivánatos, hogy a tisztek legalább egy dotáltassanak, mint a velük egy rangban levő állami tisztviselők.

Ami a legénység zsoldemelését illeti, a hadvezetés ismeri a delegáció kívánságait, de a tárgyalásoknál, mint ismeretes, nagy akadályokat kellett leküzdeni. A két éves szolgálati idő kérdésében a miniszter kijelenti, hogy ez törvényjavaslat formájában nemokára a törvényhozás előtt fog feküdni. A két éves szolgálati idő az unozhutalék emelést foglalja magába s enélkül a reform keresztülvitele lehetetlen. Mihelyt a viszonyok megengedik, ez a kérdés is szönyegre kerül. Szólok azután válaszul néhány delegátus felszólalására és felvilágosítással szolgál. Klofácznak eloszlatja aggodalmait, Schönburg hercegnek köszönetet mond érdekes fejtegetéséért, majd reagál azokra a kérdésekre, amelyeket gróf Clam vetett fel. A miniszter kijelenti, hogy azok a fejtegetések, amelyeket Exner osztályfőnöktől hallott, nagy megelégedéssel töltik el. Ezek annál inkább értékesek, mert kiváló szakembertől származnak. Günther delegátusnak válaszolva a miniszter, kijelenti, hogy előre nem látott kiadások számára igen szerepelnek tételek a költségvetésben. Amit pedig Günther a harminczöt éves szolgálatról mondott, azt szólo nem fogadhatja el. Nem valószínű, hogy a katonatiszt harminczöt éves szolgálat után olyan jó egészségi állapotnak örvend, mint a polgári tisztviselő. A miniszter ezután a katonai törvénykezés reformjáról szól és utal arra, hogy már a mult évben megmagyarázta, hogy ezzel máshoz kell fordulni. Emlékeztet a magyar honvédelmi miniszternek egy beszédjére, amelyben kijelenti, hogy ezt a kérdést nemsokára a törvényhozás elé viszi.

A tüzéségi felszerelés folyik és szóló kijelentheti, hogy jövő esztendőben befejezést nyer. A bronz ágyúcsövekről Günther azt állítja, hogy azok a modern robbanó szerek nem állják. Ezzel szemben könnyű bebizonyítani, hogy a bronz ágyúcsövek elmentálási képessége nagyfokú. Aczélsövekből kétféret lehet löni, bronzsövből föltétlenül többet. Hogy mennyi a maximum, azt most még nem lehet megállapítani, de az tény, hogy az aczélsöveket tulszárnyalják. Felladorban van ágyú, amelylyel 4400-at löttek és még most is oly präciz, mint új korában. A bronzsöveknél csörepedés vagy robbadás a ritka kivételek közé tartozik.

Schuhmeier delegátus azt kérdezi, hogy miért éppen nálunk iskolája a népnek a hadsereg. Mert a monarchia nagyságát és erejét csak a katona ismeri meg. Csak a hadseregben tanulja meg mi ez az ország, milyen erőt tud kifejteni.

A fiatalok kiképzéséről szólva a miniszter kijelenti, hogy a delegátus kedve szerint beszélt. Szeretné, ha a fiatalok nevelésében sok minden történnék, de sajnálattal tapasztalja, hogy ez hamis irányban mozog. A hadügyminiszter a katona-orvosokról közöl statisztikát és kijelenti, hogy ez idő szerint 216 orvos hiányzik a teljes létszámból. Minden törekvése oda irányul, hogy a hadsereg számára fiatal orvosokat toborozzon. A katona-orvosok pozíciójának javítása is szeme előtt lebeg.

A katonák bántalmazása is szóba került. A hadvezetésnek mindent elkövet, hogy a katonák bántalmazásának elejét vegye és a durva szellemet a hadvezetéséből kiküszöbölje. Számtalan rendelet és parancs figyelmezteti a katonatiszteket és altiszteket, hogy a bántalmazásoktól óvakodjanak. Egy rendelet a parancsokat teszi felelőssé az ilyen brutalitásokért és a legszigorubb bírói eljárást helyezi kilátásba. A miniszter azt hiszi, hogy ezzel mindent megtett, amit ebben az irányban megtehet.

Arra a vádra, hogy a családfentartókra nincsenek kellő tekintettel, a miniszter megjegyzi, hogy ez szoros összefüggésben áll a kiegészítéssel. A hadvezetés nem zárkózik el változtatások elöl, de ezt a kérdést adminisztratív uton megoldani nem lehet. Szólv tiltakozik az ellen, hogy a hadvezetés ellenes indulattal viselkedjen a csatornaépítésekkel szemben. A hadvezetésnek semmi dolga csatornákkal s éppen ezért ebben a kérdésben nem foglalhat állást.

A hadügyminiszter néhány felvilágosítással szolgál a municziót illetően és tagadja, hogy a magyar gyártásu municzió nem felelt meg. A magyar gyártásu töltények átvételére ugyanazok a szabályok állanak, mint az osztrák gyártásuakra és ezek szigorúak és kizárnak minden rendellenességet. Végül a miniszter Schlegel delegátusnak felel a becsületügyi eljárást illetően és annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy az összes, a delegátusok által emelt kifogásokra megfelelt és megadta a kellő felvilágosításokat.

Dr. Axmann személyes felszólalása és dr. Korosec rövid beszéde után Kozlowsky előadó a laibachi zavargásokból kifolyólag a hadsereg és a lakosság közti viszonyról beszél. Majd Günther delegátussal polemizál és kijelenti, hogy a hadsereg elválasztása annál inkább sem következhet be, mert a Magyarországgal kötött vámszövetség is megvédi azt. Sőt kijelenti azt is, hogy a hadsereg egysége még a vámszövetséget is tud fogja élni. A két éves szolgálat előnyeit védi gróf Latourral szemben. Majd kifejti, hogy a hadügyminisztérium a hadiszempontból vett technikai kérdések tárgyalásának tágabb teret fog engedni. Az egész tárgyalás áttekintésére a tárgyalás folyamán felvetett kérdéseket összefoglalja körülbelül a következőkben: A Magyarországgal összefüggő ügyek minél előbbi elintézésének sürgetése, a hadi szervezet elhalasztáhatatlan tökéletesítése, a két éves szolgálattal együttjáró létszámomelés, a tumultusoknál előforduló fegyverhasználat szabályainak átrevidálása, a katonákkal való emberséges bánásmódnak szükségessége, a hadseregben való bürokratizmus eltörlése, a katonák új büntető-törvénykönyvének minél előbbi elöterjesztése, a katonasorvosok számának szaporítása, végül az aratás idejére való szabadságotatásnak kérdése volt a vita tárgya.

Ezután a részletek tárgyalásába bocsátkoztak, melynek során dr. Korosec, Schönberg és Stanek delegátusok szólaltak fel. E beszédek elhangzása után a rendes hadügyi költségvetést elfogadták.

A plenáris ülés előadójává pedig dr. Kozlowsky delegátust választották.

A legközelebbi ülés holnap, csütörtökön délelőtt 10 órakor lesz.

KÜLFÖLD.

Az osztrák kormányválság. A német nemzeti szövetség és a német haladópart elnökeinek ma délelőttre kitűzött tanácskozását elhalasztották. A német képviselők köreiben azt hiszik, hogy a jelenlegi helyzet nem alkalmas arra, hogy a kormány sorsáról és a német minisztereknek a kormányban való megmaradásáról dönhessenek. Ezt a döntést az összes német pártvezérek megyezésének kellene megelőznie. A belpolitikai helyzet különben nem változott és a válság tovább tart. Egyelőre döntésről nincs szó s a legközelebbi napokban nincs is rá kilátás.

A francia miniszterválság. Megerősítést nyer, hogy Clemenceau a tengerészeti tárczát Picardnak, az 1900. évi párisi világkiállítás volt igazgatójának és az államtanács osztályfőnökének ajánlotta fel. Picard különféle kifogásokat emelt és rámutatott gyöngye egészségi állapotára. Végleges választ ma ad.

Clemenceau miniszterelnök közölte Fallières elnökkel, hogy Picard valószínűleg át fogja venni a tengerészeti tárczát. A miniszterek délután tanácskoztak azon feladatokról, amelyeket Thomson utódjának a tengerészeti minisztérium élén meg kell valósítania. Picardot holnap délelőtt mutatják be Fallières elnöknek és azután az Elysée-palotában tartandó minisztertanácsra bocsátják.

A francia-spanyol jegyzék. A Havas-ügynökség a következő jegyzéket teszi közzé: A francia-spanyol jegyzék, melyet az algezirászi szignatariusoknak hétfőn adtak át, mint azon jegyzék tervezetét, amelyet a tangeri diplomáciai kar doyenje nyújtson majdán át Muley Hafidnak, tudomásul veszi Muley Hafid szeptember 6-iki levelében bejelentett hozzájárulását az algezirászi egyezményhez, valamint ennek végrehajtására vonatkozó intézkedéseket, ellenben a következő pontokat körvonalazza, amelyekre nézve megegyezések állanak fenn a hatalmak között: Az algezirászi akta, a rendőrségi ügyre, valamint a hadi dugáru elnyomására vonatkozó határozmányok világos elismerése és Abdul Aziznak trónjáról történt lemondásáig fennállott adósságainak ezek jellegére való tekintet nélkül való világos és kétséghonhatatlan elismerése és végül a kazablankai kártalanítási bizottság megerősítése. Muley Hafid tartozik továbbá a közlekedési utak szabadságát és biztonságát garantálni és népének kihirdetni, hogy valamennyi országgal oly viszonyt szándékozik fentartani, amelyek megfelelnek a nép-jognak.

Franciaország és Spanyolország, mint a többi hatalom, fentartják maguknak a jogot, hogy külön rendezzék saját ügyeiket és katonai kiadásaik megterítését, valamint megölt állampolgáraikért kárpótlást követeljenek, amint ezt más hatalom is tehetné hasonló esetekben. Hafid, ha szultánná akar elismertetni, világosan ki kell hogy jelentse, hogy e feltételeket elfogadja. A jegyzék végül hangsúlyozza annak szükségességét, hogy Abdul Aziz és hivatalnokai tisztességes bánásmódban részesüljenek.

Asquit a munkátlanságról. Asquit miniszterelnök a munkátlanság kérdésével foglalkozván, kifejti, hogy nem akar prejudikálni a kormány e kérdésre vonatkozó törvényjavaslatainak. Jelenleg csak azokkal a kérdésekkel kell foglalkozni, amelyek haladéktalanul szánást igényelnek. A kormány kellő komolysággal fog e kérdés megoldásához. Habár egyes jelek a mellett szólnak, hogy a baj csak rövid tartamu lesz, kétségtelen, hogy télen sok ember lesz munkanélkül. A parlament kötelessége, hogy rokon-szenvezésen kívül egyebet is tegyen. A miniszterelnök ezután felsorolja azon intézkedéseit, amelyek a baj megállítására történtek, így élelmiszerek és egyéb életszükségletek összehajmozása, továbbá a hajóépítkezések gyorsítása.

Roosevelt üzenete a mikádóhoz. Ferry tengernagy, az amerikai hadi flotta parancsnoka, ma kihallgatásban részesült a császárnál. A tengernagy ez alkalommal Roosevelt elnök üzenetét tolmácsolta, amelyben az elnök kifejezést ad az amerikai nép Japán iránti barátságos érzelmeinek. A császár szíves szavakkal válaszolt és kijelentette, hogy Japán állandó törekvése a közte és az Egyesült Államok között fennálló barátság kötelékeit minél szorosabbra fűzni.

A török választások. Trapezuntban és a szomszédos parti vidékeken, valamint az ország belső részeiben a választások általában nem kedveznek az ifju-törököknek. Mindenütt felülkerekedni látszanak az ó-törökök és konzervatív elemek. Az igen tevékeny görögök valószínűleg néhány mandátumhoz fognak jutni, az örmények azonban előreláthatólag nem, kivéve egyes területeken, ahol ők alkotják a kompakt többséget. Az ó-török elemek azért vannak a keresztény, különösen örmény törekvések ellen, mert ezek mögött szeparatistikus célokat sejtnek. Ez áramlatok és hangulatok daczára meglepő reakciós fordulattól nem kell tartani mindaddig, míg a mohamedán papság az új regime mellett tart ki.

Az üszkübi helyzet Hadi basa erölve következtében általában javult. A szerbek helyzete az ifju-törökökkel történt megállapodás után, akik szervezettüknek, ha az békés marad, szabadkezét engedett és megígérte, hogy több helyen támogatja jelöltjeiket, valamint kilátásba helyezte az albánokkal való vitakérdések megoldását, igen kedvezővé vált. A legfontosabb koncesszió a szerb liga szabad szervezete, amely már jóformán szerb országgyűléssé fejlődik ki. A parlamenti választások után kongresszus lesz és csak azután fog az ideiglenesen bizottság által vezetett liga véglegesen megalakulni. A bolgárok helyzete ellenben a titkos bolgár programnak a szerbek részéről történt leleplezése óta kedvezőtlen és viszonyuk az ifju-törökökhöz feszült, ami Üszkübben és a vidéken egyes alkalmakkor és incidensek fölmerülésekor már többször megnyilvánult. Az albánok, mint eddig, ugy most is igen tartózkodó magatartást tanusítanak és igen csekély előkészületeket tesznek a választások idejére.

A helyzet Perzsiában. A Standard-nak jelentik Pétervárról, hogy a perzsiai intervenczió dolgában mára várt kommunikét nem adták ki, mert Tebriszben megjavult a helyzet. Kozákok csak abban az esetben fognak a perza területre átlépni, ha külföldiek élete veszedelemben forogna. A bakui perza kolónia a teheráni török, angol, orosz és német képviselőségekhez táviratot intézett, amelyben követeli a sah által eltörölt régi alkotmány visszaállítását és azzal fenyegetőzik, hogy Perzsiában forradalmat fog szervezni, ha azonnal nem kezdik meg a választást a régi választási törvény szerint.

TÁVIRATOK.

Az osztrák vasutak államosítása.

Bécs, október 21. A Fremdenblatt jelentése szerint ma délelőtt irták alá a vasuti minisztériumban az államvasutársaság, az osztrák északnyugati vasut és a délészaknyugati összekötő vasut államosítására vonatkozó szerződéseket.

A kormány és az osztrák államvasutak közt létrejött szerződésről kitűnik, hogy az állam a vasutársaság összes vasuti vonalait és telkeit átveszi, kivéve a szénbányákat, a csehországi iparműveket és a bécsi gépgyárat. A társaság átadja továbbá az államnak összes részvényeit és elsőbbségi obligációit. A vasutársaság felmentetik a cseh kereskedelmi vasutak elsőbbségi obligációiért vállalt kezességi kötelezettsége alól és kötelezi magát, hogy e vasutra vonatkozó minden igényéről lemond. Az állam által átvett vasuti hálózat és tartozékáért az állam elvállalja a régi és kiegészítő hálózat 5%-os prioritásáért, az 1900. és 1883. évi 4%-os prioritásokért a fizetési kötelezettséget, mivel szemben az állam az 1908. január 1. után esedékes szelvények és kisorsolt obligációk beváltását a saját számlájára átveszi. A prioritási szolgálatra szükséges valuta-beszerzés költségeinek előteremtésére az államvasutársaság 1908. év január 1-től a magyar kormánytól átutalt árszó megtérítést fogja felhasználni.

A berlini pénzpiacz.

Berlin, október 21. (Saját tudósítónktól.) A Bergmann-féle villamossági részvénytársaság mai rendkívüli közgyűlésén elhatározták az igazgatóság indítványához képest a részvénytököknek 21 millió márkára való felemelését. A társaság hét millió márká összegben új részvényeket fog kibocsátani a

régi részvényesek elővételi ogának kizárásával. A társaság a múlt évhez képest jelentékenyen nagyobb megrendelések fölött rendelkezik és jogosultnak látszik az a feltevés, hogy az üzem továbbra is a mostanihoz hasonlóan élénk lesz. — A Nieder-Rhainische Hütte a nyersvas piaczon ma tíz márkával alacsonyabb árakat ajánlott a szindikátus árainál.

Gr. Károlyi Sándor emlékezete.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 21.

A városligeti Mezőgazdasági Múzeum udvarán ma délelőtt leplezték le Károlyi Sándor grófnak a szobrát. A kegyeletes aktusra megjelentek a kormány tagjain kívül a magyar gazdátársadalom vezetői teljes számmal, a falusi küldöttségek és a külföldi mezőgazdasági érdekképviseletek.

A kormány tagjai közül megjelentek az ünnepen Wekerle Sándor miniszterelnök, Darányi Ignác, gróf Apponyi Albert, gróf Zichy Aladár miniszterek; gróf Desseffy Aurél, a főrendiház elnöke, gróf Mailáth József, gróf Zselénszki Róbert, ögróf Pallavicini Ede, Esterházy Móricz herceg, Szerényi József, Mezőssy Béla és Ottlik Iván államtitkár, gróf Károlyi László, a Károlyi grófi család élén, több törvényhatóság, a gazdátársadalmi érdekképviseletek és intézmények, valamint a vidéki gazdasági egyesületek képviselői, a vidéki gazdasági akadémiák kiküldöttjei, továbbá a falusi hitelszövetkezetek, a Hangya kötelékébe tartozó szövetkezetek és a gazdakörök küldöttsége.

A szobor leleplezése.

Az ünnepséget a Budapesti Polgári Daloskör férfikara nyitotta meg a Himnusszal, amelynek elnéklése után gróf Desseffy Aurél, mint a szobor-bizottság elnöke lépett a nemzetiszínű lepellel borított szoborral szemben elhelyezett emelvényre. Gróf Desseffy Aurél ismertette a szobor keletkezésének történetét és gróf Károlyi Sándornak a magyar gazdátársadalom körül szerzett érdemeit, majd így fejezte be beszédét:

— És mi szerény munkatársai és követői, kik évek hosszú során az elérhetőnél is többet kívánni akaró, agitatori szelleme által buzdítva és lelkesítve, oldala mellett küzdöttünk, nemcsak szívünkben kell emléket megőrizni, de tovább is követni akarjuk azt az irányt, melyet ő kijelölt — és hiszünk, hogy az egész magyar gazdaközönség mély rokonérzéssel fogja gróf Károlyi Sándor nemes alakját ércbe öntve látni és későbbi nemzedékeknek mutathatni, hogy minél többen kövessék az ő hazafias példáját. Végül az itt, körünkben jelenlevő földművelésügyi miniszterhez volna néhány szavam: Ő volt Károlyi Sándornak éveken át igazi munkatársa és az altruisztikus gyakorlati irányzat végrehajtója, megtestesítője, mezőgazdasági érdekeink védője; és azoknak valóban érvényt is tudott szerezni ott, ahol arra szükség volt. Érdemeit e részben most nem kívánom felsorolni, de azt hiszem, hogy ezen a helyen, a Gazdasági Múzeum területén, mely szintén az ő páratlan alkotása, Károlyi Sándor szobra és emléke nem lehetne méltóbb kezekre bízva, mint amidőn azt, az ő, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter gondozásába ajánlom, egyuttal felkérem őt, adja meg az engedelmet a szobor leleplezésére.

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után Darányi Ignác földművelésügyi miniszter jelt adott a lepel eltávolítására. Azután az általános megillótóds hatása alatt a következőket mondotta:

— Mélyen meghatva veszem át a szobrot nagyméltósággal, a Mezőgazdasági Múzeum területén. Olyan hűséggel és kegyelettel fogjuk a szövetkezeti ügy apostolának és a szociális munka uttörőjének, a magyar gazdák vezérének szobrát minden időben megőrizni, amily híven és önzetlenül gróf Károlyi Sándor mindvégig a magyar földet szolgálta. Boldog vagyok, hogy e szobrot épp nagyméltósággal vehetem át, aki a megdicsőültnek egy emberöltőn át hű vezértársa volt s akinek a gondviselés azt a nemes hivatást szánta, hogy Károlyi Sándor szellemét, eszményét és irányát éltesse tovább. Felette megtisztelő rám nézve, hogy a magyar gazdátársadalom legféltettebb kincsét, ünnepelt vezérének szobrát a földművelésügyi minisztérium felügyelete alatt álló Mezőgazdasági Múzeumba bizza. E szoborral szemben Árpádkori műemlékünk, a jáki templom arra figyelmezteti a magyar gazdát, aki

verejtke jutalmát az ég áldásától várja, hogy Is-tentét soha meg ne tagadja és el ne feledje. A szobor környezete a Mezőgazdasági Múzeum, mely dióhéjban Magyarország újabb gazdasági haladását és fejlődését tünteti fel. Gróf Károlyi Sándornak erős jogcíme van ahhoz, hogy szobra itt legyen elhelyezve, mert a mi haladásunk és fejlődésünk az újabb korban mutatkozik, abból a maga osztályrészét Is-ten és ember előtt becsületesen kivette. A koszorú író azt mondja, hogy: „Ami eltűnt, vissza nem jön, de aki tündökölte ment el, fénye visszasugárzik”. Az ő emléke, fénye sugározzék vissza a magyar földre, a magyar gazdára, a magyar hazára időtlen-időkig!

A Darányi beszédét követő tapsvihár elcsendesülése után Máté Tóth Jenő, az Országos Széchenyi-Szövetség tagja szavalta el Bárd Miklós ünnepi ódáját.

Az ünnepi óda elhangzása után kezdetét vette a küldöttségek koszorúinak elhelyezése.

A magyar kormány és a földművelésügyi minisztérium koszorúját Darányi Ignác helyezte a szoborra a következő szavakkal:

— Ezennel leteszem a királyi kormány és a földművelési minisztérium koszorúját. Menj, fáradt veterán, egy nemzet látta halálod. Kézben a fegyverrel, harczban elesni dicső.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nevében Bujanovics Sándor, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete nevében Esterházy Miklós herceg, a Gazdák Biztosító Szövetkezete nevében gróf Zselénszki Róbert, a Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete nevében Szilassy Zoltán, a Bund der Landwirthe nevében Joachim v. Levetzow, a szerb szövetkezetek szövetsége részéről Avramovic, a Nemzeti Kaszinó nevében Széll Kálmán, a Hangya igazgatósága nevében ögróf Pallavicini Ede, az alkotmánypárt nevében Szilassy Zoltán, Pest vármegye törvényhatósága nevében Fazekas alispán, a Mezőgazdasági Múzeum nevében Saárossy-Kapeller igazgató, Budapest székesfőváros nevében Melly Béla, a Háztartás fogvasztási szövetkezete nevében Ivánka Oszkár, a Hangya tisztviselőikara nevében Balogh Elemér helyezett koszorút a szoborra, majd még a vidéki törvényhatóságok, gazdasági egyesületek és küldöttségek hosszú sora tette le koszorúját.

A koszorúk elhelyezése után, amelyek egészen elborították a szobor előtti térséget, a közönség a Szózatot énekelte, amire az ünneplő közönség szétoszlott.

A lakoma.

A Károlyi-szobor leleplezése alkalmából a Magyar Gazdák Országos Szövetsége a Gambinusz-vendéglőben banketet rendezett. A banketen körülbelül ezerkétszáz ember vett részt, ott voltak a magyar közélet és különösen a gazdátársadalom csaknem összes szereplő emberei. A vendéglő helyiségeit nemzeti zászlókkal és szalagokkal díszítették föl. A főasztalnál foglaltak helyet Darányi Ignác földművelési miniszter, mellette gróf Apponyi Albert, gróf Zichy Aladár miniszterek, gróf Desseffy Aurél, gróf Károlyi Mihály, gróf Zselénszki, Mezőssy Béla, Ottlik Iván államtitkár, herceg Esterházy Miklós, ögróf Pallavicini Ede foglalt helyet. Ott volt a német Bund der Landwirthe háromtagú küldöttsége és részt vett a banketten nagyon sok képviselő is. A leves után fölállott Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, kezében a gróf Károlyi Sándor emlékére készített arany serleggel.

Üdvözölte a vendégeket, akik eljöttek leróni a magyar gazdakkal együtt a külföldi gazdátársadalom tiszteletét és kegyeletét gróf Károlyi Sándor emléke iránt. Leles szavakkal vázolja ezután a nagy magyar gazdának életét és tevékenységét. Gróf Károlyi Sándor — ugymond — kettős vonatkozásban érdekelheti a magyar gazdátársadalmat, mint magánember és mint a közélet munkása. Az előbbi minőségében példát adott arra, hogy a családi vagyoni megtartása és a köz javára való hasznosítása nemzeti érdek. Mint közéleti férfiú gróf Károlyi Sándor inaurálta a magyar agrárpolitikát, megalapította a szövetkezeti mozgalmat, a Magyar Gazdaszövettséget. Vezér volt anélkül, hogy megválasztották volna. Aposztrofálta ezután a szónok gróf Károlyi Sándor egyéniségét, mint nagybírtokost, író és szónokot. Példát adott arra, hogy miként lehet takarékos a magánéletben az, aki a közéletben egyide-

jűleg bőkezű. Valósággal iskolát alapított ő a magyar gazdaerények szolgálatára s tanítványai ma szerte-szét hirdetik már az ő ígét. Idézte ezután a gőnczi levelet és azt mondja, hogy gróf Károlyi Sándor a síron túl is példát ad, irányít és bátorít. Az a kehely, melyet az ő emlékére a magyar gazdátársadalom készített, a gazdák összetartását és szövetségét fogja jelenteni minden időben. Veszedelem idején pedig talizmán lesz, amely meg fog óvni a visszavonástól. Gróf Károlyi Sándor emlékére írta a serleget.

A miniszter beszédét nagy lelkesedéssel és tapsal fogadták. Darányi után Levetzow Joákim, a német Bund der Landwirthe egyik kiküldöttje mondott német nyelven lelkes beszédet.

Gróf Desseffy Aurél szólalt föl azután. Megköszönte a német vendégeknek azt a szíves rokonérzést, amelyet jelenlétiükkel a magyar gazdátársadalom iránt tanusítanak.

A társaság zajos kívánságának engedve, gróf Apponyi Albert állott föl szólásra.

Ő, ugymond, szorosabb értelemben véve, nem mint magyar gazda van jelen az ünnepen, de a gróf Károlyi Sándor emléke egy nagy közösségbe gyűjti a magyar társadalom legkülönbözőbb elemeit is. A magyar kulturpolitikában ugyanazoknak a célok-nak kíván harczosa lenni, amelyekért gróf Károlyi Sándor küzdött. Ezek között legelső az erők egyesítése a nemzeti érdekek védelmében. Ezt a gondolatot és ezt az érzést vigyék szíjjel az ünneper résztvevők az ország minden részébe és érvényesítse azt mindenki a maga hivatása és foglalkozása szerint. Végül gróf Desseffy Aurélra, mint gróf Károlyi Sándor eszméinek első letéteményesére írta poharát. Hosszu ideig tartó lelkes éljenzéssel és tapsal fogadták a beszédet.

A kultuszminiszter beszéde után a banketen jelen volt előkelőségek eltávoztak s az ünnep véget ért.

A hitelszövetkezetek kongresszusa.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezetek küldöttjei ma délelőtt kilencz órakor a vármegyház nagytermében ünnepi kongresszusra gyűltek össze. Félvezernél több hitelszövetkezet kiküldöttje jelent meg az ünnepségen, köztük a szövetkezeti életnek több vezető egyénisége. A kongresszus elnöki székét gróf Mailáth József foglalta el, aki beszédében gróf Károlyi Sándorról emlékezett meg kegyeletes szavakkal.

Gróf Károlyi Sándor értelmének, zseniális fel-fogásának megkapó erejével, ugyszólván próféta-előrelátásával veti sастekintetét a nemzet reformterekvéseire is, bajaira, jelenére és jövőjére. Miként a legnagyobb magyar, tudja és meg van győződve, hogy csak az a nemzet valósíthatja meg ideális cél-jait, mely ismeri reális kötelességeit is, mely anyagilag erős, izmos szalon fogja a hitelt, a hitelügyet és ebbe is beleviszi a társulást, a szövetkezés eszméjét, erejét, altruizmusát. És az értelemez, a számító észhez, a spekulatív ember önzéséhez odakapcsolja az intruizmust, az embernek azt az érzését, mely hivatva van gyengíteni, helyes irányba, utra terelni az én, az egyén érvényesülését a köznek érvényesülésével szemben. Mely megteremtí a rideg szám-hitelt, adós, boldogulás fogalmait közt is a nagy eszmét: Mindnyájan egyért s egy mindnyájáért.

Mikor tehát mi megjelenünk a Te ércszobrod leleplezése napján az Országos Központi Hitelszövetkezetek ünnepi kongresszusán. Te zseniális nagy vezérünk és elhozzuk szívünket, — szövetkeztetjük vele a mi érzelmünket, hogy igenis megértjük eszméidet! És a rideg számok közt is, az érdekek hullámzó esélyei közepette is a Te nagy eszméd leszen a mi irányítónk. A Te erős érczkarod hajtotta ki-tartással, félelem nélkül, nem törődve gunnyal, kicsinyléssel, óriási sziklák közt a szövetkezetek hajó-ját, a nemzeti élet legerősebb hullámvizéin. Azért állított a nemzet emlékedre szerény, de mégis ércz-szobrot! És ne említsé senki e szobormű szerénységét, kicsiségét a Te nagysággoddal és műveid érdemével szemben.

Zugó, perczekig tartó taps fogadta a magas szárnyalású beszédet.

Ezután Seidl Ambrus, az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatója utalt arra, hogy a hitelszövetkezetek legméltóbban úgy vehetik ki a részüket az ünneplésből, ha törekednek fejleszteni a szövetkezeti szellemet. Előterjeszti ezután a nagykártai hitelszövetkezet indítványát, mely szerint a szövetkezetek közös hozzájárulással teremtsenek egy nagyobb alapot, melynek kamatait szövetkezeti tisztviselők segélyezésére, azok gyermekeinek ós-

töndíjára fordítanak. Hasonló javaslatot már az előző kongresszus is elfogadott, a mostani abban különbözik az előzőtől, hogy a létesítendő pénzalap céljait is megszabja.

Határozati javaslatot nyújt be az indítvány kapcsán, mely szerint a nagykövati indítványhoz hozzájárulva, tíz szövetkezet küldöttjéből alakított bizottság dolgozza ki a pénzalap szabályait s azt megvitátás, hozzájárulás végett küldjék meg a szövetkezeteknek. Az alapot pedig nevezzék el gróf Károlyi Sándor nevével. Az indítványt egyhangú lelkesedéssel elfogadták, melylyel a kongresszus véget ért.

Latkóczy Imre bukása.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 21.

A mai nap meghozta a Latkóczy-ügy utolsó fölvonását. A hivatalos lap közli a volt közigazgatási bírósági másodelnök lemondásának tudomásul vételét. A rideg, hivatalos hangú kis közlemény így szól:

Latkóczy Imre, a közigazgatási bíróság volt másodelnöke ezen állásáról lemondván, lemondási kérvényre szabályszerű tárgyalás után 1908. évi október 17-én elfogadtatott.

Ugyanezzel a közleménnyel egyidejűleg egy czáfolatot is közöl a hivatalos lap, amely a következőket mondja:

Egyes újságok a Latkóczy-ügyben folytatott vizsgálatról téves híreket közölnek, sőt Chyzer Kornél miniszteri tanácsos nevét is összeköttetésbe hozzák a vizsgálattal. Ezekkel a hírekkel szemben a Budapesti Tudósító illetékes helyen a következőkről értesült: A Latkóczy-ügyben a rendőrség részéről vezetett vizsgálat folyamán nem merült fel egyetlen olyan mozzanat sem, mely alapot adna arra a fölvetésre, hogy Latkóczy és társai valóban közbenjártak a belügyminisztériumban valamely ügyben. A vizsgálat csak azt állapította meg, hogy Latkóczy és társai ismételtlen ajánlkoztak arra, hogy a kormány-nál elintézés alatt álló ügyekben Latkóczy közbenjár, de egy esetben sem derített fel a vizsgálat olyan fonalat, mely valamilyen tisztviselőhöz vezetne el vagy azt sejtetné, hogy az említett közbenjárás megtörtént. A belügyminiszter ennek dacára minden részletre kiterjedő vizsgálat tárgyává tette mindazokat az ügyeket és részleteket, amelyek szóba kerültek. A vizsgálat, mely még nincs befejezve, eddig egyetlenegy esetben sem nyújt támpontot bármely tisztviselő elleni vádra és nem merült fel egy olyan adat sem, melyből az tűnnék ki, hogy Latkóczy és társai az érdekeltek előtt emlegetett vagy a vizsgálat keretében szóba hozott ügyek bármelyikében közbenjártak volna. A vizsgálat befejezéséről a nyilvánosság természetesen értesülni fog. Egy tudósítás szerint Latkóczy az államtitkársága idején Chyzer Kornél miniszteri tanácsos fegyelmi ügyét részre-najában kedvezően intézte el. Ez az állítás nem felel meg a valóságnak, mert Chyzer Kornél miniszteri tanácsosnak egész hivatali pályáján nem volt semmiféle fegyelmi ügye. Chyzer Kornél miniszteri tanácsos ama lapok ellen, melyek ezt a hírt közölték és kommentálták, sajtópört indít.

Latkóczyt családja egy külföldi szanatóriumban akarta elhelyezni. Az elegáns hatalmas ember ugyanis, amikor a váratlan leleplezés érte, összeroppant s mind az a baj és betegség, ami évtizedek óta pusztított szervezetében, hirtelen egyszerre rohanta meg elementáris erővel.

Mielőtt a külföldi szanatóriumba vitték volna, a család kívánságára megvizsgálta Latkóczyt dr. Boros Ernő, a kereskedelmi kórház főorvosa. Vizsgálatáról orvosi bizonyítványt állított ki levél formájában, amely levél a külföldi szanatórium főorvosához van címezve. A német szövegű levél hi fordításban így hangzik:

Budapest, 1908. október 17.

Igen tisztelt főorvos ur!

Latkóczy ur, akit önnek legmelegebben felvétele ajánlok, már több esztendő óta „neurastenia gravis luetica”-ban szenved. Latkóczy ur körülbelül negyven évvel ezelőtt higanykurát állott ki, amelyet az évek folyamán és pedig az utóbbiakban is ismételt.

Latkóczy ur ez idő szerint nagyon feledékeny, heves és fájdalmas főfájásokban és évek óta álmatlanságban szenved.

A nyelve reszket, a felső és alsó végtagok reflexe késedelmes, hólyagbántalmakban és éjjeli in-

konvenienziákban szenved. Magatartása nem nyugtalan, hanem erősen levert.

Kiváló tisztelettel
Dr. Boros Ernő s. k.

Ezenkívül anyai ágon terhel.

Dr. Boros Ernő s. k.

A levél alapján elvitték Latkóczyt egy külföldi szanatóriumba, ahol azonban kellemetlen meglepetés érte a családot. A szanatórium főorvosa ugyanis alapos megvizsgálás után kijelentette, hogy a kegyelmes urat nem vehetik fel, mert egészen örült. Ilyenformán Latkóczy haza kerül, a család gondnokság alá helyezi és vagy szanatóriumban, vagy elmeorvóintézetben helyezi el.

Latkóczy ügyvédje, dr. Polónyi Dezső azon fáradozik, hogy Latkóczy feleségének valamiképpen biztosítsa a nyugdíj jogot. Az az álláspontja, hogy Latkóczy évek óta beszámíthatatlan s mint ilyennek a lemondása nem számbavehető.

Az egész botrány-ügy kint van már a nyilvánosság előtt. Minden homályos alakjára rá-sütött a nap éles világossága. Csupán csak egyetlen egy szereplője volt eddig a botrány-nak, akit mindmáig sűrű titokzatosság burkolt. Ez az alak Szentgyörgyi Viktória. Ma végre alkalma volt egy újságrónak a titokzatos hölgyet szemtől-szembe látni és beszélni vele. Erről a beszélgetésről a következőket tudjuk:

Szentgyörgyi Viktória alacsony, hizásra hajló asszony, az arca inkább megnyerő, mint ellen-szenves s határozottan azt a benyomást kelti, hogy amit mond, egészen közeljár az igazsághoz. Szentgyörgyi Viktória sokat sirt, mialatt ezeket elmondta és előadása teljesen megvilágítja Darvas ügyvéd szereplését is ebben az ügyben.

— Az én vesztem, amiért ebbe az odíusz ügybe keveredtem, az volt, hogy összekerültem dr. Darvással. Monte-Carlóban ismerkedtem meg vele a múlt év őszén. Ugy emlékszem, hogy Kardos Gyula, a szerencsétlen sorsu festőművész, aki öngyilkos lett Nizzában, hozott össze minket. Kardos nekem régi ismerősöm volt, együtt állítottunk össze különböző rendszereket a roulette-játék jövedelmezőségére s így kerültünk össze Monte-Carlóban is. Darvas mindig körülöttnk settenkedett, ő is nyerni akart. Ismeretségünk akkor nagyon futólagos volt. Én hazakerültem Monte-Carlóból s hosszú ideig semmi hírt sem hallottam Darvasról.

Kora tavasszal a villamoson találkoztam vele véletlenül. Darvas megemlítette Kardos öngyilkosságát s ezzel kapcsolatban elmondta nekem, hogy azt a képet, amely a Képzőművészeti Társulat után került Angliába, visszafüldték onnan s egyik ügyfelének követelése fejében most le lehetne tiltani és el lehetne adni. Mondtam neki, hogy én már sok képet adtam el s ezzel is megpróbálkozom.

Azután megint hosszú ideig nem találkoztunk. Néhány hónappal ezelőtt ő keresett fel a lakásomon s arra adott megbízást, hogy érdeklődjem ismerőseim körében, hogy kinek volna vasuti talpája eladó, mert könnyű szerrel jó pénztért tul lehetne adni rajta. Jó megpróbálom, mondtam neki. Néhány héttel később újra meglátogatótt és ekkor már a patikaszerzésről beszélt.

Keritsen pénzes gyógyszerészségeket, akik szívesen áldoznak ezreseket azért, hogy gyógyszer-tárjogot kapjanak. Kitűnő összeköttetésem vannak. Ekkor még nem említette a kegyelmes urat, aki a jogot kijárhatja. Én sokat gondolkodtam, könnyű üzletnek tetszett, megpróbálom mindenesetre, gondoltam magamban. Augenföld Malvin nálam varrogatótt akkor. Filintanuja volt a Darvással folytatott beszélgetésemnek s néhány nap múlva ajánlkozott, hogy ő majd hoz gyógyszerészségét. Megegyeztünk mindjárt, hogy ha majd sikerül a dolog, Augenföld Malvin kap háromezer koronát. Másnap, egy pénteki napon a varrózó elhozta hozzám Korbulyt.

— Patikát akar? És van-e elegendő pénze ahhoz, hogy megfizesse a jogot kijárók fáradozásait? — kérdeztem tőle.

— Van, hogyne volna — mondotta Korbuly s mindjárt hozzátette, hogy annyi pénz áll a rendelkezésére, amennyit akar.

— Helyes — válaszoltam — nyolcvanezer korona kell.

— Meglesz — mondotta Korbuly — mire én felszólítottam, hogy kísérien el Darvashoz. Nyomban elmentünk az ügyvéd Régi posta-utcai lakására s én bemutattam Darvasnak Korbulyt:

— Korbuly ur minden kellékkel rendelkezik, hogy patikajogot kapjon?

Darvas szívélyesen fogadott, leültetett minket s mindjárt azon kezdte, hogy egy jó ismerőse — kegyelmes ur — ki tud eszközölni gyógyszer-tárjogot, megfelelő ellenszolgáltatásért.

Én közbeszóltam, hogy Korbuly 80.000 koronát hajlandó fizetni.

— Jó — mondta az ügyvéd — szerezze be az okmányait, hozza el hozzám a pénzzel együtt. A pénzre okvetlenül szükség van — hangsúlyozta Darvas — mert a kegyelmes ur bizalmatlan. Addig, amíg elintéződik a dolog, a kegyelmes sajtákezű aláírásával ellátott nyugta ellenében teszi le nála a pénzt.

Darvas ugy láthatta, hogy Korbuly még mindig bizalmatlanokodik, mert hirtelen felkapott az íróasztaláról egy papírdarabot s azt mondta, hogy ez Andrassy levele, Töketerebesről van kelteve s arról szól, hogy egy ügy rendben van teljesen.

Hát én kijelenthetem, hogy az nem volt Andrassy levele Közel ültem Darvashoz, tiszta szemmel láthattam, hogy az egy közönséges papírdarab volt, aláhuzott feljegyzésekkel, amelyek — úgy vettem ki legalább — a patikajog megszerzéséhez szükséges okmányokat sorolták fel.

Korbuly ugy mutatta, hogy beadta a derekát és azt mondta, hogy nyélbe van ütve a dolog, a pénzt az anyósa kölcsönzi majd s Darvas információkat szerezhet nála. Erre elment. Én még ottmaradtam néhány percig. Megkérdeztem az ügyvédet, hogy adott-e el már patikát? Darvas tagadólag válaszolt s készülődni kezdett, hogy meglátogassa a Korbuly anyósát. Ekkor én is eltávoztam.

— Néhány napig nem hallottam semmit az egész ügyről. A múlt hét hétfőjén telefonon megkérdeztem Korbulyt, hogy miképp áll az ügy? A gyógyszerészségét azt felelte, hogy baj van a pénz körül, várni kell még néhány napig. Elmentem Darvashoz, aki türelemre intett. Én vártam.

Csütörtökig nem történt semmi a dologban. Csütörtökön este nem voltam otthon. Amikor hazatértem, már várt rém két detektív, akik udvariasan felszólítottak, hogy kövessem őket. Elmentünk együtt az V. kerületi kapitányságra, ahol előbb Krecsányi detektívönöknek, később Tóth rendőrtanácsosnak mondtam el azt, amit most önnek előadtam.

— Se többet, se kevesebbet nem mondhatok. Az én szereplésem ebben az ügyben nyilvánvaló. Darvas doktor megpendítette előttem, hogy patikajogszerzéssel keresni lehet. Kijelentette, hogy ő 70.000 koronát kér s amit azon felül kiperéselhetek a féltől, az az enyém marad.

— Mindehhez csak annyi hozzátenni valóm van még, hogy Krecsányi detektívönök kihallgatásom során egy izben a következő kérdést intézte hozzám:

— Ismeri ön Chyzer miniszteri tanácsost?

— A nevét gyakran olvastam a lapokban, de személyesen nem ismerem — ezt válaszoltam.

Természetesen megindultak most már a találgatások arra nézve is, hogy ki lesz a Latkóczy utóda, s ma egy új nevet hoztak forgalomba ezekben a találgatásokban. A magyar delegátusok folyosóján beszéltek, hogy Gulner Gyula nyugalmazott államtitkár, Pest vármegye főispánja lesz Latkóczy utóda a közigazgatási bíróság másodelnöki székében. Gulner Apponyi jelöltje.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter ma este fönn járt az alkotmány pártkörben s a Latkóczy-ügyre vonatkozólag kijelentette, hogy a belügyminisztériumban a legszelebb körü vizsgálatot folytatják s akárkire bizonyosodnék be az, hogy része volt a Latkóczy ügyelmeiben, azzal szemben könyörtelenül fognak eljárni. A jelen volt képviselők a miniszter kijelentéseit nagy tetszéssel fogadták.

A véres bucsu.

— Négy sortüz egymásután. —

Budapest, október 21.

Az Arad mellett fekvő Fakerten véres verekedés fejlődött ki tegnap egy bucsun magyarok, oláhok és svábok között. Bucsú után barátságos poharazgatásból fejlődött ki a nagy háború. Külön korcsmában ittak a magyarok és külön korcsmában az oláhok és a svábok. Amikor már emelkedett kezdett lenni a hangulat, az oláhok közé keveredett egy ittas magyar. Ezt a szerencsétlen a vad horda valósággal szétmarcangolta. A póruljárt magyar segélykiáltásaira a magyarok rajtaütöttek az oláhokon. A svábok az oláhok segítségére siettek. Ebből fejlődött ki az a nagy háború, melybe hamarosan beavatkoztak a csendőrök is, akik a vértől részeg oláh csöcselékét csak négy sortüz árán tudták megfékezni. Az első hírek szerint a harcznak négy halottja és száznál több sebesültje van.

A fölháborító eseményről a következő híreink érkeztek:

A harc kitérése.

Az Arad szomszédságában levő Fakerten tegnap bucsú volt, melyre összegyűltek a környékbeli falvak lakói is. Magyarok, oláhok és svábok mulattak hangos jó kedvvel. E bucsú nem szokott simán lefolyni és éppen ezért a szomszédos Glogováczból hat csendőr érkezett Fakertre. Estig nem történt semmi baj. Külön-külön korcsmában mulattak a magyarok, svábok és az oláhok. Este nyolc órakor a magyar korcsmából kiment Csöke János gazda, hogy cigarettát vásároljon. Kissé ittas volt már ekkor és így történt, hogy az egymás tőszomszédságában levő korcsmák közül nem abba tért vissza, ahol a magyarok mulattak, hanem oda, ahol a már alaposan bepálinkázott oláhok duhajkodtak.

Amint az oláh legények megpillantották a közejük tévedt magyart, vad ordítással rávetették magukat és a szerencsétlen embert a földre teperték. Valaki leverte a lámpát és koromsötétségben késekkel, dorongokkal támadtak a földön fetrengő emberre, akinek vérfagyasztó ordítására figyelmesek lettek a szomszéd korcsmában mulató magyarok. Egy szempillantás alatt bittal és késsel felfegyverkezve átrohantak az oláhok közé. Világot gyújtva, véres látvány tárult eléjük. A földön hatalmas vértócsában feküdt Csöke János, a késszurásoktól fel volt hasítva, annyira, hogy a belei kilógtak. A következő pillanatban már egymásra támadt a két tábor és irtózatossal verekedés fejlődött ki, amelybe csakhamar belelegyedtek a svábok is és pedig az oláhok javára.

A csendőr sortüz.

Bittal, késsel és doronggal támadtak egymásra és csakhamar sebesültek nyöszörgésüktől és vad harci kiáltásoktól lett hangos a falu. A csendőrök, amint tudomást szereztek a verekedésről, futólépésben siettek a helyszínre. Szuronyt szegezve rohantak a korcsmába, ahol a felbőszült tömeg a végzetől megittasodva, valóságos mézárilást végzett. Amint az oláhok és svábok megpillantották a csendőröket, fanatikus gyűlölettel rájuk vetették magukat:

— Halál a csendőrökre — ordították és megragadták szuronyaikat.

Nagynehezen sikerült a csendőröknek a korcsma előtti tere tiszkozni a verekedőket. Közben százával érkeztek az oláh lakosok szorongatott társaik segélyére. Rövid néhány perc alatt több mint ezer ember verődött össze, akik mind a csendőrök ellen foglaltak állást.

A csendőrparancsnok több ízben erélyesen felszólította a fenyegetődő oláhokat, hogy oszoljanak szét, de a fékevesztett tömeg rá sem hederített, sőt mind fenyegetőbb magatartást tanúsítottak. Amikor a csendőrökre nézve már türelmetlen lett a helyzet, a csendőrparancsnok sortüzet vezényelt. A sortüznek rettenetes hatása volt. Halálhörgés, sebesültek jajgatása töltötte be a levegőt. A felbőszült oláhok azonban még ekkor sem tángítottak, hanem még nagyobb erővel rohtattak neki a csendőröknek.

A falu bírja kétségbeesetten könyörgött, hogy oszoljanak szét, de hiába. A csendőrök kénytelenek voltak újabb sortüzet adni, majd pedig egymásután még kétszer lőttek a tömegre. Összesen négy sortüzet adtak, melynek meg is lett a borzasztó hatása. Sebesülteiket vállukra kapva, futva menekültek szerzetést az oláhok és a svábok.

Négy halálosan sebesült ott maradt a téren. Aradról dr. Boros Béla nagyobb orvosi segédlettel a helyszínre sietett és a halálos sérülteket az első segély után beszállították az aradi kórházba. A csendőrök ezután sorra járták az oláh házakat és mindenütt feljegyezték a sebesülteket. A verekedők el akarták rejteni őket, de nem sikerült. Meállapították, hogy több mint száz ember sebesült meg többé-kevésbé súlyosan. A véres zendülés ügyében szigorú vizsgálat indult meg a tettesek és felbujtók kikutatására.

A fakerti bucsusok és a csendőrök között támadt összeütközésről még a következőket jelentik: Az összeütközés a község Fő-terén történt és a sortüzeteket Orosz János csendőrmester vezényelte, mert Goóz őrsvezetőt súlyosan megsebesítették. A csendőrök rendszertelenül lőttek. A tömeg késekkel támadt a csendőrökre és négy csendőrt megszurkált. A sortüzetek következtében a tömegből négy egyén súlyosan megsérült. Sokan megsebesülve elbujdosnak, mert félnek a jelentkezéstől. Egy mézeskalácsost, ki a tömeget bujtogatta, letartóztattak.

UJDONSÁGOK.

Az Orczy-ház.

* * *

Ma még veszekednek fölötte, holnap pedig egy darab öreg Pestbe vágódnak bele a tót-csákányok. Ma még áll, ahogy áll, az iromba szenny-sárga épületmassza, sok ezer mindennemű és mindenfajta lakójával, ezer ablaklyukával és sok száz keresztvasas, homályfaló boltbejárójával, holnap pedig — talán — buzgó szlávok szedik le a rokkant ház tetősívegét. És bucsut mondhatunk ismét egy darab Pestnek, sok emberöltőn ápolat tradícióinak: egy darab piszkos Pestnek, sok emberöltőn szellőzetlen, mosatlan tradícióinak. Az ifjú, modern Budapest nyújtózkodik, s a csákányok jogaikba lépnek.

Ezek a csákányok! . . .

Ha valamelyik városra áll, akkor Budapestre elsősorban, hogy a csákányok itt hivatást teljesítettek és teljesítenek ma is. A művészi fejlődést alig támogatta valahol is nagyobb nyomattal a csákány, mint Budapesten. Sok kedves emlékiünk, melyekhez a megszokás szeretetével ragaszkodtunk, s az atyai meséken át vonzódtunk ellenőrizhetetlen nyárspolgári szeretettel, tünt el a cinikus tótok kérges keze alatt. És valljuk be, nagy hálával tartozunk ezeknek a borostáskepű gémbereknek, azért az ő nagy „minden mindegy”-ükért, mely a pipájukkal együtt ott vicsorog a sárga fogsoruk között, ott foszfóreszkál a szemükben és ott settenkedik az arcuk ránczai között.

Ők az igazi modern kombattánsai a fejlődő, izmosodó és hájasodó Budapestnek. Ők rombolnak és építenek, egyiket nem több izgalommal, mint a másikat, egy atomnyi lelkesedéssel se pazarolva többet az egyikre, mint a másikra. A magasba huzott téglafalak egyetlen mosolyba süritett örömmel sem váltottak ki belőlük többet, mint amennyi sajnálkozást a legördített rögök magukkal ragadtak. És erre szüksége volt a növekvő Pestnek, a metropolissá hatalmasodó Budapestnek.

A végrehajtó közegek cinizmusa a jól kikövezt ut a fejlődés biztos végcélja felé. Hová értünk volna abban az internacionális versenyben, mely a nagy városok közt kifejlődött az utóbbi évtizedekben, ha minden emléklakott háznál a bucsuzás esztendőig folyó könyeit sirtuk volna el, s ha minden csákányzuhanást a tradíció-szeretet sóhajjaival kísértünk volna, vagy ha minden ledöntött falat a lokális remiszencziák felajdulásával parentáltunk volna el? És hová jutottunk volna, ha minden felrakott téglasort jövőnk nagyságunk szim-

bolumaként üdvözöltük volna, s ha minden betetőzött palotában, leleplezett szoborban, vagy kiállított képben művészi kvalitásaink diadalmát ünnepeztük volna fanatikus vaksággal?

Az Orczy-házon ma még különféle érdekek kaptak hajba; az élet apró szürke orthodoxai ősapáik helybenhaláláról és generációk helybenszülléséről zokognak el szomorú, jogokról szóló jeremiádozat, kegyeletről hebegnek, tradíciókról dadognak, holnap pedig — talán — cinikus tótok szedik le annak a szennyesen sárga házmonstrumnak tetősívegét . . .

Elle.

— Személyi hír. József Ferdinánd főherceg ma reggel hét órakor Kistapolcsánba ment, ahonnan még a mai nap folyamán Bécsbe utazik.

— Ágost Vilmos herceg esküvője. Alexandra Viktória hercegnő, Ágost Vilmos herceg menyasszonya ma délben érkezett meg a potsdami pályaudvaron és azután a Bellevue kastélyba hajtatott, ahol a császár fiaival, a császárné a főhercegnőkkel és több magas méltósággal várták ő fenségét. Az üdvözlés után dejeuner volt.

Három óra tájban Alexandra Viktória schleswig-holsteini hercegnő, aki a trónörökös mellett diszkocsiban foglalt helyet a menet élén, megindult a brandenburgi kapuhoz, ahol a kormányzó, a berlini rendőrfőnök fogadták a menyasszonyt. A Párisi-téren Kirschner polgármester üdvözölte a hercegnőt, aki köszönetét és azon reményét fejezte ki, hogy Berlinben csakhamar otthonos lesz. A menet ezután a lakosság lelkes ovációi között a királyi kastélyhoz vonult, ahol a hercegnőt a császári pár üdvözölte. Jelenvoltak a birodalmi kancellár, a miniszterek, a tábornoki kar és udvari főméltóságok. Ezután megtörtént a házasságkötés.

— A császárné betegsége. A császárné, mint Pétervárról jelentik, még mindig beteg és nagyon ideges. Járnai nem tud és gyaloghíntón viszik mindennap a szabad levegőre. Az udvari orvosok határozottan kívánják, hogy a császárné délvidekre utazzon.

— Gróf Üxküll-Ghyllenband távozása és báró Czibulka hivatalba lépése. A budapesti 4. hadtest parancsnoka, gróf Üxküll-Ghyllenband lovassági tábornok tegnap délelőtt bucsuzott el a 4. hadtest tábornokaitól, törzs- és főtiszteitől és nemsokára rá benuatkozott az új hadtestparancsnok, báró Czibulka Hubert tábornok és átvette a hivatalát. Az ünnepélyes aktus a katonai kaszinó-egylet helyiségében folyt le.

— Nemesi előnév. A király Déchy Mórnak, a Magyar Földrajzi Társaság alelnökének és törvényes utódainak, magyar nemességük épségben tartása mellett, a marosdécsi előnevet adományozta. Az adományozásról szóló királyi kézirat a hivatalos lap mai számában jelent meg.

— Justh Gyula vadászaton. Justh Gyula, a képviselőház elnöke pénteken reggel medvevadászatra Fogarasra érkezett. A pályaudvarról dr. Serbán Miklós országgyűlési képviselő társaságában ennek házához hajtatott, ahonnan délután két órakor a vadászterületre indult. Szombaton és vasárnap Széll József fogarasmegyei főispán és dr. Serbán Miklós társaságában gyönyörű időben vadászott. Két medve és egy remek vadkan elejtése után hétfőn reggel hazautazott Tornayra.

— Kitüntetés. A király dr. Farkas László királyi tanácsos, Rökus-kórházi főorvosnak, a Vöröskereszt-Egyesület körül szerzett érdemei elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta.

— A Thököly-ünnepély elhalasztása. Thököly Imrének Rodostóból hazahozott hamvait október harminczegyedikén akarták Késmárkon ünnepélyesen elhelyezni az új szarkofágba, mivel azonban a szobrász nem készült el a kellő időre a munkájával, az ünnepséget el kellett halasztani. A mauzóleum készen van ugyan egészen, a többi szobrászmunka azonban nagyon elmaradt s ezért egész esztendővel el kellett halasztani a hamvak elhelyezését.

— Semmelweiss szobra Bécsben. Bécsben ma délelőtt nyitották meg ünnepiesen az új egyetemi női klinikát és leplezték le a Semmelweiss-szobrot Bienerth és Marchet miniszterek, valamint a helytartó jelenlétében. A megnyitó beszédet dr. Schauta udvari tanácsos, az I. számú női klinika vezetője mondotta.

— **A bécsi nunczius visszahívása.** A N. Fr. Pr. római értesítése szerint Granito di Belmonte bécsi nuncziust az államtitkári hivatal értesítette, hogy rövid idő múlva, valószínűleg januárban, meg fogja kapni visszahívó levelét.

— **Az olasz postaminiszter köszönete.** Schuzer olasz postaminiszter megleghangú levelet intézett Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi miniszterhez, amelyben hálás köszönetet mond azért a rendkívül szives fogadtatásért, amelyben a minap lefolyt távirda-mérnöki nemzetközi kongresszuson az olasz küldötteket Budapesten részesítették. A levél többek között ezeket mondja:

Kiküldötteim értesítettek engem arról, hogy Nagyméltóságod mily rendkívüli előzékenységgel és különleges szíveséssel méltóztatott őket kitüntetni azzal is, hogy az olasz nemzetre nézve igen hízelt szavakat intézett hozzájuk az ő anyanyelvükön. Valóban nagy kitüntetésül szolgálhat és kedves elégedettséget szerezhet olasz állampolgároknak, amikor egy szeretett nemzet kiváló polgára és fia annak a nagy férfiúnak, aki oly lelkesültséggel működött közre a mi hazánk ujászületése érdekében, őket ennyi barátsággal fogadja.

A levél annyival érdekesebb, minthogy az említett kongresszus nem volt hivatalos jellegű, hanem pusztán magánjellegű nemzetközi összejövetel, amelyet a távirda-intézetek mérnökszemélyzete rendezett itt Magyarországon ez évben első ízben.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter a levélre olasz nyelven válaszolt. Levelében hangsúlyozta, hogy az olasz kiküldöttek szíves fogadtatásában Magyarország Olaszország iránt táplált bensőséges érzelmei jutottak kifejezésre. Köszönetet mondva az olasz postaminiszter előzékeny soraiért, levelét így végzi:

Ez érzelmeik az én szívemben is honolnak, mert nem felejttem el sohasem, hogy a mi nemzeteink testvérek voltak kevésbé szerencsés időkben és hogy ma a két királyság szövetsége nemcsak a szerződésen nyugszik, hanem az erőn is, amely a két nemzet belső érzelmeiből fakad.

— **A Fehérkereszt gyermekórához bemutatása.** A Magyar Építőművészek Szövetsége tagjai Palóczy Antal elsőmester és Fleischer Róbert titkár vezetése mellett ma délben tekintették meg a Tüzoltó-utczában Ybl Lajos mester által tervezett Fehérkereszt gyermekóráját. A vendégeket dr. Berend Miklós igazgató és lovag Ybl Lajos fogadta s ők mutatták be az új kórházat, melyet két bérházból alakítottak át igen ügyesen, a kórház céljainak megfelelően. Az egykori bérházak apró, sötét szobáit tágas, világos kórtermekké építették át s az egésznek célszerű beosztása mintául szolgálhat bármely modern kórháznak. Az egyik házban a belgyógyászati, a másikban a sebészeti osztály van elhelyezve. Ugy a fő-, mint a mellékhelyiségek a higiénia legteljesebb igényeinek is megfelelnek. Jelenleg 154 beteg gyermeket ápolnak az intézetben, melynek tervezetért a szövetség tagjai meleg elismerésüket fejezték ki Ybl mesternek.

— **Magyar közjogi előadások a külföldön.** Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízta dr. Eötvösi Nagy Olivér kassai kir. jogakadémiai tanárt, hogy a külföld tájékoztatása végett Ausztriában, Németországban és Svájcban a magyar közjogi fontosabb kérdéseiről felolvásokat tartson. A tanár az első ilyen előadást most tartotta meg Grázban a jogászokörök élénk érdeklődése mellett az ottani Juristenvereinben.

— **Uj vidéki lap.** Mátészalkán, Szatmármegye egyik legjelentősebb városában „Mátészalka” czimű új lapot indítottak, amely a város és vidéke társadalmi, köznevelődési és közgazdasági viszonyainak előmozdítását tűzte ki feladatául. A lap főszerkesztője Deme Károly állami polgári iskolai igazgató, felelős szerkesztője pedig dr. Vizsolyi Manó újságíró.

— **Röbbanás egy boltban.** Vadas Jakab fűszerkereskedő, aki az Örmölyg-utca 16 sz. alatt lakik, észrevette, hogy a gázóra szel s égő gyújtóval kezdte vizsgálgatni. Ettől a kiömlő gáz felrobbant s Vadas összegett. Kórházba szállították.

— **Országszerte havazik.** A főváros lakossága szinte ámulattal veszi tudomásul a híreket, melyek a vidékről érkeznek s amelyek arról szólnak, hogy országszerte mindenfelé havazik. Itt a fővárosban ugyanis hire-hamva sincs a havazásnak. Az ég tiszta és derült, a nap fényesen ragyog; egy felhőoszlop sem látható az égbolton. De a levegő hőmérséklete jelentékenyen alászállt. Reggel fagyott is. A verőfény dacára dideregve járnak-kelnek az emberek. Vidéken pedig országszerte havazik. Lippán és a környékén tegnap reggel óta szakadatlanul esik a hó. Brassóban nagyon hidegre vált az idő és tegnap sokáig havazott. Gyöngyösön csak gyöngyén esett a hó s nem zavarta meg a szüretelést, Zolyomban hajnalban kezdődött a havazás és délben is esett még. Miskolcson tegnap óta folytonosan esik a hó s az éjjel fagyott is. Szováton és a környékén néhány nap óta állandóan esik a hó s már egészen elborítja a hegyeket is.

Komáromban ma éjjel erős fagy volt. A hőmérő reggel öt órakor 3 fok C. mutatott a fagy-pont alatt.

Veszprémben két nap óta szokatlanul hideg az idő. Tegnap havazott. Reggelre a hőmérő négy fokot mutatott. A Balatonpart egy részén még szüretelnek, a hideg miatt azonban mindent abba kellett hagyni.

Hajdunánáson egész éjjel havazott. Mindent hó borít és ma reggel 2 fokos hideg volt.

Fiumében tartós meleg őszi idő után tegnapelőtt hirtelen zordra fordult az idő és két napon keresztül teljes erejével dühöngött a fagyos bóra. A bóra most nem tett nagyobb kárt, csak a még teljes lombdíszen álló fákat fosztotta meg leveleiről. A kisebb vitorlásoknak sokat kellett küzdeniök a tomboló szélvészszel. Tegnap a fiemei kikötőben az Otelló nevű olasz vitorlás ütközött össze az osztrák hajóstársaság Frankopán nevű gőzösevel, amely a nagy szélben nem tartotta be jól irányát. A gőzösek nem történt semmi baja, de a vitorlás hatalmas léket kapott. A vitorlás négy főnyi személyzete a gőzöshez kapaszzkodott. Magát a hajót a bóra elragadta és kihajította a Kvarneróra. A tengerészeti hatóság Klotild nevű vontatógőzöse sietett az elszabadult vitorlás után, amely már-már elsüllyedt. Három órai nehéz munka után sikerült a vitorlást a kikötőbe vontatni. Itt darun felemelték és úgy ürítették ki belőle a vizet. A Frankopán gőzös, amely csak e hó eleje óta áll forgalomban, már másodikban ütközött össze most.

— **A nagy amerikai tűzvész.** Newyorkból jelentik, hogy a Michigan állambeli szörnyű erdőtüz még mindig pusztít, sőt egyre leiszűbb mérveket ölt. Több helyen két-három mértföld széles lángcsövek szelik át az erdőterületeket, melyekben az emberek száza dolgoznak éjjel-nappal, hogy a fenyegetett városokat és falvakat megmentésük. Egy nagy tűzvész-szanatórium is veszélyben forog és a betegek száza készülnek a menekülésre. Medvek és más vadállatok, melyeket a tűz kikergetett az erdőkből, a városok közelében mutatkoznak. A kár milliókra rug. Egész Newyork-államot fűsfelhők borítják. Ennek következtében sok városban, magában Newyorkban is, nappal is olyan sötét van, hogy meg kell gyújtani a gáz- és villamslámpákat.

— **Házasságok.** Castellucci Pateras Raul márkí november 5-én tartja esküvőjét Abbaziában Kuranda Harriet Mária Angelikával, Kuranda Emilnek, az Adria magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság vezérigazgatójának leányával.

Bozóky Gyula, a vezérkarhoz beosztott honvédőhadnagy e hó 19-én tartotta esküvőjét Szakáiban Mártonffy Gabriellával.

Meitner Miksa, a Danubius hajógyár r.-t. hivatalnok. Ujpesten október 18-án váltott jegyet Vértes Valériával, Szolnok.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterelő, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Egy francia képviselő afférja.** Bietry, a párisi kamara képviselője és a sárgamunkás-szindikátusok elnöke, akit tegnap kiutasítottak a kamarából, ma a bonapartista Autoritében kijelentette, hogy azokat a képviselőket, akik beszéde folyamán szidalmakkal illették, egyenkint felelősségre vonja és karddal vagy bottal fog magának elégtételt szerezni. Bietry egyelőre Lagasse, Girod és Reville képviselőket provokálta.

— **A levegő meghódítása.** Fridrichshafenből érkezett táviratok szerint a Zeppelin I. léghajójának első felszállását csütörtökre délelőtt kilenc órára tervezik. Annyi gáz áll rendelkezésre, hogy több felszállás is lehetséges lesz. Remélik, hogy a Zeppelin I. karcsubb formájánál és nagyobb hosszúságánál fogva sokkal nagyobb gyorsaságot fog elérni, mint az elpusztult léghajó. A most kezdődő fölszállásokhoz nem adtak ki hivatalos meghívókat, de ha az első próbák jól sikerülnek, akkor meg fogják hívni a birodalmi bizottságot és több más hivatalos személyt. Fejedelmi személyek közül csak Henrik porosz herceget várják, aki jövő vasárnap érkezik ide. Elek oldenburgi herceg, Zeppelin grófnak személyes ismerőse, tegnap érkezett és meglátogatta Zeppelin grófot, akit arról biztosított, hogy a császár nagyon érdeklődik vállalkozása iránt. — St.-Luisból az a távirati tudósítás érkezik, hogy a legutóbbi léghajóverseny győztesét, a st.-louis-i Hongwell és a san-antonioi Fielding léghajós utazást terveznek az Atlanti-oczeán fölött. A léghajósok a szokásos kósár helyett egy 12 láb hosszú motoros csónakban fognak ülni. Amíg a léghajó lesznek, egy csavart fognak igénybe venni, amely a gömböt előre-hajtja. — Egy másik tengerfőlötti léghajós-utról Londonból érkezik jelentés. E szerint a „Daily Mail” által a csatornán átröpülő léghajós számba kitűzött 10.000 font sterlingen kívül ujabban mások is tűztek ki jelentékeny díjakat. Így Deutsch de la Meurthe 1000 font sterlinget tűzött ki annak a részére, aki a csatorna fölött megeendő légi útjára egy utitársat is bir magával vinni. Ötszáz fontot tűztek ki Ruinar-ték — apa és fia — annak a részére, aki először röppöl át a csatornán 1910. január 1-je előtt. Van ezenkívül egy 50 font értékű aranykehely is, amelyet Windham kapitány az Aeroplan Club megalapítója tűzött ki. A két part között a legrövidebb távolság 21 és fél mértföld. A kitűzött díjak megtették a kívánt hatást. Párisból a Voisin-fivérek, akik repülőgépeket állítanak elő, bejelentették a versenyre egyik vevőjük részvételét, aki azonban nevét nem akarja nyilvánosságra hozni. A kísérletet november 15-én ejtik meg. Bolotow herceg is konkurálni akar az értékes díjért és jelenleg alkalmas helyet keres a parton, ahonnan repülőgéppel felszállhat.

— **Nagy botrány a bukaresti cirkluszban.** Bukarestben a vendégszerelő Sidoli-czirkluszban néhány nap óta nemzetközi versenybirkózásokat rendeznek. Tegnap a verseny után nagy botrány tört ki. A magyar Czaja birkózó, akit fővárosi közönségünk is ismer tavalyi szerepléséről, az orosz Hadubnival mérkőzött s verseny közben Czaja mindenféle meg nem engedett fogást csinált, ami a közönséget nagyon felbőszítette. Mikor aztán Czaja mindkét vállával megérintette a porondot, dühében Hadubnira ugrott és öklével az arcába vágott. Ez aztán a közönséget annyira kihozta sodrából, hogy igen sokan betódultak az arcába, botokkal ütötték és rugdalták a magyar birkózót. Nagy kavardás támadt, amelynek csendőrök és rendőrök vetettek véget. Czajának a rendőrség megtiltotta a további szereplést.

— **Sikkasztó tözsdehivatalnok.** Freund Antal és Füllöp terménykereskedő-czég, amelynek irodája az Árpád-utca 9. száma alatt van, följelentést tett a rendőrségen Lauscher Károly harminczhat éves állítólagos tözsdehivatalnok ellen. Lauscher nemrég ajánlatot tett a czégnak, hogy nagyobb mennyiségű búzát szállt Erdőrl. Nemsokára föl is mutatta a vasuti fuvarlevél-másodlatát, amelyre aztán háromezer korona előleget kapott. Azóta nyoma veszett s kiderült, hogy a fuvarlevél-másodlat ügyes hamisítvány. A rendőrség most keresi a megszökött csalót.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorhajásoknak és székzavarokban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomor
3-8 óra alatt tel.
Jelen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

— **Rákóczi emlékünnap.** A Budapest VI. kerületének függetlenségi és 48-as köre Rákóczi hamvai hazahozatalának évfordulója alkalmából a Rákóczi-szoboralap javára Rákóczi-ünnepet rendez. A kör nevében küldöttség járt Thaly Kálmán orsz. képviselőnél, a függetlenségi párt tiszteletbeli elnökénél, akit felkértek, hogy fogadja el az ünnepség fővédnökségét. Thaly Kálmán készséggel tett eleget a kérelemnek. Az ünnepély védnökéül eddig sikerült megnyerni a hamvakat hazahozó ötös bizottság tagjait is. Az ünnepélyen Thaly Kálmán mondja az ünnepi beszédet. Takács Mihály, az Operaháznak kiváló tagja gróf Zichy Géza II. Rákóczi Ferencz című, még ez évben színre kerülő operájából fogja a bordalt énekelni. A zongorakíséretet Szikla Adolf operaházi karnagy látja el. Közreműködnek még Komlóssy Emma, Zempléni Árpád, ifj. Szébeny Antal, Koczé Antal, Novák Károly, a budapesti Lyra dalkör. A nagyszabású ünnepség iránt a közönség körében nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **A löcsei tüzvéz.** Tegnap már hírt adtunk a löcsei tüzvézről, melynek martalékául esett a minoriták temploma és öt lakóház. Most erre vonatkozólag új hírek érkeznek Löcséről. Ezek szerint hétfőn éjjel ismeretlen okból kigyuladt a minoriták templomának közelében egy istálló s a dühöngő szélvihar következtében az égő zsaratokok lángborították a minoriták nagy templomát s félni lehetett attól, hogy az egész város a tűz martalékává lesz. A szél egyre hordta a parazsat és a közelben csakhamar két-három, végül öt ház állott lángokban. A lakoságot rémület szállta meg, mert a tűzoltóság és a rendőrség, bár azonnal megjelent a vész színhelyén, tehetetlennek látszott a szélviharral szemben. Fokozták a rémületet a külső körülmények is. A tűz messzire bevilágította a várost, amely felett, mint egy rettenetes fátyla állt a minoriták templomának égő tornya, amint lángjait élesíti és el-elkapja a szélvész. A fejeszettség közepette a rendőrség és tűzoltóság Ramcsay József főparancsnok és Tilkovszky István főkapitány vezetése alatt önfeláldozó buzgósággal s ügyes kézzel minden lehető megtehető a tűz lokalizálására. Az égő épületekben beneszorult négy embert, akik a nagy hőség folytán elvesztették már eszméletüket, Kaynar alkapitány elszántsága mentette meg s csak ennek köszönhető, hogy emberéletben nem esett kár. Csak a reggeli órákban fékeztek meg a tüzet s ekkor látható volt a tűz pusztítása egészen. Leégett a Kossuth Lajos-utcában öt ház összes melléképületeivel. Ezek közül kettőben minden bennőgett; háromból azonban sikerült javarészt mindent kimenteni. Leégett a minoriták temploma, tornyával együtt.

— **Elbocsátott bankigazgató.** Zágrábban az agrár-bank fiúkjának gabona-spekulációi következtében mintegy 250.000 koronát vesztett. Ennek következtében Vanicsek Milán bankigazgatót elbocsátották és Gyorgyevicset, a fiúmei fiók vezetőjét helyezték át a zágrábi központba.

— **Letartóztatott nagybérlő.** Rosenfeld Zsigmond vílmani bérlő ma a csendőrség sikkasztás miatt letartóztatta és az ügyészség fogházába kísérte. A sikkasztásait úgy követte el, hogy ékszerészekről árukat kért eladásra, ezeket poton áron eladta és a pénzt megtartotta. A feljelentést egy miskolci ékszerész tette. Majd több följelentést tettek ellene. Az elsikkasztott összeg 200.000 korona.

— **Élő halott.** Petrosényban Kovács Antalné nevű cigányasszony halt meg. A hullát felravatalozták és az egész rokonság a halott körül virrasztott az éjjel. Egyszerre a halottnak vélt öregasszony felült a koporsóban, a rokonság rémülten kifutott. Az előhívott csendőrség a bezárt ajtót azután felnyitatta és intézkedett, hogy az öreg asszonyt ágyba fektessék. Az asszony a 16 órai koporsóban való fekvéstől kissé elyöngült, de most már jól érzi magát.

— **Borostyány Sári meghalt.** Borostyány Sári, a Magyar Színház tagja, aki a Dohány-utca 68. számú lakásában az urától Raics Dezső ügyvédől különválva élt, három nappal ezelőtt rosszul lett és hashártyagyulladás tüneteinek közt meghalt. A haláleset gyanú körülmények közt történt s ezért a hullát beszállították a törvényszéki bonczitani intézetbe, ahol holnap föl fogják bonczolni.

— **Családi dráma.** Megrendítő családi drámának lett okozója Tatán egy szegény kovácsmester házában a véletlenség az által, hogy a kovácsmester leánya titokban örömet akart szerezni édesatyjának. Pap Sándor tatal kovácsmesternek szombaton lejárt egy váltója az ottani takarékpénztárnál. Pap elment egyik zsirálójához, hogy vele a váltót aláírassa. Ez azt mondta neki, hogy váltót már rendezve van. Pap nem hitte ezt s abban a véleményben, hogy azért tagadta meg az aláírását, mert a leánya a keze menyasszony-leányának nem csinálta meg kelengyét, hazament és agyon akarta verni a leányát. Ez a szomszédban lakó Szabó Gizellához menekült. A dühöngő ember követte, de Szabó Gizella nem engedte be a házába. Ekkor Pap revolvért ragadott elő és Szabó Gizellát mellbe lötte. Majd maga ellen fordítva a revolvért, golyót röpített az agyába. Pap nyomban meghalt, a leány haldoklik. A legtragikusabb a véres drámában, hogy Pap Mariska maga rendezte titokban a váltót, hogy az által örömet szerezzen az atyjának.

— **Öngyilkos kalandor.** Amsterdamban, mint onnét jelentik, egy ottani szállodában öngyilkos lett gróf Pottuliczki Szaniszló, aki ellen a berlini hatóságok köröző-levelet bocsátottak ki. A gróf bevetéval vágta el a nyakát és elvérzett. Halálával egy kalandos élet jutott befejezéshez. A gróf egy poseni ősnemes család sarja. Szülőtől szép vagyont örökölt, melyet azonban még ifjú korában, amikor mint hadnagy szolgált a német hadseregben, az utolsó fillérig eltékozolt. Tiszti rangjáról csakhamar le kellett mondania piszkos adósságai és kártyaafférei miatt és ekkor Amerikába vándorolt. Ott szerencséje akadt: egy többszörös milliomos leányát vette nőül, ámde rövid idő alatt nyakára hágtó a hozományának és feleségét elhagyva, füres zsebekkel tért vissza Berlinbe. Ott valóságos csalószövetkezetet alakított és elegendő pénzt harácsoló össze könnyelmű életmódja folytatásához. A feljelentések elől ismét Amerikába szökött, de faképnél hagyott büntérsai valamennyien a börtönbe kerültek. Amerikában felvette a „Stephan Werner“ álnevet és bankot alapított, mely természetesen hamar csödbe jutott. Visszahajózott hát ismét Európába, de amikor látta, hogy a börtön elkerülhetetlenül fenyegeti, a halálba menekült.

— **Hamis eskü miatt letartóztatott festőművész.** Tegnap Kőburbán letartóztatták Büttner Ferencz akadémiai tanár, festőművészt és a müncheni rendőrségre kísérték. Büttner tanár Münchenben rendezte be műtermét és főként akt-tanulmányokkal foglalkozott. Hir szerint a letartóztatás egy hamis eskü miatt történt, melynek következtében egy harmadik személy több évi fegyházra ítéltetett. A tanár éppen reggelizett egy elsőrangú kőburgi étteremben, amidőn a rendőrök az ügyész elfogató-parancsát felmutatták előtte és letartóztatták. Büttner családi nevén: Haller jelenleg 49 éves és a művészi világban régi képek restaurálásával szerzett jóhangzású nevet. Petenkoffennek tanítványa és a müncheni képzőművészeti akadémián a festmények megőrzésének és restaurálásának tanszékét tölti be. A tavasszal nevezte ki a kőburgi herceg titkos tanácsosának és azt mondják róla, hogy többszörös milliomos.

— **Bélyeglopás a váróteremben.** A brassói pályaudvar harmadik osztályú várótermében tegnap ellopták Pialopulosz J. Michel, konstantinápolyi bélyeggyűjtő készítményét, amelyben körülbelül tízezer korona értékű különféle bélyeg volt. A nyomozás adatai azt mutatják, hogy a tolvaj Budapestre szökött. A rendőrség keresi.

— **Nagy tűz.** Gróf Wimpfen Sigfried alsóbesnyői pusztáján kigyuladt egy nagy birkaistálló. Az istálló nyolczszáz darab birkával együtt elpusztult. Ezenkívül nagymennyiségű takarmány és gazdasági felszerelés égett el. A kár meghaladja a 60.000 koronát.

— **A posta tolvajai.** A pörgölőni és csajtai postahivatalokban bűnös visszaéléseknek jött nyomára a postaigazgatóság, amely a szombathelyi ügyészségnél Freislinger Karolin csajtai postamesternő és férje Bardics Sándor ellen 16.000 korona, Freislinger Emilia pörgölőni postamesternő ellen pedig 6000 korona elsikkasztása miatt feljelentést tett. A feljelentésre a kir. ügyészség a két Freislinger nővért és Bardics Sándort letartóztatta és vizsgálati fogságba helyezte. A vizsgálat megállapította, hogy a sikkasztás úgy történt, hogy a két postamesternő egymásnak pénztalványokat küldött, melyekért a leadó hivatal a pénzt kifizette, holott az összegek a feladó hivatalnál nem fizetettek be. A vizsgálat még folyamatban van.

— **A Karpfenstein-utczában.** Máté Ernő aczéllöntő segéd rossz néven vette, hogy Biró Ábrahám géplakatos egyik nőrokonának udvarol.

— **Hagyjon békét annak a leánynak — fenyegette — mert különben baj lesz!**

Biró azonban nem törődött a tilalommal s erre Máté boszut esküdött. Két barátjának társaságában lesbe állott tegnap este a Karpfenstein-utca 26. száma alatt s a hazatérő Birót arcúl verte. A géplakatos látván a tulért, főszalmai a lakásába, revolvért hozott s rásütötte Mátéra, akit a golyó balczombján talált. A Rókus-kórházba vitték, Birót pedig bekisérték a rendőrségre, ahonnan kihallgatása után szabadon bocsátották.

— **Megölték a cigányok.** A dabranaki erdőben ma egy erősen megcsontított férfi-hullára akadtak. A vizsgálat megállapította, hogy a meggyilkolt Rózsás Vincze zalaegerszegi iparos, kit kőbor cigányok öltek meg, majd azután kiraboltak. A vizsgálat folyik.

— **A Beketov-czirkuszbán folyó nemzetközi versenyzések immár eljutottak a döntő mérkőzésig és a versenyek már csak néhány napig tartanak.** A mai nap folyamán győztek: Saft sziléziai — Schwartz porosz ellen 3 p. 46 mp. alatt; Koch német — Thibério spanyol ellen 21 perc alatt; Antonitsch szerb — Sulliván ausztráliai ellen 15 perc alatt.

— **A fodrász-segédék és a vasárnapi munkaszünet.** Ma este a fővárosi fodrász-segédék gyűlést tartottak a teljes vasárnapi munkaszünet érdekében. A gyűlés tárgyalta a fodrász-ipartestület közgyűlésének határozatát, melyen a mesterek egyrésze a jelenlegi vasárnapi munkaszünet érvényben maradását határozta el. A másik szintén számottevő része pedig híve volt a teljes vasárnapi munkaszünetnek s ezt a közgyűlésen kifejezésre is juttatta azáltal, hogyha másképp nem, segédekkel együtt fognak mozgalmat indítani ennek érdekében. A segédék gyűlésükön elítélték azokat a mestereket, akik a munkaszünet ellenségei. Egyszermind beszámoltak arról is, hogy a november 9-én a teljes vasárnapi munkaszünet érdekében tartandó kongresszusra már eddig is szép számmal jelentette be a vidék csatlakozását s naponként sűrűn érkeznek a kiküldetésre vonatkozó bejelentések.

— **A Steinhardt-mulató október 16-iki bemutatója szenzációs sikerrel járt.** A Daktiloszkopia, Tiszteséges lakók és a Meztelen tények című három bohózat páratlanul álló nagy tetszést aratott és a mulatót naponként zsúfolásig megtöltő közönséget egész estén át viharos jó kedvben és hangos derűltégekben tartia. Rendkívül tetszenek Steinhardt Géza és Gyárfás Dezső teljesen új kitaláló magánműveletei; valamint az utonnan szerződött attrakciók is: Bovió és Benedettó, nemzetközi parodisták, a Perella hölgy-quinett, a Saranna-ballet. Vasárnap délután 4 óra kor mérsékelt helyáru előadás lesz, melyen az októberi új műsor legkitűnőbb számai kerülnek színre.

— **Halálozások.** Nagy-Kállói Kállay Béláné, szül. Nagy-Kállói Kállay Ottilia, egy monacói szanatóriumban, ahol üdülést keresett, október 16-án elhunyt.

Dombi Ilona, Dombi Lajos református lelkész, esperes és neje, Béli Mária leánya, élete tizenkilencedik esztendejében október 20-án meghalt.

Kelemen Dezső posta- és táviratíró, aki a tőzsde telefonosztályának volt a vezetője, tegnap Sziv-utca 64. számú lakásán meghalt.

Özv. perneszi Siklóssy Gyuláné, szül. Visy Mária életének ötvenkilencedik évében elhunyt Budapestben.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
raházkodhatik minden ember finoman és elegánsan
Az országo- elsősorú
Zélinger Samu utca-szabónál

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu
minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítek:
finom öltönyt... 21 frtért
szegény finom prima öltönyt 26

Magyar-utca 6. az emeleti teremben.
Muzseum-körül és Kossuth Lajos-utca sarok mellett

—
kíséri a
nek bizo
pig fogi
igazgató
már min
helyezte
vált att
ford an
lelkese
ressé vá
s a töb
ugyanol
retténe
jövő hét
szerepe
roly, Cs

x B
x P
3. szám
szerele
a gyerm

x Z
Linhart
Hunyadi

x D

latu dag
bármely
rálhatók,
ben Rön
dalmak
vesbedés
legkétség
alatt nek
rálni nek

x M

házi szer
dalmak
borszesz
a homlo
a testne
tás szem
nálnak m
borszesz

SZIN

(*)

vedélyes
„A pénz”
képet ad
Márku
Szinpá
veszünk

Hogy
turképét,
jellemző

— H

— mondta
jén volt,
vele és a
rémültem
minden p
nem jele
pedig mi
lapitanom
hogy a S

Az p
reti a ma
életűség
alakította
bankáros
nek hőse
elnevezés
és a bört
az a Wi
gedis já

Es h
Dezső já
tak valar
sel, amely
népszerű
élő köny
eszi, de a

TIS

Semmi
stb. ni
vertálta
szolgá
szavaz

— **Royal-Orfeum.** A legnagyobbfokú érdeklődés kíséri a Royal-Orfeum minden előadását. A fényesnek bizonyult megnyitói műsor még csak néhány napig fogja szórakoztatni az új ház közönségét. Az igazgatóság az épületen tapasztalt fogyatkozásokat már mind megjavította s megfelelő tágasabb helyre helyezte a ruhatárt is. A műsor egy új, kitűnően bevált attrakciós számmal gyarapodott. Rosé és Milford angol táncosok felléptével, de a legnagyobb lelkesedéssel ünnepli a közönség Lalla Selbinit híressé vált fürdőjelenetében, Joskaroni ikáriai játékaikat s a többi népszerű internacionális számokat s ugyanoly lelkesedéssel mulat Eysler diadalmas operettjének, a Vera Violetta operett előadásán, mely a jövő héten üli meg a 25-ik előadás jubileumát a főszerepekben Mezey Ilonka, Nádor Lilly, Ujváry Károly, Csapó Jenő és Gerő Józseffel.

x Bob-bíráskodó a legkellemebbé, 10 fillér.

x **Fodor-léle vívőterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Zászlók, czimerek** minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Daganatok** (rák, sarcoma és egyéb rosszindulatú daganatok) a mellüregben, hasban vagy a test bármely más részén, melyek bármily okból nem operálhatók, dr. Hönig Izsó Villanygyógyító Intézetében Röntgen-sugarakkal kezeltek, amire a fájdalmak csökkenése, az esetleg képződő váladék kevesbedése és a daganat kisebbedése sokszor még a legkétségbeesettebb eseteknél is aránylag rövid idő alatt bekövetkezik, amiért is ilyen esetekben, ha operálni nem lehet, a Röntgen-kúra megkísérelhető.

x **Mire használható a Diana-sósorszesz mint házihasznos?** Masszirozás által a megfázástól eredő fájdalmak enyhítésére és csillapítására. A Diana-sósorszeszrel masszirozzák a derekat, a lábakat, a fejet, a homlokot, arcot, nyakat, ujjakat, hátat, kezét és a testnek többi részeit. Kövér nők és urak soványítás szempontjából is csak Diana-sósorszeszt használnak masszirozás által. Egy eredeti üveg Diana-sósorszesz ára 40 fillér. Mindenütt kapható.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) „A pénz” szereplői. A Vigszínházban szenvedélyes izgatottsággal próbálják Garvay Andor „A pénz” című darabját. E próbák hangulatáról hü képet ad az az élénk tollal megírt croquis, melyet Márkus József kitűnően szerkesztett Magyar Színpad című színházi újságából a következőkben veszünk át:

Hogy hogyan próbálják a Garvay Andor új kultúrképét, a pénz-t, a Vigszínházban, arra nézve jellemző a Tanay Frigyes következő nyilatkozata:

— Hegedüs Gyulától egyszer féltem a színpadon — mondta a művész. — A tökéletes feleség premiérjén volt, amikor a szerepem szerint szembekerültem vele és a haragját oly élethívten mutatta, hogy — megremültem . . . Nos, most ugyanez az érzésem a pénz minden próbáján . . . Az angol darab premiérje óta nem jelentkezett többé ez az ideges félelem, most pedig minden próba után újból és újból le kell csillapítanom az idegeimet . . . És ez is egyik oka, hogy a Singer Leó szerepét annyira szeretem . . .

Az pedig, hogy Hegedüs Gyula mennyire szereti a maga szerepét, az éppen abból a megdöbbentő élethűségből látszik, amelylyel már az első próbákon alakította a nagy lábon élő, de alapjában véve zugbankároskodó pénzembert, aki a Garvay színművének hőse. A Wimmer Marcel név alighanem tipikus elnevezése lesz ezeknek a budapesti bankároknak és a börtön suttogva fogják találgatni, hogy vajon ki az a Wimmer, akit Garvay megrajzolt és akit Hegedüs játszik a színpadon.

És hány olyan Friedmann van, aminőt Tapolczai Dezső játszik, még pedig azok szerint, akik már láttak valamit a próbákból, azzal a kiváló jellemfestéssel, amely a jeles művészek nem egy alakítását tette népszerűvé. Egy jólelkű és csupán kötelességének élő könyvelőt ad, aki azért él-hal, akinek a kenyere az eszi, de a becsület útjáról el nem térne semmi áron.

Varsányi Irén adja a bankár feleségét, a könynyelmű lipótvárosi asszonykát, aki csak költi, költi a sok pénzt, de fogalma sincs arról, hogy honnan is szerzi az ura. A bankár felesége, aki még akkor is, amikor a férje a pusztulás szélén van, ártatlan csicsérgéssel kérdi:

— Tulajdonképpen mit is csinálsz te azon a börtönben?

Gazsi Mariskának csupán egyetlen jelenete van, de ebben is kimagasló alakításra nyílik alkalma. Haraszthy Hermin egy bárónőt ad, aki a bankárban bizva, spekulál. Ezt teszi Hámory államtitkár is, akit Fenyvesy Emil személyesít. És a nyílt és titkos pénz-manipulációk mindenféle más alakja, a felhívó, a vidéki áldozat is megjelennek a darabban, amely méltán megérdemli a „kultúrkép” nevet.

A szombati premier iránt mindenféle a legnagyobb érdeklődés mutatkozik és bizonyos, hogy ez az est a vigszínházi szezon egyik legnagyobb eseménye lesz.

(*) **Várad Antal felolvasása.** Várad Antal, a kiváló író a besztercebányai színházban felolvasást tartott Petőfi színezéletéről. A felolvasást nagy tetszéssel fogadták s Várad Antalt igen melegen ünnepeletek.

(*) **A szoknyadal sikere.** Minden szezonnak van egy olyan nótája, kupléja, dala, mely a színpadról vagy a cigányzenekarból, vagy a brettliről kis idő múlva átmev az utcára, a szalonokba, a Városligetbe. Amelyet, egy szóval, a magáénak ismer el úgy a nép, mint az előkelő világ is. Ez idő szerint a szoknyadalé a népszerűség. Pálmay Ilka esténként annyi sikkkel és csintalansággal éneklé a „Hollandi lány”-ban és olyan frenetikus tetszést ér el vele, mintha Rubens egyenesen neki komponálta volna. Az ő kedvéért tódul a közönség a Királysínházba s előadás után a szoknyadal dallamától hangos az utca.

(*) **A Vigszínházban holnap, csütörtökön,** a Kutya van a kertben!, Feydeau Georges nagyhatású bohózata kerül színre. A főszerepek P. Gazsi Mariska, Komlóssy Ilona, Góth Sándor, Tihanyi Miklós, Szerényi Zoltán, Vendrei Ferencz, Tapolczay Dezső, Balassa Jenő, Sarkadi Aladár, Bárdi Ödön és Győző Lajos kezében vannak. Pénteken a Virraszt a szerelem című vígjátékot ismétlik, szombaton pedig először kerül színre a „Pézt”, Garvay Andor háromfelvonásos kultúrképe, amelyet vasárnap és hétfőn ismételnék. Az újdonságból ma tartották meg az első díszletes és jelmezes házi főpróbát.

(*) **A Petőfi-család hamvai.** A Petőfi-Társaság valóban megható, kegyeletes ünnepségre készül: Összegyűjtötte Petőfi Sándor szüleinek, feleségének, fiának és testvéreinek szétszórta nyugvó hamvait, hogy díszes emlékek közös sírba temesse. Ha már a „Talpra magyar” költőjének nyugvóhelyét nem ismerjük, legalább a hozzátartozóinak sírhalmára tessékük le a hálás megemlékezés virágait. Az ünnep szombaton délelőtt lesz a kerepesi-temetőben. A Petrovics házaspár, Petőfi István, Szendrey Julia és Petőfi Zoltán hamvainak közös sírban való elhelyezését a kerepesi-úti temető új parcellázása tette szükségessé. A Békésmegyében, Csákon eltemetett Petőfi István kivételével Petőfi Sándor többi hozzátartozója a kerepesi-úti temetőnek azon részén van eltemetve, amely az új parcellázás után teljesen elhagyatott lesz. A Petőfi-Társaság nem engedhette, hogy ezek a hamvak szétszórta heverjenek az elhagyott temetőn s díszsírhelyet kért a főváros a legszebb táblában adott helyet Petőfi halottjainak, a Petőfi-Társaság pedig a X. kerületi előjárósággal megállapította az exhumálandó sírokat és az ünnepség sorrendjét. Az ünnepség szombaton délután tíz órakor lesz a kerepesi-úti temető I.—XVII. sírhelytábláján. Ide hozzák az összegyűjtött hamvakat. Szendrey Julia és Petőfi Zoltán sírjától délre Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök végzi az egyházi szertartást, a Petrovics-házaspár és Petőfi István hamvai fölött pedig, mivel ők ágostai evangélikusok voltak, Scholtz Gusztáv evangélikus püspök. A hamvakat két érczkoporsóba teszik; egyikben a szülőké lesz Istvánéval, a másikban Szendrey Juliáé a fiával. Az áthelyezésnél a Petőfi-Társaság tagjai s az egyetemi ifjuság fáklyával kísérik a ko-

porsókat az új sírhoz s az államvasuti munkások énekkara a Testvériség daloskörrel gyászdalokat énekel. A dízsír körül a képviselőház küldöttsége és a többi meghívott vendég kap helyet. A képviselőház koszorút is küld, amelyet Rátkay László tesz le a sírra.

(*) **Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat** választmánya Alpár Ignác elnöklése mellett tegnap tartotta első ülését a nyári szünet után a választmány tagjainak élénk részvételével. Napirend előtt az elnök tartalmas beszéd kíséretében adta át a társulat kiállításán kitüntetett műiparosoknak, és pedig Kántor Tamás asztalosmesternek a kereskedelmiügyi miniszter 2000 koronás nagy díját, Hajts Jakab, Radócz János, Paál Gergely asztalosmesternek és Imregh Pál vasművesnek pedig a kereskedelmiügyi miniszter iparművészeti címét. Napirendre térve, Györgyi Kálmán igazgató terjesztette elő jelentéseit. A vallás- és közoktatásügyi miniszter kérdésére a társulat a legmelegebben pártolja azt az eszmét, hogy a jövő évben Newyorkban egy magyar művészeti kiállítás rendeztessék. A müncheni osztrák-magyar követnek a müncheni kiállításról küldött jelentése nyomán fölmerült az az eszme, hogy a különböző szakkiallítások befogadására alkalmas kiállítási park épüljön Budapesten. A belügyminiszter jóváhagyta az új alapszabályokat. Margitay Ernő felajánlotta a társulatnak, hogy „Az otthon művészete” című legközelebb megjelenő könyvének kiadási jogát, a 300 példányból álló amateur-kiadás kivételével, a társulatnak minden anyagi kárpótlás nélkül átengedi. A választmány az ajánlatot köszönettel elfogadta. A rendes karácsonyi vásárt azonban az idén is megtartják, még pedig az Iparművészeti Múzeum kiállításával kapcsolatosan. Örömmel fogadta a választmány Radócs Jenő múzeumi igazgató bejelentését, hogy a londoni franco-british kiállításán szerepelt angol iparművészeti iskolai munkákat fogja december hó folyamán a múzeum helyiségében bemutatni s így igen érdekes és tanulságos kiállításra készül elő. Geléri Mór javaslatára és élénk vita után elhatározta a választmány, hogy Budapest épületeinek virággal való díszítése érdekében, az építés- és kertészegyesülettel egyetemben mozgalmat indít. Telcs Ede javaslatára kimondotta, hogy a magyar márványipar fejlődésének akadályait megszüntetendő, illetékes helyen közbenjár. A legutolsó ülés óta a társulat kötelékébe négy alapító és hatszáznegyven rendes tag lépett be.

(*) **Strausz Richárd Budapesten.** Strausz Richárd, a világhírű zeneszerző és karnagy december hóban Budapestre jön, hogy személyesen vezesse a bécsi hangverseny-egylet egyik hangversenyét.

(*) **Thália.** A Thália-társaság csütörtökön este fél 9 órakor tartja harmadik előadását a Rottenbiller-utcai Népszínpadon. Ez alkalommal Strindberg tragédiája „Az apa” kerül színre a következő szereposztással: A kapitány—Kürthy József, a felesége—B. Judik Etel, a leányuk—Kelemen Mária, a dajka—Karczag Marcsa, az orvos—Doktor János, Nöjd—V. Bánóczy Dezső, mindenes—Magyar Ervin, tiszteletes—Tihanyi Géza.

(*) **Hangversenyek.** Az első filharmóniai hangverseny hétfőn, október 26-án este fél nyolc órakor lesz a Vigadóban Rosenthal Mór udv. zongoraművész közreműködésével. Műsora a következő: 1. Mozart: „Szóktetés a szerailból” nyitánya; 2. Liszt: „Mazeppa” szimfónia költemény; 3. Scharwenka: zongora-verseny; 4. Glazounow: VII. szimfónia (először).

Weltmann Rózi és Feri hegedűművészek hangversenye Révy Aurélie Chapman örnagyné közreműködésével pénteken, október 23-án lesz a Royal-szálló termében. Kezdeté fél nyolc órakor. A jegyeke a Harmonia árusítja.

6 **visit Fénykép 1 f 50**
HUNNIA FÉNYKÉPESZ.
 BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 6.

TISZTVISELŐI KÖLCSÖN!

Semmi néven nevezendő levonás, u. m. kezelési költség, tartalékalap stb. nincs. Fennálló tisztviselői kölcsönök **magasabb összegre** konvertáltak. Felvilágosítással akár személyesen, akár levélileg **díjtalanul szolgálunk.** Sürgős kölcsönügylek **szorokivül** elintéztetnek. Megszavazás után **kamatmentes előleg** folyósítatlik.

A még idáig nem létező kedvező feltételek mellett **6-6½% kamatra 5-30 évi törlesztésre** engedélyeztetik, vagy **tőketörlesztés nélkül** csupán kamat és életbiztosítási díj fizetés mellett, **állami, megyei, városi, vasuti tisztviselők, gőzhajózási tisztek, katonatisztek és nyugdíjasok** részére.

MAGY. TISZTVISELŐK ORSZ. HITELVÁLLALATA
Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 9. sz
TELEFON: 69-75. TELEFON: 69-75

FŐVÁROS.

Az új lakásbérleti szabályrendelet.

— A főváros rendkívüli közgyűlése. —

Budapest, október 21.

Rendkívüli közgyűlésben kezdte meg ma a főváros törvényhatósági bizottsága az új lakásbérleti szabályrendelet tárgyalását. A közgyűlés eléggé népes volt. A városatyák között megjelent Polónyi Géza is. A közgyűlésen Fülepp Kálmán főpolgármester elnökölt.

A közgyűlés nyomban rátért a szabályrendelet tervezetének részletes tárgyalására.

Szalay Mihály ajánlja, hogy a tervezetet, úgy, amint az a bizottság keze alól kikerült, fogadják el en bloc. (Kiáltások: Ohó!) Dr. Bródy Ernő a pontonként való tárgyalást pártolja.

Az 1. szakaszról, amely azt mondja, hogy amennyiben a szabályrendelet kivételt nem tesz, a felek a szabályrendelettel eltérőleg is szerződhetnek, dr. Kraemer József szólalt fel ennek az intézkedésnek kihagyását ajánlja. Dr. Feleki Béla az indítvány fölött napirendretérést javasol. Dr. Komlós Ágost az eredeti szöveg elfogadása mellett érvel. Dr. Berger Rezső felszólalása után dr. Bárczy István polgármester fejtegette, hogy helyhatósági szabályrendeletben lehet, sőt kell a szerződés szabadságát bizonyos mértékig korlátozni. Ez szociális szempontból is fontos. Kéri a bizottság és a tanács előterjesztésének elfogadását. A közgyűlés ebben az értelemben határozott.

A 3. szakaszhoz, amely a kötelező írásbeliségről intézkedik, dr. Komlós Árpád, Galgóczy Károly, dr. Bihari Mór, dr. Berger Rezső, dr. Kraemer József, Bittner János, dr. Baránszky Gyula és dr. Kovács Pál a legkülönbözőbb javaslatokat tették. A közgyűlés Bárczy István felszólalása után csupán dr. Komlós Ágost és dr. Bihari Mór stílusos módosításait fogadta el.

— A háziurak többségben vannak! — kiáltotta dr. Pető Sándor.

A 6. szakasz a foglalóról intézkedik. Székely Dezső azt javasolja, hogy a foglaló a bérösszegnek csak 10 százalékka legyen és nem husz, amint a tervezet kontemplálja.

Bittner János azt akarja, hogy a lakáskiadónak ne legyen joga megkérdezni a bérlőtől, hogy hány gyereke van.

Dr. Füreidi Mór a foglaló összegére nézve az eredeti tervezetet pártolja.

Dr. Földes Árpád azt fejtegeti, hogy kellene módot keresni a sokgyermekű családok védelmére. Egyébiránt pártolja azt az indítványt, amely tíz százalékos foglalót akar megállapítani.

Dr. Pető Sándor arról szól, hogy a sokgyermekű családok valóságos kalváriát jár, amikor lakást keres. Kéri Bittner, hogy vonja vissza most az indítványt, mert nem tartozik ehhez a szakaszhoz. Ezt a kérdést majd a házasterekről szóló szabályzatban lehet és kell rendezni. Egyébként a tíz százalékos foglaló mellett foglal állást.

Bittner visszavonván indítványát, csak a foglaló összegéről döntött a közgyűlés, elfogadván az eredeti szövegezést.

A tervezet tárgyalását ezután megszakították s dr. Kraemer József bizottsági tag a következő interpellációt intézte a polgármesterhez:

Van-e tudomása a polgármester urnak, hogy a budapesti m. kir. posta- és távírdai igazgatóság ez idő szerint eszközli a Belváros területén a távbeszélőhálózat kábeleinek lefektetését és hogy ezt

olyképp eszközli, hogy ennek következtében a közlekedés úgy az uttesten, mint a járdán akadályoztatik? Minthogy közismeret szerint a nyílt utcákban a forgalom ősszel a legnagyobb, hajlandó-e a polgármester ur odahatni, hogy a kábeleknél lefektetése lehetőség szerint a nyár folyamán történjen, amikor Budapesten a forgalom a minimumra apad?

Dr. Bárczy István polgármester nyomban felelt az interpellációra. A jelzett anomáliáról tudomása van, sőt olyan esetekről is tud, hogy a távírdai igazgatóság a csak imént aszfaltzott utcákat újra feltépi, hogy kábeleit lefektesse. A tanács energikus átiratot fog intézni a posta- és távírdai igazgatósághoz s ha ez nem használ, a miniszterhez fordul.

Ezután folytatták a szabályrendelet tárgyalását. A 7. szakasz a bérleti év negyedeiről szól. Megállapítja, hogy a negyedik január, április, július és október hó 1-én kezdődnek. Kelemen Lajos, dr. Andreánszky Jenő, dr. Berger Rezső és dr. Waigand József pártolták az újítást, míg dr. Baránszky Gyula, Biró Henrik, dr. Pető Sándor és dr. Platthy György a régi házbérnegyedik fentartása mellett érveltek.

A közgyűlés nagy többséggel a régi rend fentartása mellett döntött.

A közgyűlést pénteken folytatják.

(—) Orvosi ki nevezések. A főpolgármester a dunabartói közkórházhoz dr. Braun Gyula segédorvost alorvossá, dr. Gutfreund Ferencz napidíjas segédorvost segédorvossá és végül dr. Gál Jenő orvost napidíjas segédorvossá nevezte ki.

(—) A közmunkatanács ülése. A fővárosi közmunkatanács tegnap Wekerle Sándor miniszterelnök elnöke mellett ülést tartott. Az ülésen megjelentek: gróf Andrássy Géza, Németh Károly, Zsák Hugó, Hoszpotzky Alajos, Hartig Sándor miniszteri tanácsosok, Tolnay Lajos, Heltai Ferencz, Szabó József, Quittner Zsigmond, Morzsányi Károly, Wellisch Alfréd tanácsstagok és Kun Gyula fővárosi tanácsnok. Előadók Garancsy Mihály és Bakos János miniszteri tanácsosok voltak. A napirend fontosabb tárgyai voltak az alsóbbrendű vasutak törvénytervezet tárgyalására, valamint a főváros és közmunkatanács között a terjedék-egyezmény megszüntése óta fennálló vitás ügy elintézése czéljából kiküldendő bizottság választása. A bizottságokba kiküldettek: gróf Semsey Andor, Bárczy István, Tolnay Lajos, Kun Gyula, Heltai Ferencz és Zielinszky Szilárd. Érdekes elvi határozatot hozott a közmunkatanács. Ugyanis dr. Gál Endre, aki az Andrássy-ut és Bajza-utca sarkán gyógyszerárát akar létesíteni, üzlete előtt az Andrássy-ut felől elölkert rácsozatából négy-öt métert akar eltávolítani. A közmunkatanács nemesak, hogy nem adta meg erre az engedélyt, hanem egyáltalán megtagadta nevezett helyen a boltnyitást, azon indokolással, hogy az előkertes jellegét az Andrássy-ut ezen részén nem szabad elvenni. Azután még több kisajátítási ügyet tárgyalt a közmunkatanács.

(—) A fővárosi telekkeladó albizottsága ma délelőtt Vasziievits János alpolgármester elnöklésével és dr. Bercezel Jenő előadása mellett ülést tartott. A m. kir. államvasutak ferencvárosi rendező-pályaudvarának kibővítésére átengedett fővárosi területek kártalanítási árának megállapítása ügyében ajánlja az albizottság, hogy a főváros a 20500 négyzetméteres területet 257.112 korona lejárati árban adja át a m. kir. államvasutaknak. — A fővárosi tisztviselők alakulóban lévő bérházépítő szövetkezetének

kérvényére, a tisztviselői blockházak építésére szolgáló telkeknek eladása ügyében az albizottság pártoló előterjesztést tett. A pénzügyi bizottság e hó 20-án, pénteken fogja az albizottság javaslatát tárgyalni.

(—) Az Artézi-fürdő építése. A fürdőügyi bizottság dr. Vasziievits János alpolgármester elnöklésével ülést tartott, s kiküldötte az Artézi-fürdő építésére felügyelő bizottságba Bókai Árpádot, Reiner Edét, Weisz Jakabot, Freund Vilmost, Neuschloss Kornélt, Quittner Zsigmondot, Wellisch Alfrédet, Szabó Józsefet, Márkus Józsefet és Hegedüs Jánost. Ez a bizottság fogja vezetni és ellenőrizni a fürdő építését. Kimondotta a bizottság, hogy általános sztrájk, munkakizárás, vagy bojkott esetén a munka határidejét megfelelően kitolják s ha a sztrájk, munkakizárás vagy bojkott más szakma munkáját is hátráltatja, annak is megfelelő haladékot adnak a munka befejezésére. Platthy György indítványára megkérték a pénzügyi osztályt, hogy a többi fürdő dolgáról is tájékoztassa a bizottságot.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Néprajzi Társaság ma délután Szalay Imre elnöke alatt felolvasó-ülést tartott. Mészáros Gyula a magyar összehasonlító nyelvészetben nagy szerepet játszó volgavidéki csuvasz nép bübajtudományát ismertette saját tapasztalatai alapján. A második felolvasó dr. Osztern Salamon Pál volt, ki mint a czeplédi Kossuth-főgimnázium tanára, ezidőszereint Párisban és a British Muzeumban folytatja tanulmányait. A fiatal orientalista egy készülő nagyobb művének részleteit mutatta be, legálisan justifikált állatok czimén. Végül dr. Fábó (Fränkel) Bertalan „Zenetörténeti adalékok a hazai népies ábrázoló művészetben” czimű előadásban bemutatott igen érdekes népművészeti emlékeket, amelyek a magyar tánc- és zenetörténelemmel szoros kapcsolatban vannak. A tetszéssel fogadott előadások után Sebestyén Gyula főtitkár folyó ügyeket terjesztett a választmány elé.

(—) A Budapesti Népoktatási Kör ma este Zsilinszky Mihály v. b. t. tanácsos elnöke alatt választmányi ülést tartott. Az elnöki megnyitásban Zsilinszky elnök elpanaszolta, hogy daczára a kör felszázados esendes, de annál céltudatosabb és eredménydusabb működésének, a hatóságok részéről állandó mellőzésben részesül. E méltatlan mellőzés daczára a kör továbbra is folytatja működését: a felnöttek oktatását. Ez évben mintegy 10.000 koronát áldoz a kör nemes czéljai előmozdítására, amit a minisztériumok, a főváros és néhány pénzintézetten felül a tagok áldozatkészsége teremt elő. Jancsó Benedek az iskolán kívül való oktatásról tett a választmányának jelentést és ismertette erre vonatkozó javaslatát.

HETI MŰSOR.

Október	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Gránia	Várszínház
23 Péntek	Simone	Faust	Vadász a szerelem	A hollandi lány	Feudalismo	Bűn és bűnhődés	A szerencse fia
24 Szombat	Simone	Tristán és Izolda	A pénz	A hollandi lány	Figlia di Jorio	—	A nagymama
25 Vasárnap d. u. este	A cigány	Lohengrin	Tatarjárás	Donarkirályno	A szerencse fia	—	Szirusz.

SZÉN, koks, briket,
összes gazdasági,
antracit ipari és házi célokra
Telefon: Detall 26-27. 75-28, Engros 164.

Radnay Károly
BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.
Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet. Az ügyvédi kar évek óta sürgetett vágya a törvényesen szervezett országos gyám- és nyugdíjintézet, amelybe az ország összes ügyvédek be kell lépnie tagokul, — 1909. évi január 1-én már megkezdte működését. Az igazságügyminiszter felszólította már az ország összes ügyvédi kamaráit, hogy válaszszerűen meg a nyugdíjintézeti közgyűlési képviselőket. A budapesti ügyvédi kamara november 15-én délelőtt 10 órakor tartja választó közgyűlést, melyre a különböző kamarai pártok már erősen készülődnek. Az elnöki tisztre dr. Nagy Dezső orsz. képviselőt akarják megválasztani, aki a nyugdíjügy érdekében a különböző országos ügyvédgyűléseken, valamint a legújabb időben mint a nyugdíjtörvényjavaslat parlamentári előadója, intenzív munkásságot fejtett ki s akinek nevével ezen szociális intézmény ugyszólván össze van forrva. Az egyes ügyvédi kamarák csak a nyugdíjintézeti közgyűlés tagjait választják meg, ezek választják aztán az igazgatóság és tisztikar tagjait.

§ Márkus Emília merénylője. Nagy megdöbbenést keltett országos zenei életnek a híre, amelyet a Nemzeti Színház kiváló művésznője, P. Márkus Emília ellen követett el boszúból Gregus Janka elbocsátott színházi kellekesnő. Az elbocsátott kellekesnő október 3-án este belopódzott a művésznő Muzeum-körúti lakásába s ott egy szekrényben elrejtőzve várta be a kínálkozó alkalmat, hogy gyilkos tervét végrehajtsa. Október 4-én reggel a művésznő épp íésülő asztala előtt ült, midőn Gregus Janka előlépve rejtékhelyéből, rálőtt a művésznőre. A golyó azonban célját tévesztve furódott a falba. A merénylő nő azután önmaga ellen fordította a felgyvert s súlyos sebet ejtett magán. A mentők a rabkórházba szállították s ma már felgyógyulása biztos. A kir. ügyészség a kórház ezen értesítése folytán indítványt terjesztett elő, amelyben Gregus Janka ellen gyilkosság kísérletének büntette miatt kéri a vizsgálat elrendelését a vizsgálati fogsággal együtt. A vizsgálóbíró ezen indítványra eleget is tett s mielőtt Gregus Janka, aki védőjéül dr. Baumfeld Lajos ügyvédet nevezte meg, felgyógyul, beszéltetik a Markó-utcai törvényszéki fogházba.

§ Halál egy bokréta miatt. Máté István Schlickgyári napszámos halált okozó súlyos testi sértési bűnygyében, amelyet ma tárgyalat Zsitvay Leó elnöklete alatt a budapesti esküdtbíróóság, az árvalányi és anyacsavár szerepeltek a véres vádbeli cselkémény indító okaiul. Hrincsák Antal kályhás Péter Pál napján vejevel, Barth Menyhérttel sétálni ment. Mikor a Bajza-utcai alagúthoz értek, össetalálkoztak Máté Istvánnal, akinek kalapja mellett hatalmas árvalányhaj-bokrétát lengetett a szél. Hrincsák tréfából lekapta az árvalányhaj-bokrétát, mire Máté a kezében levő, szíjra fűzött anyacsavarral hatalmas ütést mért Hrincsák fejére. A szerencsétlen ember az ütés következtében koponyatörést szenvedett s július 3-án meghalt. A beismerésben levő vádlottat dr. Varga József ügyész vádbeszéde után bűnösnek mondták ki az esküdtek a halált okozó súlyos testi sértés bűntettében. Ezen marasztaló verdikt alapján a bíróság Máté Istvánt 4 évi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen a védő semmisségi panaszszal élt, a vádlott és ügyész megnyugodtak.

§ Szabadlára helyezés. Megirtuk, hogy dr. Kovács vizsgálóbíró Fisch Ferenc városligeti mutatvány-bódétulajdonost, aki ez év nyarán háromszor rálött a feleségére s ezt karján könnyen megsebezte, dr. Vázsonyi Vilmos védő előterjesztésére szabadlára helyezte. Az ügyészség a szándékos emberölés kísérletének büntetése terhéül Fisch szabadlára helyezése miatt felfolyamodással élt a vádtanácshoz, amely azonban ma délelőtt helyben hagyta a vizsgálóbíró határozatát s Fisch Ferenc nyomban szabadlára került.

§ Elest aranylánc. Ez év augusztus 31-én éjjel Weber Károly miniszteri számvizsgáló lakása előtt, az Andrassy-uton leült egy padra s a nagy melegben elaludt. A fehér mellényén kivillanó aranylánc odavonzotta melléje a padra Horváth János és Civa Mihály csavargó utcagyerekeket s Horváth Civanak biztatására ügyesen lecsípte a láncot s az órát kilopva, futni kezdett. Társa, Civa, utána iramodott s a rendőrrel üldözöbe vette a menekülő tolvajt. Üldözés közben a rendőr észrevette, hogy Civa több ízben elébe ugrott, hogy az üldözésben gátolja s menekülő czimborájának minél nagyobb egéretat biztosítson. Erre aztán előbb Cívát tette ártalmatlanná, azután pedig elfogta Horváthot is. A mai, dr. Füzesséry bíró elnöklété alatt megtartott ítéltárgyaláson Horváth beismerte a lopást, Civa azonban tagadott. A bíróság a két rovtott multu suhanczot lopás bűntettéért 7—7 havi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

§ A budapesti kir. törvényszékek és járásbíróóságok hivataloslag kérvényt terjesztettek be Günther Antal igazságügyminiszterhez, melyben csekély fizetésük felemelését kéri abban az arányban, melyben a hasonló munkakörű állami altisztek és szolgák díjaztatnak és 10—14 órai terhes szolgálatukért fizetésükön kívül külön díjazást is kérnek. Kezdőfizetésül a szolgák a mostani 700 korona helyett 900 korona fizetést kérnek és azután 4 évenként való automatikus előléptetést az altiszti fokozatban 1600 koronáig, vagy ennek megfelelő, a nyugdíjazásnál becsülendő korpótlékban részesítenessenek, továbbá a napi 7 órai időn túl külön munkadíj fejében is órai átalányt, azonkívül villamos vasúti szabadjegyeket és mindazon állami kedvezményt kéri, mely a postai és rendőrségi kézbesítőknek meg van engedve.

SPORT.

Budapesti ügetőversenyek.

— Negyedik nap. —

A negyedik nap programján a Kárpáti-díj szerepel, mint legkiemelkedőbb szám, amelyben legjobb belföldi idősebb ügetők vehetnek részt. Az érdekes díjban a következők várhatók starthoz: Laura (Tappan), Jubilar (Miller), Levente (Magula), Countesse Caid (Wachtler), Soci (Brown), Liselotte (Ryerson). A legnagyobb chance-al Liselotte indul, rája veszélyesnek Socit és Leventét tartjuk. Az Érdi-díj jobb háromveseket fog startjához gyűjteni, melyek közül az első esélyt Dongó B.-nek adjuk, Heckenrose és Mailüfterl előtt. A többi futamok a megszokott kerekerek között mozognak.

Jelölteink:

- I. Dora — Aga
- II. Et cetera — Ex libris
- III. Liselotte — Soci
- IV. Dongó B. — Heckenrose
- V. Hugo — Trick
- VI. Sennyey-fogat — H. B. szöveiség.

Bécsi versenyek.

— Negyedik nap. —

A negyedik napon két érdekesebb futam kerül díjlore: az Abonnet-handicap, mely 1200 méter távolságu és kétévészek számára van kiírva és a Praterstern-díj, melynek 1000 méterjén legjobb flyerjeink találkoznak.

Az Abonnet-handicapban még nagy mezőny, husz ló bir indulási joggal. A top-weightot Eszemađa kaptá 60 kilóval. A mi véleményünk szerint azonban a Rohonczy-ló kissé szigoruan van elbírlva, ha tekintetbe veszszük, hogy utána a tavaszszal kitünő formákat mutatott Nemezis és a Metropole-díj harmadikja, Belle Alliance következik 58 kilóval. A két utóbbi közül nagyon nehéz a választás, mert Nemezis jól futott a napokban és nem lett egészen kilovagolva, Belle Alliance pedig nagyon ajánlja Vampyrnak tegnapelőtt aratott nagystíli győzelme, mely azt mutatja, hogy a Dréher-istálló lovai kiheverték a jó ideig tartó betegségüket. Az istállóból különben indul még Raspberry is és nem minden esély nélkül. A többi benevezett közül még meg kell említenünk Fellah-t, melyről igen jó hírek keringenek, Grasshopper előnyös súlyával, melylyel multkori szereplés után igen olcsón került bele a handicapbe, továbbá Verőfényt és Pengőt. Összefoglalva az elmondottakat, mi a nyerőt a Dréher-istálló kiküldöttjében látjuk, Nemezis és Grasshopper előtt.

A másik említésre méltó futamban, a Praterstern-díjban nem nagy, de igen jó társaság találkozik és ezek a következők: Ridolfi (Cockeram), Vincenz Albert (Aylin), Tábornok (Janek G.), Faragó (Taral), Mony (Birkeruth), Spielball (Juhász), Livtsu (Gulyás). A felsoroltak közül legjobban teszszik nekünk Vincenz Albert, mely meg is nyeri a versenyt, hacsak Aylin megint az utolsó pillanatban fel nem pullolja. Veszélyes ellenfelei Faragó és Tábornok. A többi futamokban tipjeinkre utalunk.

Jelölteink:

- I. Rodostó — Long ago
- II. Sympathy — Dabas
- III. Dréher-ist. — Nemesis — Grasshopper
- IV. Antus — Gánna
- V. Vincenz Albert — Faragó
- VI. Nikita — Hársas — Gessler
- VII. Hypnose — Gravosa

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszor, igen számos esetben kitünő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitünő gyomorkeserő
paratlan hatásu!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

Nyilt - tér

(rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

KÖZGAZDASÁG.

A boritaladó ellen.

Budapest, október 21.

Hatalmas és minden tekintetben nagy súlyjal bíró nagygyűlést rendezett ma a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete a boritaladó eltörlése érdekében. A Tattersall hatalmas csarnokában csak úgy szorongtak az ország minden részéből összesereglett szőlősgazdák. Harmincznégy város, 82 borvidék, 39 nagyközség, 27 gazdakör, 56 népkör, 4 ipar- és kereskedelmi kamara, 6 vendéglőstestület és 254 bejelentett küldöttség vett részt a gyűlésen, összesen mintegy 8-9000 ember, azonkívül pedig még vagy 30.000 aláírással ellátott írásos tiltakozás is a nagygyűléshez a boritaladó ellen.

A nagygyűlésen gróf Zselénszki Róbert, a szőlősgazdák egyesületének elnöke elnökölt.

Megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy a fokozott állami támogatás immár túltermelésre vezetett, tehát az államnak kötelessége beavatkozni a borárak irányításába, mert különben a termelőt a deficit réme fenyegeti. Utána Drucker Jenő ismerteti a mozgalmat. Rámutat arra, hogy olyan magas boradó sehhol sincs, mint Magyarországon, mit adatokkal is bizonyít. Majd a következő határozati javaslatot terjeszti be:

„Tekintettel arra, hogy hazánkban a borfogyasztás általános térdhódításának legfőbb akadálya a boritaladó, mely ma már néhol a bor tényleges árát is meghaladja; tekintettel arra, hogy úgy közegészségügyi, mint közgazdasági szempontból kívánatos, hogy a mi nemzeti italunk a közéletmezésben régi helyét ismét elfoglalja; tekintettel arra, hogy sehhol a világon a bort oly nagy adó nem terheli, mint nálunk, sőt a legtöbb bortermelő államban a bor megadóztatva egyáltalán nincs és tekintettel arra, hogy kivánságunk teljesítése nélkül nagy költséggel felújított szőlőink az előreláthatólag évről-évre növekvő termések folytán a legnagyobb válságnak néznek elébe: egyhangulag kívánják úgy az állami boritaladónak, mint a községi pótléknak teljes eltörlését, ilyen értelemben a képviselőházhoz és a kormányhoz kérelmet intéznek, melyet küldöttségileg nyújtanak át és végre nyomtatékosan tiltakoznak az ellen, hogy a boritaladó akár jelen formájában, akár leszállítva, a törvényhatóságoknak, illetve községeknek az állam helyett teljesített szolgáltatások fejében rekompenzációként átadassék.”

A határozati javaslatot egyhangulag magáévátette a nagygyűlés. Majd Bernáth Béla, mint a tokaj-hegyaljai borvidék képviselője, vázolta a szőlősgazdák helyzetét. Molnár István után Kmetty Károly országos képviselő az esztergomi gazdák nevében sürgette, hogy a borgazdák a képviselőket szorítsák, hogy még ez évben szólítsák fel a kormány a törvényjavaslatnak még a folyó évben leendő benyújtására. Pozsgay Miklós, Szappanos István, Engel Jakab, Kovács Pál, Hock János, Barabás Béla szólottak még lelkes tetszést keltve. Kommer Ferenc a budapesti szállodások, korszárosok, valamint a vendéglősök országos szövetsége nevében jelentette ki, hogy tartózkodás nélkül csatlakoznak a szőlősgazdák akciójához.

Igy a boritaladó eltörlése érdekében megindult országos mozgalom eljutott az első állomásig. A siker kivívása már nehezebb lesz. A kormány ellene van, minnek a miniszterelnök nyomában a nagygyűlés után kifejezést is adott. Ugyanis a Baranya vármegyei Dárda község népes küldöttsége tisztelt ma délelőtt a képviselőházban Csányi Sándor országos képviselő vezetésével Wekerle Sándor miniszterelnöknél. A küldöttség tagjai kiszáradtak voltak,

akik arra kérték a miniszterelnököt, hogy a boritaladót törvényhozási úton törölje el. A miniszterelnök hosszabban elbeszélgetett a küldöttség tagjaival és válaszában kijelentette, hogy a boritaladó eltörlését ne kívánják a gazdák, mert az az államnak jelenlegi anyagi körülményei mellett szinte lehetetlen volna, azonban kedvezmények útján törekedni fog a kormány a kiszáradt helyzetén könnyíteni, akiknek érdekeit szíven viseli.

A boszniai magyar bank. A boszniai bank alapításának tervéről tegnap már megemlékeztünk. A bank alapítására vonatkozó törekvések nem mai keletiek. Lánzy Leó, a Kereskedelmi Bank elnöke igazgatója már két év előtt kidolgozott egy terjedelmes memorandumot, amelyben tüzetesen megjelölte azokat az okokat, amelyek kívánatosá teszik a bank megalapítását. Az intézet főleg jelzálogi üzletekkel foglalkoznék s a jobbágy-telek megváltását segitén elő. Ez a megváltás nem kényszer után, de fakultatív történnék s ennek a műveletnek céljait szolgálná az új magyar bank. A megváltandó terület vételára semmi esetre sem igényelne 300 millió koronát, mint azt némely helyről hangoztatják, ennél sokkal kevesebbet. Lánzy Leó által kidolgozott terv szerint az új intézet 10-12 millió korona alaptőkével kezdené meg működését. Az alapításra vonatkozó tárgyalások, úgy lehet, hogy nemsokára eredményre vezetnek.

Fizetésektelen bórkereskedő. Miskolcra jelentik, hogy Friedmann Simon Fia bórkereskedő cég fizetésektelen. A passzívák 326.000 koronára rúgnak.

Állami mértékhatékosító hivatalok. A mértékhatékosító ügye 1909. január havában nagy átalakuláson megy keresztül. Ugyanis január 13-án lép életbe a mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló 1907.V. t.-cz., amely megszünteti az állami központi mértékhatékosító m. kir. bizottságokat s a törvényhatósági mértékhatékosító hivatalokat. Ezek helyébe lépnek a központi mértékhatékosító intézet s az állami mértékhatékosító hivatalok. Ötven mértékhatékosító hivatalt fognak felállítani s 85 állami mértékhatékosító állást szerveznek. Ezeknek az új hivataloknak és új állásoknak összes költsége 281.850 korona, az új hivatalok műszereire és egyéb felszerelési költségeire pedig 230.200 korona szükséges. Az 1909. év folyamán felállítandó ötven mértékhatékosító hivatal munkáiból 1.014.400 korona bevételt vár a kereskedelmi kormány.

Temesvári kereskedelmi kamara közgyűlése. A temesvári kereskedelmi és iparkamara lovag Vest Ede udvari tanácsos elnökele alatt tegnap tartotta rendes havi közgyűlést, amelyen beható megvitatás nyomán határozta az egyes, a Délvidék közgazdasági életét érintő kérdésekben. Állást foglalt a kamara a vasuti üzletszabályzat, az alsóbbrendű vasutak, a betegségyelőző pénztárak tárgyában.

Új vasuti üzletvezetőség. Pécs és Kaposvár, a két főforgalmu kereskedelmi város élethálá harezot vinnak a minisztérium által tervbe vett új vasuti üzletvezetőségnek a maguk számára való megkaparításáért. Kaposvár még idejében felirt a kormányhoz, nem mulasztván el felsorolni érdemeit, melyek őt a még csak papíron levő üzletvezetőségnek bírására predesztinálják. Ebben a dologban jött most leirat a városhoz Sztérenyi József államtitkártól, aki a város feliratára azzal válaszolt, hogy az befejezett dolog, hogy az üzletvezetőségek számát szaporítják, azonban nincs még megállapítva, hogy hol állítják fel az új vasuti üzletvezetőségeket. Az bizonyos, hogy az egyik új üzletvezetőséget a Dunántul valamelyik városa kapja, de hogy melyik, azt még nem döntötték el, hanem amikor a felállításra szükség lesz, akkor úgy állapítják meg, ahogy a vasuti politika kívánja, ahogy a vasut érdekében legalkalmasabb lesz. Kaposvár tehát új tápanyagot nyert reménykedéséhez. Pécs pedig duzzog és hallgat.

Oszták vasutállamosítás. A Fremdenblatt azt írja, hogy ma délelőtt aláírták a vasuti minisztériumban az államvasuti társaság, az oszták és a nyugoti vasut és az észak-délnémet összekötő vasut államosítására vonatkozó szerződéseket.

Arad város kölcsöne. Megirtuk, hogy Arad város a felvenni szándékolt 2.400.000 korona kölcsönre vonatkozólag a Magyar Jelzálog Hitelbank, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és Pesti Hazai Első Takarékpénztártól együttes ajánlatot kapott. A város

pénzügyi bizottsága ma az ajánlatot a maga részéről elfogadta és annak elfogadását a közgyűlésnek is ajánlani fogja, bár elég drágán jut is pénzhez Arad.

A vasárak leszállítása. A mértékadó vasártekek részvényeinek ára az utóbbi napokban meglehetősen csökkent, amit különösen azzal indokolnak, hogy mértékadó körökben a vasárak leszállításával foglalkoznak. Illetékes helyről ezeket a híreszteléseket most megczáfólják azzal, hogy a vasárak leszállításának kérdése még igen korai. Augusztus óta, mióta az alacsonyabb árak mellett hozzák forgalomba a belföldi vasat, a németországi behozatalok jelentékenyen csökkentek. Így a vasárak leszállítása csak akkor lesz aktuális, ha a német vasvárak kínálata az ottani viszonyok rosszabbodása következtében újból erősebbé válik.

A tiszai vasut. A Magyar Helyi Érdeki Vasutak r.-t. egy vasutat tervezett, — mely Kisalpárról Csongrádon át Szentestig vezetett volna és azt célozta, hogy a Tisza közelében fekvő földeket a forgalomba bevonja. A vasut engedélyének kiadását azonban megtagadta a miniszter. Most Kecskemét városa azzal fordul Szentest városához és Csongrádvármegyéhez, hogy feliratukhoz, — melyben a vasut engedélyezését újból kéri a minisztertől — mivel azt közgazdasági szempontból fontosnak tartják, — szintén feliratilag támogatassák.

A szeged-budapesti gyorsvonat. Temesvár városnak régen fája, hogy a reggel 6 órai gyorsvonat Szegedről és nem Temesvárról indul Budapestre. A temesvári közigazgatási bizottság most felirt a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a reggeli gyorsvonat Temesvárról indíttassék el, még pedig 5 órakor. A vonat ez esetben a fővárosba délelőtt 10 óra után érkezne. Azt is kéri a közigazgatási bizottság, hogy az éjjeli gyorsvonat ne 10 óra 15 perczkor indíttassék Budapestre, hanem 11-12 óra közt s ne csak Szegedig jöjjön, hanem egész Temesvárig.

Borvásár Szegeden. A szegedi gazdasági egyesület akcióit indít az iránt, hogy Szegeden évenként kétszer borvásár rendeztessék, hatósági felügyelet mellett. Dr. Gerle Imre az egyesület nevében már be is adta az indítványt a városi októberi közgyűlés elé, kérve, hogy a hatóság szólítsa fel a környékbeli szőlőtermelőket, hogy tudassák, mennyi a boruk, milyen a bor faja és minősége. Az eladás Magyarországra s esetleg a külföldre gravitálna. A borvásárt évenként kétszer: közvetlen a szüret után és karacsony előtt tartanák, a hatóság felügyelete mellett. Az egészséges akció bizton eléri a megkívánt célt.

Szövetkezeti fürdőiroda. A hazai fürdőtulajdonosok a Balneologiai Egyesület közreműködésével megalakították az országos szövetkezeti fürdőirodát, amelynek az a célja, hogy megismertesse a közönséggel a hazai fürdőket. Az irodát a főváros legforgalmasabb helyén fogják felállítani, ahol készségi informálnak mindenkit bármely magyar fürdő felől. Az új fürdőiroda alapszabályait is kidolgozták s az ideiglenes igazgatóságba beavasztották: dr. Smialovszky Valér trencsényi főispánt, dr. Papp Samu alsó-tátrafüredi főorvost, Lukács Emilt, a „Magyar Ásványvíz és Fürdőszemle” szerkesztőjét, Demjént, Lipik fürdőtulajdonost, dr. Glatz Erichet, a sífoki r. t. igazgatósági tagját. Az iroda 1909. január 1-én kezdi meg működését.

Kimulás. Ismét feloszlik egy. A közös végzet egymásután nehezedik az annyit emlegetett korona-szövetkezetekre. A Korona-Takarék és Hitelszövetkezet november 5-re rendkívüli közgyűlést hívott össze, melynek tárgysorozatán első pontként diszlik: Az igazgatóság javaslata az intézet fölszámolása tárgyában.

A Délmagyarországi Mezőgazdák Szövetkezete ma tartotta meg első rendes közgyűlést dr. Gyertyánffy László elnökele alatt. Mivel a szövetkezet megalakulásánál az igazgatósági elnöki szék betöltése függőben tartott, a közgyűlés Hertelendy Ferenc, Temes vármegye és Temesvár szabad királyi város főispánját választotta meg. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete igazgatóságába a szövetkezet részéről Hertelendy Ferenc delegáltott.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4% -os írt értékű zálogleveleinek tervszerű évi kisorsolása í. évi október hó 31-én délelőtt 10 órakor fog a bank sorsolási termében megtartatni.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ERTEKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, október 21.

A készáru piacra ma kifejezetten szilárd volt az irányzat. A malmok ma is tartózkodók voltak és kevés vételkedvet mutattak, de azért a tegnapiaknál valamivel jobb árak fizetésére hamar elhatározták magukat. Nagyonbarányu forgalom azonban így sem fejlődött ki, mindössze mintegy 20,000 mm. buza kelt el a tegnapiaknál 10—20 fillérrel drágább árakon. A legdrágább eladási ár 25,000 korona volt 81 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 22.70 korona 76 kilós szerémségi, üszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 10 fillérrel, árpa 20 fillérrel, ab 10 fillérrel drágább. Forgalomba került: 2400 mm. rozs 19.40 koronás áron 300 mm. árpa 15.80 koronás áron és 300 mm. zab 16.30—16.80 koronás árakon. A határidőpiacra ma üzlet mindjárt megnyitáskor barátságos hangulattal és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán, amely meglehetősen korlátozott maradt, többször változott az irányzat és eszerint ingadozó az árfolyamok is, végre azonban mégis tulsulyra került a kereslet, mire aztán szilárdult az irányzat és mérsékelt emelkedtek a jegyzések. Az októberi ügyletekre ma 7000 mm. búzát 4000 mm. rozsot és 5000 mm. zabot jelentettek be a hónap 26-iki szállításra. A tegnapi zárathoz viszonyítva, ma végeredményképpen az októberi buza tíz fillérrel, az áprilisi buza hat fillérrel, az októberi rozs tizenhat fillérrel, az áprilisi rozs tíz fillérrel, a májusi tengeri hat fillérrel, az áprilisi zab tíz fillérrel javította az árfolyamát, az októberi zab változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ár 100 kg.	kilós	Ár 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	24.05—24.65
"	76	23.55—23.90	80	24.25—24.70
"	77	23.85—24.05	81	24.35—24.85
"	78	23.95—24.00	82	—
Fehérmegyei uj	75	—	79	23.85—24.30
"	76	23.35—23.70	80	23.95—24.30
"	77	23.65—23.95	81	—
"	78	23.65—24.00	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	23.75—24.00
"	75	—	79	23.85—24.30
"	76	23.25—23.75	80	23.95—24.20
"	77	23.65—23.95	81	—
Bánsági uj	74	—	78	23.85—24.20
"	75	—	79	24.05—24.50
"	76	23.55—23.90	80	24.15—24.70
"	77	23.75—24.05	81	24.35—24.85
Bácskai uj	74	—	78	23.85—24.80
"	75	—	79	24.05—24.55
"	76	23.45—23.90	80	24.15—24.70
"	77	23.85—24.05	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	19.50—19.75
középmínőségű uj	—	—	—	19.40—19.55
Árpa I.-rendű	—	—	—	16.05—16.20
II.-rendű	—	—	—	15.70—15.95
Köles	—	—	—	12—13
Zab I.-rendű	—	—	—	16.85—17.15
II.-rendű	—	—	—	16.45—16.75
Tengeri belföldi uj	—	—	—	17.60—17.80
Repce: Káposztarepcze	—	—	—	—

A készáru piacra ma elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 700 mm. 81 kg. 25.20 korona, 100 mm. 81 kg. 100 mm. 80.5 kg. 100 mm. 79.5 kg. 100 mm. 80 kg. 500 mm. 80 kg. 25.— korona, 100 mm. 80 kg. 24.90 korona, 200 mm. 80 kg. 24.80 korona, 100 mm. 80 kg. 24.80 korona, 400 mm. 80 kg. 24.80 korona, 200 mm. 79.8 kg. 24.80 korona, 200 mm. 79.5 kg. 24.80 korona, 200 mm. 79.3 kg. 24.60 korona, 500 mm. 79 kg. 24.80 korona, 500 mm. 79 kg. 24.80 korona, 300 mm. 79 kg. 200 mm. 79 kg. 24.60 korona, 200 mm. 78 kg. 24.40 korona, 200 mm. 78 kg. 23.80 korona, felső, 100 mm. 78 kg. 23.80 korona, üszöghegyű.

Pestvidéki: 500 mm. 79.5 kg. 24.60 korona, 1600 mm. 77 kg. 24.30 korona, 100 mm. 76.5 kg. 24.— korona, 100 mm. 76 kg. 22.70 korona, 760 mm. 75.5 kg. 22.90 korona.

Bácskai: 300 mm. 79.5 kg. 24.70 korona, 200 mm. 78 kg. 24.50 korona, 2300 mm. 77.8 kg. 24.55 korona.

Bánsági: 3025 mm. 78.5 kg. 24.50 korona, 600 mm. 78 kg. 24.— korona.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 77 kg. 23.20 korona, sárga, 200 mm. 76.5 kg. 24 korona, 100 mm. 74.5 kg. 23.— korona.

Szerémségi: 100 mm. 79 kg. 24.30 korona, 100 mm. 76 kg. 22.70 korona, üszkös.
Baranyai: 100 mm. 77.5 kg. 23.80 korona.
Fehérmegyei: 100 mm. 78 kg. 24.20 korona.
Erdélyi: 100 mm. 79 kg. 24.20 korona.
Szent-Iamási: 1625 mm. 78.5 kg. 24.60 korona.
Raktári: 930 mm. 78.8 kg. 24.50 korona.
Rozs: 900 mm., 100 mm., 500 mm., 200 mm., 500 mm., 200 mm. mind 19.40 korona, kp. par.
Zab: 100 mm. 16.30 korona, 100 mm. 16.80 korona, 100 mm. 16.55 korona, kp.
Árpa: 300 mm. 15.80 korona, kocsira.
Az árak 100 kg.-kint koronában értendőek.

A határidőpiacra kötött:

Dél-előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. októberre 11.95, 12.—
Buza 1909. áprilisra 12.10, 12.11, 12.07, 12.14
Rozs 1908. októberre 9.85, 9.93.
Rozs 1909. áprilisra 10.10, 10.08, 10.16.
Zab 1908. októberre 8.23, 8.26.
Zab 1909. áprilisra 8.56.
Tengeri 1909 májusra 7.53, 7.54, 7.52, 7.58.

1 óra 30 percig zárulnak:

1908. októberi buza	11.96—11.97
1909. áprilisi buza	12.10—12.11
1908. októberi rozs	9.91—9.92
1909. áprilisi rozs	10.14—10.15
1908. októberi zab	8.23—8.24
1909. áprilisi zab	8.54—8.55
1909. májusi tengeri	7.45—7.46

Budapesti gabonaforgalom.

1908. október 18-tól október 19-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	10745	—
Rozs	961	803
Árpa	2307	304
Zab	8642	313
Tengeri	1081	—
Liszt	324	7715
Korpa	—	3403

Értéktőzsde.

Javult külföldi jegyzések nyomán barátságos hangulattal nyílt meg a mai előtőzsde. Az üzlet folyamán azonban bécsi eladások következtében az irányzat elgyengült és a forgalomba került értékek egy-két koronát veszítettek árfolyamukból. A járadék-piacra azonban az 5%-os orosz államkölcsön iránt élénk érdeklődés mutatkozott, mely a nagyobb vételkedv folytán a tegnapi zárathoz képest ismét ¼ százalékkal drágább áron kelt el. A déli tőzsdén — mivel a berlini jelentés nem buzdított — a spekuláció tartózkodó volt és az értékek árfolyamai csekély ingadozások után nyugodt irányzattal zárultak. A forgalom mérsékelt maradt. A készáru piacra Erzsébet-

malom 10, Salgótarjáni köszénbánya részvények 1—2 koronával javultak. A járadékpiac változatlan.

Előtőzsde.

Előtőzsde gyengült.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 683.25—631.50. Magyar hitelrészvény 740.75—739.—. Osztrák-magyar államvasut 689.50—688.—. Rimamurányi vasút 557.50. Közúti vaspálya 549.75. Hazai bank 279.50. 5%-os orosz kölcsön 96.10—96.15. Salgótarjáni köszénbánya r-t. 585.——586.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde nyugodt.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 631.75—632.25. Magyar hitelrészvény 739.25—740.—. Osztrák-magyar államvasut 683.25—688.50. Déli vasut 121.——121.50. Rimamurányi vasút 558.——558.75. Magyar leszámítoló-bank 478.50. Jelzálogbank 426.75—427.50. Közúti vaspálya 549.—. Magyar koronajáradék 92.—92.05. Erzsébet malom 320.—. Salgótarjáni köszénbánya r-t. 587.—. Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy 7.75—7.80.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. október hó végére 10—12 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde üzletelen volt, kötés nem fordult elő.

BECSI GABONATŐZSDE.

Bécs, október 21. (Saját tudósítónktól.) A külföldi jelentések nem mutattak egységes irányzatot s ennek hiányában az itteni piac minden tekintetben várakozó magatartást követett. A konzum a vásárlásban rezervált volt, alig fordult elő némi kötés, az irányzat nyugodt maradt, csak éppen rozs drágult 5 fillérrel a budapesti áremelkedés következtében, buza, tengeri és zab változatlan áron maradt. Árpában csekély volt a kínálat s ezzel szemben a konzum nem mutatott vásárlási kedvet. Az irányzat változatlanul szilárd.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.55—13.— korona, marosi 12.35—12.75 kor., bánáti 12.35—12.75 korona, tötfelvidéki 11.95—12.35 korona, mosoni 12.05—12.35 korona, új déli vasúti 12.05—12.35, marchfeldi 11.75—12.15 korona.

Uj-rozs: tötfelvidéki 10.05—10.25 korona, csepeli 10.——10.25 kor., pestmegyei 10.20—10.35, déli vasúti 10.——10.20 korona, különféle magyar 10.——10.25 kor., osztrák 10.10—10.30 korona.

Árpa: morvaországi 9.20—10.60 kor., marchfeldi 8.70—9.30 kor., bécsvidéki 9.——9.70 kor., tötfelvidéki 7.90—10.— kor., csepeli 7.80—8.70, győri —.— kor., déli vasúti 8.40—9.65 kor., tiszavidéki 7.60—8.50 kor., északmagyarországi 7.60—9.40 kor., középdunai államások 8.30—9.— korona.

Magyar tengeri: régi 9.20—9.35, új —.— kor., korona, cinquantin 10.——10.20, új —.— korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.45—9.15 kor., közepes —.— kor., elsőrendű —.— kor., válogatott 9.05—9.45 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai —.— korona.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERÉSZ-ES MŰRÁS

üzletében szerezhetők be.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOTT FORDÍTOK.

ÁRMEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYENES BÉRMENYB.

DR. HÖNIGIZSO

Villanygyógyító- és Röntgen-Intézete.

Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:

Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Millamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:

Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
Képzési és csúsz (Rheuma, húgysavas lerakódások, izületi és csontbetegségek).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vesebetegség).
Bőr- és bőrvértegek.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus.

Heléna budapesti lakos Horvaira, Zselezen Zsigmond budapesti lakos Zsolnaira, Izsák Marku (Márton) budapesti lakos Irsaira, Wildmann Róbert budapesti lakos, valamint László nevű kiskoru gyermeke Vándorra, Weisz Ferencz pazonyi lakos saját, valamint Pályázatok. A kaposvári ügyészségnél alügyé-
szí, a mohácsi és a kapuvári járásbírósnál albirói, a pestvidéki törvényszéknél telegkönyvvezetői, a znióváraljai járásbírósnál végrehajtói, a budapesti IV. kerület állampénztárnál adóosztályi, a marosvásárhelyi, a nyárádszeredai, a nagykaposi, a zalaegerszegi, a szászcsébesi és a mátyásfalvi adóhivataloknál díjas gyakornoki, a marosvásárhelyi és a nagy-szombati adóhivataloknál díjtalan gyakornoki, Csanaközön (Szatmár várm.) postamesteri állásra 2 hét; a soproni törvényszéknél iznoki állásra 4 hét; a kassai pénzügyigazgatóságnál irodatiszti állásra 5 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

méter		méter	
okt. 21. okt. 20.		okt. 21. okt. 20.	
Inn	0.44 0.48	M.-Szege	0.02 0.01
Duna	1.24 1.4	Tokoháza	0.2 0.04
Fehérvár	1.87 1.89	V.-Námény	1.03 1.04
Pápa	1.46 1.45	Tokaj	0.80 0.73
Pozsony	0.82 0.85	Tiszafüred	0.52 0.80
Komárom	1.1 1.15	Szolnok	0.98 0.96
Budapest	0.57 0.58	Csongrád	1.76 1.71
Paks	0.28 0.18	Szeged	1.3 1.24
Nóráp	0.59 0.62	T.-Rocse	1.22 1.16
Győr	0.42 0.45	Titell	0.24 0.24
Pannónia	0.2 0.24	Hód	1.20 1.26
Orsolya	0.42 0.47	Bártha	0.50 0.51
Orsolya	0.17 0.27	Ladány	0.60 0.65
Morvaalu	0.00 0.0	Zalaica	1.14 1.14
Zelna	0.03 0.04	H.-Náméti	0.01 0.01
Trencsén	0.25 0.27	Margitta	0.09 0.32
Szered	0.60 0.6	B.-Ufalu	0.30 0.36
Sz.-Göthárd	0.21 0.20	Gyémán	0.37 0.37
Sárvár	1.10 1.1	N.-Várad	0.38 0.38
Győr	1.11 1.12	Bélfalva	0.11 0.18
Várada	0.45 0.46	Tonka	0.40 0.40
Zákány	0.23 0.24	Gurahonó	0.26 0.26
Bács	0.20 0.2	Rorosonó	0.0 0.02
M.-Szerdah.	0.16 0.16	Bákó	0.8 0.82
Zágráb	1.18 1.20	Gyoma	0.78 0.71
Székely	0.57 0.57	Gy.-Pohórvár	0.49 0.50
Mitrevicza	0.49 0.46	Branyicska	0.0 0.0
Décs	0.18 0.18	Soborján	0.0 0.0
Szalmitz	0.0 0.0	Arad	1.48 1.48
N.-Majteny	0.10 0.10	Makó	0.59 0.59
Latorca	0.10 0.10	K.-Kostély	0.4 0.36
Laborca	0.07 0.04	Kisvárd	0.51 0.49
Homonna	0.0 0.0	Komlóvár	1.1 1.10
Úng	0.0 0.0	Cserkő	0.94 0.88

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Zadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése
1908. október 21-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt inkább csak az Északi- és Keleti-Felföldön esett néhány mm.-nyi csapadék, amely csak itt-ott haladta meg az 5 mm.-t. A hőmérséklet igen alacsony, ország-szerte átlag 10 C°-kal süllyedt a normális alá; a maximum: Fiumében 12 C° és a minimum: Tatarfüreden -13 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Elvéve csapadék, éjjeli fagy és később hőemelkedés várható.

Allomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet		
					max.	min.	max.	min.	
A.-Szalón	72.7	4.4	NW	2	4	7	1	6	3
Ungvár	67.7	1.4	SE	1	1	6	2	8	12
Körmärk	71.4	10.0		1	1	3	3	3	5
Losonca									
Ogyalla	69.1	7.6	SW	1	1	ny	3	11	11
Budapest	68.9	1.6	NW	1	1	ny	3	2	2
Höröny	69.9	2.9	N	3	3	ny	2	4	5
Keszthely	70.6	1.8	N	1	3	ny	2	4	5
Pécs	7.7	2.2				1	1	6	4
Zágráb	71.2	0.6	E	3	3	ny	1	6	4
Fiume	66.7	5.3	NE	3	3	ny	1	3	3
Szeged	70.0	1.9	W	3	3	ny	3	3	3
Temesvár	7.0	0.7	SE	1	1	ny	3	1	2
Nagyvárad	6.3	1.6	SE	1	1	ny	3	2	2
Kolozsvár	71.2	2.2				1	1	4	3
Nagyszombat	70.2	0.4	ESE	1	1	ny	3	3	0
Szatmár		1.4				ny	3	3	0
Eger		8.2	SE	2	4	ny	2	3	3
Arváraja		5.8	N	1	1	ny	1	3	3
Solneczbánya		3.2	E	1	1	ny	1	6	7
Komárom		6.4	W	4	4	ny	10	7	6
Magyar-Ovár		5.8	NW	1	1	ny	3	4	0
Sopron		4.8	W	1	1	ny	2	4	0
Eszék		2.0	NW	1	1	ny	1	5	6
Órosbánya		1.4	SE	1	1	ny	1	12	6
Arad		2.0	S	2	3	ny	3	2	2
Zombolya		1.4	NE	3	3	ny	4	4	0
Vorsce		0.6	N	1	1	ny	4	1	3
Orsova		3.8				ny	4	8	3

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A segésvári pénzügyigazgatóság a segésvári adóhivatalnál üresedésben levő díjtalan adóhivatali gyakornoki állásra idiglenes minőségben Fekete Árpád Mihályi kézdívásárhelyi lakost, a megyesi adóhivatalnál megüresedett díjas gyakornoki állásra pedig Tóth Lajos kézdívásárhelyi lakost nevezte ki.

Megerősítés. Az igazságügyminisztérium az alsó-erdélyi járásbírósnál idiglenes minőségben alkalmazott Téglás József irnokot ebben az állásában végleg megerősítette.

András, Zoltán és István nevű kiskoru gyermekei Szakolcra és Szirbek István budapesti lakos családja nevének Szabadira kért átváltoztatását megen-gedte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Hoppel

Buza	Kilos	100 kilogramm ára		50 kilogramm ára	
		K. 101	K. 102	K. 101	K. 102
tiszavidéki uj	75	23.45	24.90	24.15	24.65
" " " "	76	23.75	24.85	24.45	24.80
" " " "	77	23.85	24.20	24.45	24.95
fehértómezei uj	75	23.25	23.70	23.95	24.10
" " " "	76	23.55	23.85	24.10	24.50
" " " "	77	23.65	24.10	24.10	24.50
pestvidéki uj	75	23.25	23.75	23.95	24.40
" " " "	76	23.55	23.85	24.05	24.50
" " " "	77	23.65	24.10	24.10	24.50
lángsági uj	75	24.25	23.90	24.25	24.80
" " " "	76	23.75	24.05	24.45	24.95
" " " "	77	23.85	24.20	24.45	24.65
bácskai " "	75	23.25	23.90	24.25	24.80
" " " "	76	23.75	24.05	24.45	24.80
" " " "	77	23.85	24.20	24.45	24.80

Allamadósság közkölcsönök		Pénz	Áru
Magyar aranyárdekek ... 4%	110.00	110.50	
koronajárdekek 2 1/2%	81.60	82.00	
koronajárdekek 4%	92.00	92.40	
All.köl. Vaskapu celjar. 6.3%	75.25	76.25	
1870. nyerevény kölc. 100 frt	184.50	188.50	
Horv.-szlav. reg. kárt. k. 1 1/2%	184.50	188.50	
M. földtermet. köv. 4%	92.50	93.50	
Horv.-szlav. 4%	93.50	94.50	
Tiszai szepedi nyer. kölc. 4%	140.00	144.00	
Horv.-szlav. jelz. föld. kölc. 4%	95.50	96.50	
Konv. osztr. adom. koronai. 4%	95.50	96.50	
Egyes. osztr. ár. papir. 4 1/2%	95.50	96.50	
oszt. 4 1/2%	95.50	96.50	
Osztrák aranyárdekek ... 4%	115.00	115.50	
koronajárdekek ... 4%	96.00	96.50	
All.-sors 1880. 100 K 4%	152.00	156.00	
1860-ból 20 K 4%	216.50	221.50	
1861-ből 200 K 4%	261.00	266.00	
1861-ből 100 K 4%	261.00	266.00	
Bosz.-herc. orsz. k. 1895. 4%	70.00	71.00	
vasuti 1898. 4 1/2%	97.00	98.00	
1902. 4 1/2%	97.00	98.00	
Bpest. székely. kölc. 4%	90.00	91.00	
Orosz államkölcs. első szp. v. 5%	96.00	96.50	

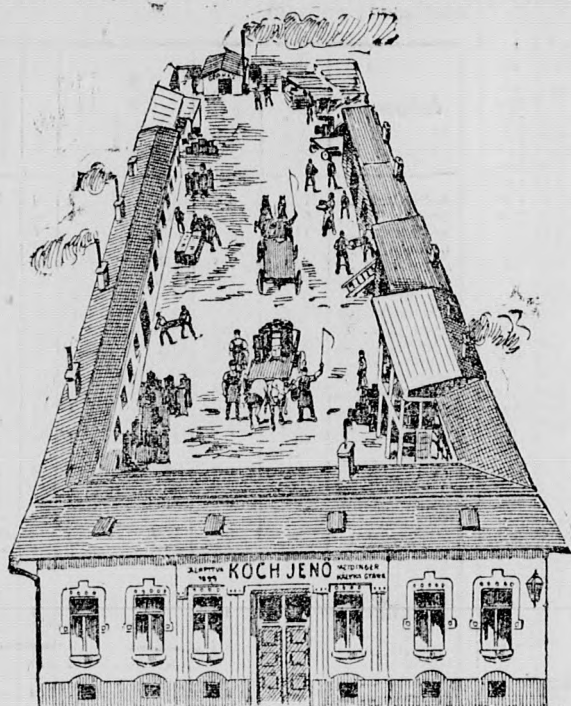
Bankok részvényei.		Pénz	Áru
Angol-osztrák bank	293.00	296.00	
Budapesti bankgyűjtőintézet	38.00	43.00	
Első magyar iparbank 5%	373.00	377.00	
Fiumei hitelbank 5%	158.00	160.00	
Bpesti gáz- és pénzügyintézet	158.00	160.00	
Havas bank okt. v. 5%	280.50	281.00	
Hermos magy. áll. váltóintézet	350.00	355.00	
M. áll. hitelbank okt. v. 5%	430.00	433.00	
M. jelzáloghitelbank okt. v. 5%	739.75	740.25	
M. jelzáloghitelbank okt. v. 5%	427.00	427.50	
Magy. kereskedelmi r.t. 6%	568.00	570.00	
Magy. k. sz. osztályosrész. 5%	1550.00	1580.00	
M. lezám. és p. b. okt. v. 5%	478.50	479.00	
M. tkp. közp. jelz. b. r. t.	975.00	1000.00	
Magy. agr. és jár. b. r. t.	1030.00	1050.00	
Magyar telephit. és par. bank	340.00	350.00	
Osztrák-hercegi okt. v. 5%	632.00	632.50	
Osztrák-magyar bank 5%	1735.00	1745.00	
Pesti m. keresk. bank 5%	3305.00	3375.00	
Unionbank 5%	541.00	544.00	

Egyéb gabonaneműek		100 kilogramm ára	
		K. 101	K. 102
Rozsa	elsőrendű uj	19.60	19.75
"	elsőrendű ó	19.40	19.55
"	közepminőségű uj	19.40	19.55
"	közepminőségű ó	16.05	16.20
Árpa	takarmány, elsőrendű	16.05	16.20
"	takarmány, másodikrendű	15.70	15.95
Zab	elsőrendű	16.85	17.15
"	közepminőségű	16.35	16.65
Tengeri mag	elsőrendű	17.60	17.80
Repeze	kaposziarepeze		

Záloglevelek, Elsősorúak.		Pénz	Áru
Bolvár. tkpt. r. t. 4 1/2%	93.00	99.00	
Egyesült. f. v. tkpt. 4 1/2%	97.50	98.50	
Kisbirt. orsz. föld. 34 év 5%	92.50	93.50	
50% évre kor. 4 1/2%	101.00	102.50	
M. agrár-jár. b. székelyköl. 4%	98.25	99.25	
járdekek 4 1/2%	98.00	99.00	
záloglevél kölc. 4 1/2%	93.00	93.00	
M. áll. tkpt. r. t. 50 évre 4%	93.00	93.00	
65 évre 4%	93.00	94.00	
65 évre 4 1/2%	93.25	94.25	
Magy. földhitelint. 41 évre 4%	91.50	92.50	
60 évre 4%	84.85	85.85	
63 évre 3 1/2%	91.10	92.10	
szab. és talajjav. 4%	99.00	100.00	
M. jelz. hitelb. r. t. 4 1/2%	99.00	100.00	
ugyanaz 60 évre 4 1/2%	92.25	93.25	
forint értékek 4%	92.25	93.25	
60 évre kor. 6. 4%	92.25	93.25	
köz. kötv. 50 évre 4 1/2%	92.25	93.25	
ugyanaz 50 évre 4%	92.25	93.25	
50 év 110 frt. 4%	98.25	99.25	
60 év 100 frank 3 1/2%	115.50	117.50	
nyer. kötv. r. t. 6. 4%	120.00	122.00	
osztr. földh. 4%	100.00	101.00	
nyer. kötv. kor. 6. 4%	92.25	93.25	
M. lezám. pztv. b. 50 évre 4%	92.25	93.25	
65 évre 4%	98.25	99.25	
M. tkpt. közp. jelz. b. 4 1/2%	98.25	99.25	
köz. kötv. 60 évre 4 1/2%	98.25	99.25	

Többször kitüntetett gyártmányaim különbözők bármely külföldön készült kályhákna, mit bárkinek nagyon szívesen bizonyítok.

Ezen hirdetés e lapban ezen időnyben csak egyszer jelenik meg, miért is az érdeklődők által megrendo.

KI VALÓBAN

szép, jó és gazdaságos tüzelésű kályhát óhajt venni, az a saját érdekében kérje a

26-os számú árjegyzéket

KOCH JENŐ

kályhagyárából

Bpest, VI., Szondy-u. 53/a.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Irta: FRED. VILLER.

48

A védő leül, de ezuttal nem kíséri a hallgatóság tetszészaja. Mindenki azt hiszi, hogy az egész védelem fölöslegessé vált.

Elérkezett az a pillanat, mikor az esküdtek visszavonulnak. A teremben már előre jóslgatjuk, hogy nem lesz hosszú a tanácskozásuk s ennek eredménye csak a végzetes „igen” lehet. Mit segíthetnek egy ügyvédi beszéd ügyes fogásai, fordulatai az olyan világos és meggyőző bizonyítékokkal szemben, amelyekkel az ügyész állott elő.

Az elnök megkérdezi a vádlottat, hogy van-e valami kívánsága. Védő védelemre fölé hajlik, mintha rá akarná birmi valamire. A leány tagadólag rázza a fejét s ügyvédje rezignáltan ül vissza a helyére.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

A fénykép nem csalhat.

Az ügyész megkezdi az esküdtek számára készült kérdések felolvasását, amikor különös zaj szakítja felbe. A hallgatóság köréből sokan felállanak, mormognak, hogy jobban halljanak és lássanak.

Mi történt?

Egy törvényszéki szolga lépett a védőhöz, levelet ad át neki, amelynek borítékjára nagy betűkkel oda van írva:

— Kérem rögtön elolvasni! A mai tárgyalásra vonatkozik.

A védő izgatottan tépte föl a borítékot. Elolvassa a levelet, megsimítja a homlokát, aztán újra átfutja a sorokat. Összegöngyöli a papírost s aztán az ügyész elé siet s az elnökhöz beszél:

— Tekintetes törvényszék! Védenczem ér-

dekében kérem, hogy a tárgyalást egy órával méltóztassék elhalasztani. Kérésemet azzal indokolom, hogy fontos újabb bizonyítékaim vannak s remélem, hogy egész új mederbe fogom a tárgyalást terelni.

Egy óra már elmúlt, tán valamivel több is. A törvényszék újra összeült. A teremben — ha ugyan ez lehetséges — tán még több a hallgató. Senki sem akarta otthagyni a helyét s új hallgatók is benyomultak. Nagy csend, amilyen csak az óriási izgalmat szokta megelőzni.

A védő kéri, hogy a detektívönököt újra hallgassa ki a bíróság.

A fiatal rendőrtisztviselő nyugodt arccal, az oly jól ismert ruganyos léptekkel előáll, ha arczán némi csodálkozás le is olvasható.

A védő: Az előbb azt vallotta, hogy Jürgens, amikor ön nála volt s a gyémánt visszadására felszólította, hogy tehát Jürgens azt mondta volna önnek, hogy a drágakövet a vádlottól — Reiersen Evelinetől — vette. Ugy-e bár?

— Igen; ezt vallottam.

Védő: Egészen bizonyos, hogy Jürgens tudta azt, kitől vette a gyémántot?

A detektívönök elpirult erre a kérdésre, felelete azonban még mindig nagyon nyugodt és természetes:

— Tudta. Rám legalább azt a benyomást tette, hogy teljes bizonyossággal meg van győződve róla, hogy a vádlottól . . .

Védő: Nem nevezett meg talán valaki mást, aki neki a gyémántot eladta?

Monk: Eleinte zavaros dolgokról fecsegett össze-vissza, mintegy mentegetődve, de mindez egyáltalán nem volt jelentékeny.

Védő: Mégis szeretném tudni, milyen nevet említett, vagy hozott összefüggésbe a prokurátor, mikor védekezett.

Észrevehető volt, hogy a detektívönök milyen izgatott ezen tolokodó faggatás alatt. Erőt vet magán, hogy nyugodtan tudjon felelni:

— Jürgens prokurátor eleinte nagyon megijedt cselekedetének következményén és mint-

egy mentegetődni akarva, azt fecsegte, hogy a gyémántot egy személytől vette, aki köveli rokona Frick urnak és aki azt ajándékba adta volna neki.

Védő: Mit tett ön, hogy rábirja őt az igazság megmondására?

A rendőrtisztviselő egy pillanatig habozott; arczának pírja még erősebb lett; végül nyugodt, határozott hangon így felelt:

— Az öreg ur először Frick kisasszonyt nevezte meg, akitől állítólag a gyémántot vette és aki azt a nagybátyjától ajándékba kapta volna. Ez annyit jelentett, hogy a fiatal hölgyet, aki iránt a legnagyobb tisztelettel viseltetem, hazugnak és tolvainak mondja, mivel a lopást maga a nagybátyja jelentette fel. Egy pillanatra megfélemedtem magamról és az öreg embert megráztam, — de csak egy pillanatig.

Védő: Csak mikor elengedte a prokurátort, akkor említette Reiersen Eveline nevét?

Monk: Igen, de természetesen megértheti, hogy . . .

Védő (félbeszakítja): Egyelőre nincs több kérdezni valóm.

— Na de itt igazán belevághat . . . ! — halatszik hirtelen egy hatalmas hang. Az öreg Frick volt a felszólaló, aki nekivörösödött arccal ugrott fel a helyéről; az elnök maga csillapítja le őt nagynehezen.

A detektívönök még mindig azon a helyen áll összeszorított ajkakkal. Frick kisasszony csodálkozó pillantással nézi, még mindig nem sejt semmit. De újabb figyelemmel fordul a közönség egy a védő által hozott újabb tanu felé. Nagy, nehézkes, fekete hajú ember, széles, zömökvállu, kopott, fekete kabátban.

Az elnök megkezdi a kihallgatást, a tanu nem szívesen felel a kérdésekre.

— Mi a neve?

— Ábrahámsohn Ábrahám.

— Hány éves?

— Ötvenhárom éves.

(Folyt köv.)

Csütörtök

Csütörtök
Remény

A betyár
Eredeti népsz
szakaszban, 1
Szor

Nagy István
Nagy András
Nagy Veroncz
Andor
Boris
Bendi
Órsi K.
Csárdás
Zsófi
Csopli
Kajszin
Ragyás
Piszo
Szolgabíró

Kezdetek

AL. Kir.

BAJA
Dráma 2 felvon
és zenéjét írta
Fordította
Szor

Nedda
Canio
Lonio
Bippo
Sivro
1-és pó
2-ik pó

A csoda
Kezdetek

Vársz

A társadalom
Színmű 4 felvon
Henrik. Fordit
Szor

Bornik, konzul
Bernikné a fele
Olaf, a fiok
Marta, a konzul
Tönnescu János
Hosse. Lóna
Tönnescu Vilma
Rörund
Rummel
Tot. Dia
Krap
Rummelné

Kezdetek

Uránia

Bün és k
Kezdetek

FÖV
WALDMAN
TELEFON

Budapest
Mem. töv
Az elő
Jogelölvtel
A. Mlikertben

BUD
OM
VI. Teréz

Minden est
3 kis h
ne
Fellőpnak

Jegyek: 6.
Lás. u. 6.

Hull a ha
Egy o
Gara Géza

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1908. október 22-én

Nemzeti Színház

A betyár kendője. Eredeti népszimű dalokkal, 4 szakaszban. Írta: Abonyi Lajos. Személyek: Nagy Istvánó, Rákosi Sz., Nagy András, Mihályfi, Nagy Koroncz, Kovács, Gyenes, Andor, Fái Sz., Bándi, Bakó, Örsi K., Hegyesi M., Csárdás, Abonyi, Zsófi, Blaha L., Csopli, Mátra, Kajszin, Lataó, Ragyás, Rózsabogyó, Piszó, Bónis, Szolgabíró, Horváth. Kezdeté fél 8 órakor

Vígyszínház

Kutya van a kertben! Bohózat: 3 felvonásban. Írta: Georges Feydeau, fordította: Góth Sándor. Személyek: Victor Emmanuel, Góth Sándor, Raymond, Gazsi M., Chantebise Camille, Tihanyi M., Foratlon Augu fin, Vendrei F., Olympe, a felesége, Rónaszékié, Histangu Carlos, Szerény Z., Lucienne, a felesége, Komlósy, Tournel Romain, Tanolcsay, Virahe dr., Balassa J., Babinin, Sarkadi A. Kezdeté fél 8 órakor

Magyar Színház

A Sasfiók (L'Algon) Dráma 5 felvonásban írta Rostand Edmond, fordította Ábrányi Emil. Személyek: Koroncz, Törzs, Flambeau, Csorlos, Metternich, Rátkai, Koroncz császár, Háthy, Wurmolt labornagy, Thuróczy, A szabó, Z. Molnár, Gentz, Garas, Bárd Obenaus, Molnár, Mária Luiza, Porrai R., Camorata grófnő, Polgár I., De Lorget Totéz, T. Halmi M., Főhercegőné, Mészáros G. Kezdeté fél 8 órakor

Királyszínház

Hollandi lány. Nagy operett 2 felvonásban. Szövegíró: Irta Paul Rubens és Austen Hurgon. Zenéíró: szerzője Paul Rubens. Fordította: Bródy Miksa. Személyek: Papp Adrien, Szirmai, De Coop, hadnagy, Boros, Van Vuyt, karmester, Király, Hook, pálinkagyáros, Horos, Sally, leány, Petrács S., Freda unokahuga, Kosáry E., Snapaz, gyárvezető, Papir, Mina, szakácsnő, Pálmay I., Silas Simon, Némot. Kezdeté 1/8 órakor

Apolló - Projektográf

Automobilon Párisból New-Yorkig. — Gordon Bennet leghajóverseny. — Nevető-kuplé (énekli Hans Frey). — Buzgó politikusok. — Epizód a porosz-francia háborúból. — Esküdtészeki ülés. KEZDETE: 6 órakor.

II. Kir. Operaház

BAJAZZOK Dráma 2 felvonásban. Szövegíró és zenéíró: Irta Leoncavallo R. Fordította: Radó Antal. Személyek: Nedda, Szoyer, Canio, Burján, Tonio, Vradl, Beppe, Kortész, Silvio, Somore, 1-ső pár, Ney, 2-ik pár, Juhász. Kezdeté fél 8 órakor

A csodaváza.

Kezdeté 7 órakor

Várszínház

A társadalom támaszai. Szimű 4 felvonásban. Írta: Ibsen Henrik. Fordította: Lázár Béla. Személyek: Bernik, konzul, Gál, Bernikné a felesége, S. Fái Sz., Olai, a fiók, Tompa a. n., Márta, a konzul nőv., Cs. Alsóghy, Tónnescu János, Odry A., Heesei Lóna, Csillag T., Tónnescu Vilmos, Hajdu, Rörund, Polhes, Rummel, Bartos, Toif Dina, Vradl A., Krap, Gabányi, Rummelné, Helvey L. Kezdeté 7 órakor

Uránia-színház

Bűn és bűnhődés. Kezdeté fél 8 órakor.

SIMPLON KÁVÉHÁZ

Estőnkint veszprémi KIS JANCSI szigányszekera hangversenyes. Szóltó család találkozóhely! Színházi vacsora. ✂ József-körút 8. Népszínház-utca sarok.

FOLIES CAPRICE

gazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SÁNDOR Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor 11 órakor: Ujdonság!

FREIE LIEBE

Krklőstép, írta: Satyr. Rendező: Werner Ödön. Ezt megelőzi: Fél 10 órakor: A műlövés.

Bohózat, írta: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor. Továbbá: Türk Berta, Naoua, Gerő József és Zöldi Márton új szülő-száműkkel. Trebitsch Sándor mint háremőr.

Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casinó de Parisban elsőrangú tánc attrakciók. — Kezdeté fél 12 órakor. —

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Ma este 7/8 órakor nagy fényes előadás teljesen új műsorral.

Folytatása a nagy nemzetközi díj és versenybirkózásnak. DIJ: 8000 KORONA.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22. Ma és minden este 8 órakor Jansli Jankarónos Lalla Selbini ikariál játékok amerikai úrdíjelenet és az összes attrakciók. Parfalla diszco

VERA VIOLETTA

Eysler Ödön és Stein Leó operettje. (Főszereplők: Mosey Honka, Nádor Lilly, Szécsi Sári, Ujvári Károly, Csánó Jenő és Gerő József). A téli kert tükörtümben reggeli 8 óráig tánc attrakciók és szigányszekera hangverseny. Jegyárutás a pénztárnál 9 óráig kezdve. (Telefon 110-22) és Bárd jegyirodában.

STEINHARDT MULATÓ

Telefon 84-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23. Kezdeté 8 órakor. Ma és mindennap: eredeti ujdonságok 1/2 órákor: DARTILOSKOPIA bohóság, 1 fel. írta: Lucidán 11 órákor: Tisztességes lakók 10v. öletkép, 1 felv. írta: Glinger és Taussig. 1/2 órákor: Meztelen tények Bohózat, írta: 1 felv. Glinger és Taussig. Továbbá: Bovió és Benedetto, Saranana ballet csoport és Steinhardt, Gyárutás új szigerekkel. Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és Örv. Kont Józsefné tőzsdében Andrassy-ut 29. A gyönyörűen átalakított téli kertben tánc reggeli, külön attrakciók, nagy szerű zenekar. Vasárnap délután mérsékelt helyárú előadás. KEZDETE: 1/2 órakor.

St.-Galleni sveiczi csipkekülönlegességek ... rendkívüli olcsó árban adatnak el ...

Budapest-Szálloda I. em 5. Bécsi-utca 2.

HATSCHKEK ADOLF. !! Női szabók és szabónők figyelmébe !!

Kovács Gyula zongora-termel

Budapest, V. Ferenc-József-tér 5-8. Gresham-pilota. Telefon 110-66. zongorák, pianók és harmóniumok legelősebb árban. Teljesen új hangszerök bérbeadása. Részlet és javító-osztály. Zongora hangoltatás eszközökkel. Állandó képkállitás eredeti képében, és művészi reprodukciókban.

KALOGÉN BRÁZAY SOSBORSZESZ FOGKRÉM ÉS SZÁJVIJ

Czimbalom kedvelők

Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés elláért első szakértőtől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmazott czimbalmok készítője. Czimbalmok máz 25 értől kezdve kaphatók, ugyanígy az összes hangszerök a legjobb minőségben. Számos kijáraton elsőrendű kifizetés és elismerés a legjobb és szakszerű munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám

Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal

HATSCHKEK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látószék is legelősebben kaphatók inyen árjegyzék bérbevéte.

Női ruha divat-kelme előadás

Óriási készletünkben 120 cz. széles ősz angol kelmet mérterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 früg árusítunk. Rosenberg és Quitt női divat, szőnyeg és vászon árú nagy áruháza. Budapest, VI. Király-utca 32. Telefon 528. Alapított 1895

Ujdonság!

Magyar Shakespeare-Tár

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister támogatásával kiadja a Kistaludy-Társaság Shakespeare-bizottsága Szerkeszti BAYER JÓZSEF Most jelent meg az I. évfolyam 3. füzeté. Ára 2 korona. Kapható: LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Vértess-féle Sósorszesz Minden házban szükséges,

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17. TELEFON: Igazgató: 377. Jegypénztár: 93-39. Kévkőhöz: 7-97. Sajtóiroda: 81-71. Reklámszaktály: 49-52.

Ma és mindég este IFJABB SCHAEFFER SYLVESTER az artisták királyának vendégjátéka Budapest első izben lép fel. Nem tövésztendő össze más hasonló nevű művészzel. Az előadás kezdete este 8 órakor. Jegyárutál 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál. A téli kertben reggeli 8 óráig VÖRÖS ELEK szigányszekera hangverseny.

BUDAPESTI CABARET

BONBONIERE VI., Teréz-körút 28. Telefon 52-88. Minden este pont 9/4 órakor a nagyszerű, elsőrendű októberi műsor: 3 kis bohózat, 4 szinpadl tréfa, 27 nemzetközi cabaret-szám. Fellépnek: Turóhányi, Nyáray, Szalay, Virág és a már jól ismert, kitűnő ensemble. Jegyek: 6, 5, 4 és 3 koronáért kaphatók Bárdnál, Kossuth Lajos-u. 4., Kontlino tőzsdében, Andrassy-ut 29. és a Cabaret pénztárnál.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszaktőrdél helyén. Gara Géza és Tsa drogeria Epeut, VIII. József-körút 79. Tőzsdék árjegyzéket kérésre.

Az Erzsébet-sósfürdő Budán

lakásban 40 százalékos engedélyt nyújt, csőtűz, villamosítás, mosógép, világítás, Villamos közlekedés a fürdőig. A fürdő egész teleit át nyitva van. Felvilágosítást nyújt a fürdőhasználatról. Telefon 40-54. A fürdő irányítását nyújtó pártán használati Erzsébet fürdőszobát is nyitva tartja. Főlelakat: Édeskút L. néi, Erzsébet-tér.

FIGYELEM!!!
Férfiöltönyök, felöltők télikabátok valamint női konfekció, vászonárúk, szőnyegek, függönyök stb.
Kedvező részletfizetési feltételek mellett kaphatók:
MAGYAR DIVAT és VASZONARUHAZ
(Vincze, Bruckner és Tsai)
VII., Erzsébet-körút 48. szám I. em.
1. em. vagy szóbeli megrendeléseket elfogad a fenti cég.

Butor Ehrentren és Fuchs
készenléti, vagy részletfizetésre legelőször
testvéreknél
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-58.

Kerber Henrik

ablak, lakástisztítási, padlóbeeresztési, fémmentesítési és pormentesítési vállalat - porszívógéppel.
BUDAPEST,
VIII., Gyöngyújka-u. 7.
Pontos kiszolgálás!!
TELEFON: 53-55.

A LEGSZEBB URI PASSZIÓ: A VADÁSZAT

csak akkor tökéletes, ha a vadásznak kitűnő vadászebe van. Ez irányban kimerítően tájékoztat a **DIEZEL-MIKA-féle** remek díszmunka: **A VADÁSZEBEK**
különösen a vizslák, idomításuk és vezetésük.
Ez a maga nemében egyedül álló munka közel 200 oldalon tárgyalja a vadászebek összes fajtát és nemcsak írásban, hanem tizenöt művészi, színes melléklettel és számos szövegképpel is szemlélteti a pompás állatokat. Az összes vizsla-fajokról, az angol-, irsköt-, setterek, a spaniel, véreb, kopó, agár, tascó, foxterrier, pudelpointer tenyésztését, felnevelését, idomítását és bevezetését tökéletes szakmórettel tárgyalja. **Ára kötvé . 9 . KORONA.**
Megjelenik az ATHENAEUM irod. és nyomdai r.-t. kiadásában (VII., Rákóczi-út 54.) és kapható úgy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben.

Polgár Sándor
m. kir. szabadgyógyorvos és kőműves
BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 50.
Legelőször megjelent a részletfizetésre is kapható szövegképek és színes mellékletek. Valódi transzformációs készülék. Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Postacímre is megrendelhető.

ÉVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBÖL és ALPACCA EZÜSTBÖL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBEN.
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2000°RAVIZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

PARAGÓ J.
műbutorraktár, kárpitos és díszítő
Bpest, Váci-utca 2.
Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenféle kárpitos- és díszítőmunkákat. 27881
Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, iranzia és angol szövetelekből.
Kétszázötven díjmentes.

Először
THE ROYAL
beszélőgépeket
a legújabb modelleket szigorúan az eredeti gyári árakon
30% áreszállítással
szállítunk havi 8-10 k. részletfizetésre is, vidékre is bérmentve.
Láng Jakab és fia grammaton-nagykereskedés
Budapest, József-körút 41.
Főközpont: VIII., Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 8. sz.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

INGYEN. + GUMMI +
és különféle óvó-árjegyzékünkkel a tartás mellett ingyen és bérmentve küldjük.
NAKIRA
törvényesen védett térfélgummi-különlegesség tucatja 12.- kor., 8 tucatból 20% engedély.
Uterus - Spray
legújabb higiénikus nőszert 14 kor.
GUMMI - HALHOLYAG
2, 4, 6, 8, 10, 12 kor. tucatja.
Mintegy ötven 13 darab 4 K. Pass velus 3-8 K. g. Irrigátor 3 kor. és feljebb. Bidee vasállványon 3 kor.
Magyar Orvosi Műszertár
Bpest, VII., Rákóczi-út 32. (a Rókus-tóháznál szemben). Pontos címre és a vöröskézre küldjük.

Párisi világkiállítás „Grand Prix” 1900.
KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.
Diéteikus szor lovak, szarvasmarhák és juhok számára.
Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.
60 év óta használatos a legtöbb istállóban állványtárolás és rossz emésztés esetében, tehéneknél a tej javítására és a tej gyarapítására.
Valódi csak ezen védjeggyel:
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Főraktár: **TÓRÓK IÓRSEP** gyógyszerész, Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrásy-ut 28. szám.

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.
AUFRECHT és GOLDSCHMIED betéti társaság
Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja
Pieper Nikolas Automata pisztolyt.
Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesen 6-35 mm. Browning-patronok használatára készült. Legjobb előnye, hogy szabadkézzel minden szerszám nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kaksra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben elfér.
Ára 80 korona. **Havirészlet 4 kor.**
12 havi egyenlő részletre 72 korona.
Levegőgandó és hosszank beküldendő.

Megrendelési ív.
Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.
Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt.....korona árban, fizetendő.....kor. havi részletekben.....től kezdve, Budapestben, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi.
Lakhely: .....
Kelet: .....
Név és foglalkozás: .....
Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Miért vesz minden szegény és gazdag

egyaránt

DIANA sósborszeszt

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.

Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszeszt

Urlovasok, zsokéek, sportférflak

részére nélkülözhetlen szer, a **DIANA-sósborszeszt**. Bedörzsölés után a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha **DIANA-sósborszeszt** visznek magukkal. Mert a **DIANA-sósborszeszt** ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségtől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. **Hajón utazókat** megóvja a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipállását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat.

Munkások

kik testi erejük után szerzik meg a mindennapi kenyerét, utólérhetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a **DIANA-sósborszeszt**-ben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Hivatalnokok, díjnokok

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálsabb szert nem találhatnak a **DIANA-sósborszeszt**-nél, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápolószer

a legkiválóbb a **DIANA-sósborszeszt**, amely eltünteti a mitesszereket, az arcbőrt simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbüz megszüntetéséhez. Fürdővizben, mosdóvizben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdéséget kölcsönöz.

Egyedüli

készítő:

Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.

Minden üvegnek plombálva kell lenni

Használt „DIANA sósborszeszt” üvegeket nem veszünk vissza.

Fejfájásban

szenvédők állítása szerint a **DIANA-sósborszeszt** biztosan ható és a legolcsóbb háziszer.

Esténként miért használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt.

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőtelve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszesztzel,

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a széklet teljesen rendbe jön.

Mert a bágyadtság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.

Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszesztzel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA sósborszesztnek a fodrásztermekben

Mert köztudomásu lett, hogy feltünő kellemes illata végett az urak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál **DIANA-sósborszeszt**-nél nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.

Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.

Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.

Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.

Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.

Köztudomásu, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb bőrbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós bőrbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszeszt** befecskendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

! Legerősebb sósborszeszt !

Az egész országban mindenütt kapható.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.

Egy üveg DIANA-sósborszeszt

40 fillér

Egy nagy üveg DIANA-sósborszeszt

1 korona

Egy legn. üveg DIANA-sósborszeszt

2 korona

2 hirdetésí rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetésí rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rend kívüli olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrény raktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

»Nefelejts«
Távolitélem miatt csak most válaszolhatok. Kérdéses közlemény nem nekem szólt. Még egy föltételem van, gyere mellettem ide el, bizonyítsd be, hogy igazán szeretsz, úgy én valóban rabszolgád leszek, követlek és soha töled el nem válok. Kérem azt hiszem teljesíthető, mivel előző levelemben ezt kílátásba helyezted. Égek a vágytól, hogy mielőbb keblemre szorítsalak. Milílió csók.

Azonnali pénz-
előleggel beraktározunk butort, kocsikat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut, száraz rak-tárainkban „utólagos díj-fizetéssel” és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-65.

«Fidelitas»
magánnyomozó intézet VI., Nagymező-utca 45. Elvállal kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és há-zassági információkat.

Pótvizsgákra,
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, ma-gánvizsgálatra, gimnázium különbözőre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek. 7808

Magán építőiparos-
iskola előkészít építő, kö-műves és kőfaragó vizsgá-hoz biztos sikerrel. Szeré-ny díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és sta-tisztikai számításokat. Vági József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Házilag főzött
cukorédes szilvalekvár-nak kilóját 1 korét, méz-édes baracklekvárnak és bírsalma sajtnak 2 korét különleges megylekvárnak 3 korét Szabó Csongrádról.

Cukorédes
szilvalekvárnak kilója 80 fill., mézédes baracklekvárnak és kílünó bírsalma-sajtnak 2 kor., különleges megylekvárnak 3 kor. Gyü-mölcskivitel Csongrádról.

Téli elrakásra
nemesfajú csemegeszőlő kílünó ízű táblakörte 25 kilónként bármelyik 9 kor. elsőrendű téli elrakható különleges fajalmák török-bálint, angolbvis, szercsika stb. mázsánként 24 kor., óriási bírsalmát 20 kor., postakosaraként 240 kor. Szabó, Csongrádról.

Mézédes
csemegeszőlöt téli elra-kásra, cukorédes télkör-tét 25 kilónként 10 korét, téli elálló nemes fajalmák, törökbalint, szercsika, ba-tul, stb. különleges fajok métermázsánként 24 és 28 kor., óriási bírsalmát rem-ek példányok 16 korona postakosaraként 240 kor Gyümlöcskivitel Csong-rádról.

Pénzszekrények
és amerikai írodabuto-rok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegény-ház-tér 5.

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntes-ségre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára min-denki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Fel-világosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Gimnáziumi,
reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bár-mely érettségi vizsga lete-véséhez igényelt tantárgyak-ból legjobb módszer szerint tanít és tanítást kílünó philologus, matematikus. Egyenként oktatás. Tanít-ványok csak korlátozott szá-mban vétetnek fel. A bámu-latos eredményeket igazoló okiratok a lakásban meg-tekintethetők. **Götteint-ten-rik** Budapest, VII., Damja-nich-utca 89. II. em. 10.

Ganek övni kell a feleségét!
Minden család részére leg-fontosabb illusztrált könyv a túlbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a há-laíratok ezrei igazollják, díszkérten küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. **Fran-Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.**

Koporsó asztalosok
részére mindennemű ko-porsók díszítései összes lemetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra in-gylen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytár-saság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

Vadászfegyver
gyütemény, részben örk-ségből származó egyenként is potom áron eladó. Közöt-tük Toplewer-kulesu Lan-caster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bückstinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejecto-ros Hammerles Drilling, valódi Krupp acélszóvel-kei 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint **Brauning** Welodogghamer-les, ugyanítt **Oörz** Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, egy perzsa-szönyeg és egy motorke-rékpár nagyon olcsón azon-nal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. 49082

Parlamentí
gyorsírók által vezetett ma-gyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiaita-nárok által oktatott szak-tantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Ala-pította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelshberger szak-iskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyáz-zunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépczégektől s más hír-detésünktől utánzó nlabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-63. Beírások egész napon át. 28944

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és állami vizsgákra továbbá ügyvédi viz-sgákra, ugyszintén áll-amsszámvitelre állam-vizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón elő-készít: **Dr. Kállay Zoltán** jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. ezelött VI., Rózsa-u. 44.) Ne tévesztse össze más hirdetéssel

Eladó birtok
Hontmegyében 203 magyar hold szántó, 40 hold erdő és legelő, emeletes kastély, gazdasági épületekkel, őszi vetéssel együtt 126,000 koronáért eladó. Bővebb értesítést ad **dr. Vamos Bela** ügyvéd Ipolyságon.

Gyümölcsfa
díszfa stb. őszi árjegyzék-kei ingyen szolái, keríté-alakításokat elvállal **Weber** faiskolája Békásme-gyeren. (Budapest mellett.)

Gépészeket
képlős idenyre ugyszintén gazdatiszteleket és az összes gazdasági személyzetet, szakértőlem és józansá-gáért teljes felelősséget vál-lalok a hely adó mák ré-szére teljesen költség és díjmentesen ajánl **Krakauer Armin** Budapest, Nagyme-ző-u. 25. Telefon 94-87.

Szaktanárok
vezetése alatt előkészítel-nek felelősséggel, legrövi-debb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis si-keres vizsga esetén, gyer-mekek és felnőttek (hölgyek is), kik ő elemi végeztek, polgári iskolai magánviz-sgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulókat, javító- vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgára. Felvilá-gosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 8. ajtószám.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, hármty méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 122. TELEFON 62-8A

Gépészet
ezimő állandó rovat van a he-tenkint megjelenő „Molnárak Lapja” szaklapnak (Budapest, V., Csáky-u. 12.) és műtárgy-számok ingyen küldetnek azok-nak, akik levelezőlapon kér-ik. Minthogy ebben a rovatban a legújabb technikai uttásokon kívül mindaz előfordul, amire gépészeknek, művezetői-eknek, motorkezelőnek, ittő-nek, gépgyári munkásoknak az üzemor és áron kívül szük-ségük van, emiatt a rovatban elragadtatással nyilatkoznak arról a rovatról azok, akik megismer-ték. A hirtlap ára egész évre 8 kor. félévre 4 kor. 2867A

Modern urasági butorok
alkalmi vétela és eladása hátó, ebédő-, szalonbe-rendezések, továbbá uris-zsoba, írda berendezések rész- és mahagóni butorok, szönyegek, függönyök, terít-tek, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelött Gyár-utca. Telefon 14-09.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég el-vállal bírsalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutató-sokat, személyes, láhá-sok üzletek feltűnés nél-kül megfigyelést s el-tűnt egyének és névte-len levelek irónak ki-nyomozását, bel és kül-földön. **Barna Libor János**, Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 15. Telefon 103-52. 28587

SZENZACIÓS KÖNYV!
IRODALMI CSEMEGE!
A nemi kérdés és a társadalm.

Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitúció az ó-korban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitú-ció világa. VI. A jövő iránya — Fényes László, a joles ma-gyar publicista, ezt a kérdést gyönyört realizmusmal rajzolja meg, az igazságnak teljesen me-gelőző őszinteséggel és bátorsá-gal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igaz bizonyága az, mikép hihetetlen gyorsan kelt el az első öt kiadás 40,000 példányra. Ez már a hatodik kiadás. A 114 sűrűn nyomott oldalas könyv ára bérmentes küldéssel csak 90 fillér. Bélyegben is be-küldhető. Kapható a „Molnárak Lapja” könyvnyomdájában Budapest, V., Csáky-utca 42.

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok
Részgy — — — 45.-.-
Vasgy matraczcsal 8.50
Gyermekágy — — 11.50
Sodronyágy-betét 8.50
Vas- és rézbutorok gyárti árban. 28048

WEISZ LIPOT
Király-utca 09. szám. TELEFON 87-01.

Allegőnyösebb részlelfizetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt
készpénzbeni árákon a leg-ujabb rendszerű **bankhitel** után kizárólag csakis **Reményi** nagy magyar hang-szerlelepen. Prospektus és Árjegyzék in-gylen. Budapest, Király-u. 53. szám.

Stenográfia
Háköczi ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás in-gyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépe-ken. A »Stenográfia« Or-szágos Gabelshberger gyors-író és gépiró iskolában ha-vonta új magyar, német gyorsírási, gépirási, keres-kezelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Leve-léző és vitairási tanfolya-mok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló író-dája elvállal mindennemű írás és diazsmunkák elké-sztését és sokszorosítását. A »Kalligrafia« szépirási osztályában fényesen be-vezett gyakorlati módszer következtében minden eset-ben sikeres szopirasokta-tás. Mersékelt tandíj. Be-írások naponta hiszrológ Rákoczy-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kör-ten tájékoztatót.

Ajtók és ablakok
régí és új vasredőnyök teljes vasalással Kapuvás rácsosatok, kertkerítések, keramittlapok, Kohlholmi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,
éptület-bontós vállalkozónál Budapest, Hádor-u. 72-74. Híók ízlet Sziget-ut 5.

Soványosá.
Az egyedüli eredménytől kísért háziszser a dr. Wil-liam Hartley tanár ame-rikai erőtáp-pora. Sová-nyak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keholet. Hat hét alatt 20 kíló gyarapodásért jótállást. Vörsegyénység, gyenge-ség, idegesség ellen és gyo-morhajosoknak nélkülöz-hetetlen tápszér. Kítún-tette: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Összönő levelek minden országából. — Dobozon-ként 1 frt 10 kr. Hasz-nálati utastással. Főrak-tár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. em. el 1.

30 forint. Varrógépek
egy új valódi eszé-ldi Singer varró-gép zárszekrény-nyel 5 évi kótállá-sal csak 30 forint **SINGER A.** mügépésznél Budapest, főú-let Akácia-utca 55. Minden-nemű varrógépek javítását legjutányosab árban elvé-gelem. Árjegyzék ingyen.

Butor
észletrre is mélyen teszállított árban kapható a **Butor-Udvarban** Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarkán.) Árjegyzék ingyen.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem.

SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

BUTOROK
háló-, ebédő-, szalonbe-rendezések, továbbá uris-zsoba, írda berendezések rész- és mahagóni butorok, szönyegek és függönyök valódi angol bégarnitúrás eladása és vétela.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám. I. emelet. 282. Kerecsy-utca sark.

MEGHODITOTTUK A VILAGOT!
bántalmak hatásos és kel-lemes gyógyszerre a Réthy-féle cukorka, melyet pe-metefülből készit Réthy Béla gyógyszerész Békés-Csabán. Gyógyszerárban kapható.

Jogtudományi
és államtudományi szigor-latokra, alapvizsgákra, állam-vizsgákra előkészit biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos
jogi szemináriuma. Budapest, Vesselőny-utca 18 szám.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, ál-landó nagy rakár **Laub Lipót,** BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem. **Singer Jakab** ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 01. szám. Szobella-utcasarkán

INGYEN DRAGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYTÁRSOK
RÖVIDEK EGY ÉLETHOVSÁG KÉPÉT 5 KORONÁÉRT DÍSZES PASZPARTIVÁL 55-68 CTK. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA 3 SZINES

OLAJKEP
ARA 10 KORONA. KÉPVISZELŐK MINDENKÖTT FELVÉTELEK.

STAVROSSZKI
MINDEN IRÁNYBAN HÍVŐKÉPÉNYKÉPÉNYTŐ ÉS RAFAEL PÉSTÉSZETI MŰTEREM BUDAPEST, VII. RÖTTENRILLER-U. 46. KÍTÜRTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRIK KÖZMÉLTÓZI KIÁLLÍTÁSON DÍSZJULVEÉL: KERESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.